

**Program Rewitalizacji
Obszarów Powojсковych przy
ulicy Sobieskiego w Gnieźnie
na lata 2008-2013**

Gniezno 2008

Spis treści

1	WSTĘP.....	4
1.1	Zakres pojęciowy „Rewitalizacji”, „Terenów powojkowych” i „Programu Rewitalizacji”	4
1.2	Motywacja do przygotowania Programu Rewitalizacji	5
1.3	Metodologia prac nad Programem Rewitalizacji	6
2	CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ OBSZARU REWITALIZOWANEGO NA TLE MIASTA GNIEZNO	8
2.1	Położenie geograficzne i administracyjne miasta	8
2.2	Rys historyczny Gniezna.....	12
2.3	Wybór obszaru rewitalizacji.....	15
2.4	Zagospodarowanie przestrzenne	16
2.4.1	Lokalizacja, zasięg i charakterystyka rewitalizowanego obszaru	16
2.4.2	Uwarunkowania ochrony środowiska	18
2.4.3	Obiekty i strefy ochrony konserwatorskiej	18
2.4.4	Własność gruntów i nieruchomości zabudowanych oraz wynikające z tego uwarunkowania i problemy dla procesu rewitalizacji oraz sposób ich rozwiązywania... ..	26
2.4.5	Układ komunikacyjny obszaru rewitalizowanego na tle miasta	26
2.4.6	Przestrzenie publiczne, ich stan i potrzeby, projekty w sferze przestrzeni publicznej	29
2.4.7	Mieszkalnictwo i społeczne aspekty mieszkalnictwa na rewitalizowanym obszarze.....	31
2.4.8	Stan infrastruktury technicznej.....	31
2.4.8.1	Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków.....	31
2.4.8.2	Sieć wodociągowa.....	31
2.4.8.3	Gospodarka odpadami.....	32
2.4.8.4	Gazownictwo.....	33
2.4.8.5	Ciepłownictwo	33
2.4.8.6	Elektroenergetyka.....	34
2.4.8.7	Telekomunikacja	35
2.4.8.8	Uzbrojenie obszaru rewitalizowanego i infrastruktura na obszarze rewitalizowanym	35
2.5	Sfera społeczna.....	36
2.5.1	Struktura demograficzna i społeczna, trendy	36
2.5.2	Bezrobocie.....	41
2.5.3	Pomoc społeczna	44
2.5.4	Przestępczość	47
2.5.5	Ochrona zdrowia	51
2.5.6	Organizacje pozarządowe	54
2.5.7	Oświata.....	56
2.5.8	Kultura.....	59
2.5.9	Infrastruktura sportowa	64
2.5.10	Turystyka.....	65
2.5.11	Dochodowość gospodarstw domowych.....	74
2.5.12	Aktywność mieszkańców w działaniach wychodzenia z kryzysu	78
2.5.13	Grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach Programu Rewitalizacji	80
2.6	Gospodarka.....	80
2.6.1	Struktura podstawowych branż gospodarki w mieście i trendy zmian	80
2.6.2	Główni pracodawcy w mieście i na obszarze rewitalizowanym.....	83

2.6.3	Liczba i struktura podmiotów gospodarczych. Zatrudnienie	89
3	ANALIZA SWOT	91
4	NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO- SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO GMINY I REGIONU 91	
4.1	NSRO	92
4.2	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020	92
4.3	Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego	94
4.4	Strategia Rozwoju Miasta Gniezna na lata 2007-2013	96
4.5	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Gniezno do roku 2013 97	
5	ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	98
5.1	Okres programowania	98
5.2	Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru z uzasadnieniem wyboru	99
5.3	Partnerzy pozarządowi i prywatni	100
5.4	Podział na projekty i zadania	100
5.5	Uzasadnienie wiarygodności i realności realizacji Programu	107
5.6	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć (efektów) programu	108
5.7	Plan finansowy projektów	109
6	SPOSÓB WDRAŻANIA	110
7	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY, AKTUALIZACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	111
7.1	Monitoring	111
7.2	Ocena Programu Rewitalizacji	112
7.3	Komunikacja społeczna	113
8	ZAŁĄCZNIKI	114
9	SPIS TABEL, WYKRESÓW, FOTOGRAFII	119
10	BIBLIOGRAFIA	121

1 WSTĘP

W Wielkopolsce występują specyficzne tereny – obszary powojkowe, powstałe w wyniku likwidacji miejscowych jednostek i obiektów wojskowych. Tereny te, z jednej strony często posiadają atrakcyjne położenie, z drugiej – jako obszary zdegradowane, wymagają odnowienia lub wzmocnienia ich atutów rozwojowych. Jednak przywrócenie obszarom powojkowym funkcji społecznych lub publicznych, które byłyby przydatne lokalnemu środowisku, wymaga przeprowadzenia analizy ich sytuacji, zaprogramowania działań rewitalizacyjnych oraz dużego zainwestowania.

Dostrzegając powyższe możliwości, celem zwiększenia atrakcyjności społeczno-gospodarczej oraz stworzenia warunków dla wzrostu zatrudnienia na obszarach powojkowych, związanym z nadaniem im nowych funkcji: usługowych, gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych, rekreacyjnych, kulturalnych lub turystycznych, samorządy mogą ubiegać się o wsparcie działań rewitalizacyjnych na obszarach powojkowych środkami funduszy unijnych w ramach programów operacyjnych. Obecnie podstawowym źródłem wsparcia działań rewitalizacyjnych w Wielkopolsce jest Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013, Priorytet IV: Rewitalizacja obszarów problemowych, Działanie 4.2: Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojkowych.¹

1.1 Zakres pojęciowy „Rewitalizacji”, „Terenów powojkowych” i „Programu Rewitalizacji”

Rewitalizacja – proces odnowy przestrzennej, technicznej, społecznej i ekonomicznej obszaru zdegradowanego, prowadzący do jego zrównoważonego rozwoju.²

¹ Opracowano na podstawie: WRPO na lata 2007-2013, Szczegółowy opis priorytetów programu operacyjnego; Wytyczne Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 dla Beneficjentów Działania 4.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojkowych w zakresie podejmowania działań rewitalizacyjnych;

² Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych (projekt)

Tereny powojkowe – zdegradowane tereny pierwotnie przeznaczone na cele wojskowe i stacjonowania sił zbrojnych, na których jakkolwiek działalność wojskowa została zakończona.

Rewitalizacja terenu przemysłowego lub powojkowego – obejmuje proces rekultywacji i proces ponownego zagospodarowania terenu (w tym oczyszczenie, przebudowę i modernizację istniejącego pokrycia terenu), które przywrócą stan umożliwiający pełnienie przez teren funkcji użytkowych.³

Program Rewitalizacji – opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę lub powiat wieloletni program działań w sferze przestrzeni, społeczeństwa i gospodarki, urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju.⁴

W niniejszym dokumencie Program Rewitalizacji Obszarów Powojkowych przy ulicy Sobieskiego w Gnieźnie na lata 2008-2013 określany jest zamiennie jako Program Rewitalizacji Obszarów Powojkowych, Program Rewitalizacji lub Program.

1.2 Motywacja do przygotowania Programu Rewitalizacji

By zapobiegać degradacji społeczno-ekonomicznej miast i dzielnic, podejmuje się działania pobudzające rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno-gospodarczych. Program Rewitalizacji ma służyć kompleksowemu podejściu do problematycznych zagadnień, określając konkretne projekty oraz wskazując działania, koncentrujące się na wskazanych w Programie obszarach.

Program Rewitalizacji Obszarów Powojkowych jest dokumentem, który warunkuje ubieganie się o dofinansowanie projektów w zakresie rewitalizacji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Priorytetu IV: „Rewitalizacja obszarów problemowych” Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

³ Definicje dot. terenów przemysłowych przytoczone za: Ministerstwo Środowiska, PROGRAM RZĄDOWY DLA TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH, przyjęty przez RM w dniu 27 kwietnia 2004

⁴ projekt Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dot. mieszkalnictwa

Program Rewitalizacji odzwierciedla potrzeby mieszkańców jak również instytucji, wspólnot, stowarzyszeń oraz organizacji, działających na rzecz rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego i Gniezna. Ponadto Program Rewitalizacji zawiera opis działań wspierających rozwój gospodarczy oraz pomagających rozwiązywać problemy społeczne w Mieście.

Dla Miasta Gniezna przygotowano *Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna* przyjęty uchwałą nr XXI /237/2008 Rady Miasta Gniezna z dnia 29 kwietnia 2008 roku, w ramach którego Miasto Gniezno będzie ubiegać się o środki z działania 4.1. *Rewitalizacja obszarów miejskich* Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013.

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna określa wszystkie tereny podlegające rewitalizacji na terenie Miasta (w tym tereny powojaskowe znajdujące się przy ul. Sobieskiego 20, które objęte są niniejszym Programem Rewitalizacji).

Beneficjentem ubiegającym się o środki w ramach działania 4.2. *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojaskowych* będzie Powiat Gnieźnieński w Gnieźnie. Przygotowanie niniejszego dokumentu ma zapewnić zaplanowanie wszelkich działań na rewitalizowanym obszarze. Impulsem do podjęcia prac rewitalizacyjnych na tym obszarze jest przywrócenie walorów użytkowych i wprowadzenie nowych funkcji społeczno-gospodarczych przy pomocy projektów obejmujących zarówno działania ściśle techniczne, jak również działania mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych. Realizacja zaplanowanych działań na obszarze powojaskowym spowoduje wzmocnienie jego potencjału rozwojowego.

1.3 Metodologia prac nad Programem Rewitalizacji

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytocznymi Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 dla Beneficjentów Działania 4.2: *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojaskowych*, w zakresie podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Program Rewitalizacji nawiązuje do strategicznych dokumentów regulujących politykę rozwoju miasta, gminy, powiatu i województwa. Zawiera założenia w postaci planowanych działań i projektów.

Program Rewitalizacji Obszarów Powojkowych zawiera analizę obecnej sytuacji w mieście, jak i na obszarze, gdzie zaplanowane są prace rewitalizacyjne. Analiza ta stanowiła podstawę do sprecyzowania problemów oraz zaplanowania konkretnych działań, które pozwolą na ich rozwiązanie.

Niniejszy dokument zawiera plan finansowy tych działań i określa czas ich realizacji na najbliższe 6 lat. Ponadto Program Rewitalizacji zakłada system wdrażania, monitorowania i komunikacji społecznej podczas realizacji założeń Programu.

Podstawę opracowania niniejszego dokumentu stanowiły dane Głównego Urzędu Statystycznego, jak również dane dostarczone poprzez Starostwo Powiatowe i Urząd Miejski w Gnieźnie oraz dokumenty strategiczne dotyczące miasta i powiatu.

Prace nad dokumentem rozpoczęły się od wskazania obszaru rewitalizowanego. Po wskazaniu obszaru, na podstawie zgromadzonych danych i dokumentów, dokonano analizy sytuacji w mieście oraz na przedmiotowym obszarze. Pozwoliło to na zidentyfikowanie problemów. Następnie w małych grupach roboczych (złożonych z pracowników poszczególnych wydziałów Starostwa Powiatowego w Gnieźnie) podjęto dyskusję na temat sposobów rozwiązania zidentyfikowanych problemów, której efektem były propozycje projektów i działań rozwiązujących w/w problemy.

W ten sposób powstał projekt Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych, który został poddany konsultacjom społecznym. Zostały one przeprowadzone w formie ankiet, które zostały rozdystrybuowane w szkołach, za pośrednictwem witryny internetowej oraz gazety lokalnej. Konsultacje umożliwiły mieszkańcom wnoszenie uwag do dokumentu oraz zgłaszanie propozycji zadań inwestycyjnych. Pozwoliły na zaangażowanie w proces rewitalizacji wielu uczestników, umożliwiły szerokie rozpoznanie aktualnej sytuacji w Gnieźnie, a w konsekwencji przygotowanie odpowiednich, wzajemnie uzupełniających się projektów.

Kolejnym etapem prac nad Programem Rewitalizacji było zatwierdzenie dokumentu uchwałą Rady Powiatu Gnieźnieńskiego Nr XXIX/272/2009 z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie zmian do uchwały Rady Powiatu Gnieźnieńskiego Nr XXIX/251/2008 z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych przy ulicy Sobieskiego w Gnieźnie na lata 2008-2013.

2 CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ OBSZARU REWITALIZOWANEGO NA TLE MIASTA GNIEZNO

2.1 Położenie geograficzne i administracyjne miasta

Gniezno – pierwsza stolica Polski, miasto położone w północno-wschodniej części Wielkopolski, na obszarze Pojezierza Gnieźnieńskiego, nad jeziorami Jelonek, Świętokrzyskim i Winiary, na wysokości około 100 m n.p.m. Współrzędne geograficzne miasta wyznaczają punkty 52⁰32'02,1''N i 17⁰35'47''E.⁵

Gniezno prawa miejskie posiada od 1238 roku. Obecnie miasto zajmuje obszar 49 km² i liczy 69 386 mieszkańców.⁶ Gęstość zaludnienia wynosi 1 715 mieszkańców na km². Przez miasto przebiega droga krajowa nr 5 i trasa europejska E261 oraz droga krajowa nr 15. W trakcie budowy jest także droga ekspresowa nr 5, łącząca Bydgoszcz z Poznaniem i autostradą A-2. Gniezno jest szóstym co do wielkości miastem w województwie wielkopolskim, stanowi siedzibę władz powiatowych i wraz z miejscowościami wymienionymi w tabeli 1 tworzy powiat gnieźnieński.

⁵ *mapa.szukacz.pl*

⁶ *Stan na dzień 30 XII 2007*

Tabela 1 Struktura powiatu gnieźnieńskiego

Miejscowości powiatu gnieźnieńskiego:	
	1. Gniezno
	2. Czarniejewo
	4. Kiszkowo
	6. Łubowo
	8. Niechanowo
	3. Witkowo
	5. Kłecko
	7. Mieleszyn
	9. Trzemeszno

Powiat gnieźnieński od północnego-zachodu graniczy z powiatem wągrowieckim, od zachodu z powiatem poznańskim, od południa z powiatem wrzesińskim, a od południowego zachodu z powiatem słupeckim. Od wschodu powiat gnieźnieński graniczy z województwem kujawsko-pomorskim, z powiatem żnińskim i mogileńskim.

Rycina 1 Gniezno na mapie Polski

Rycina 2 Powiat gnieźnieński na tle województwa wielkopolskiego

Rycina 3 Gniezno na tle powiatu gnieźnieńskiego

Źródło: *gminy.pl*

Tabela 2 Lokaty wg powiatów oraz gmin

	Powierzchnia	Liczba ludności	Ludność na 1 km ²	Lokata wg	
				powierzchni	liczby ludności
Województwo wielkopolskie	29827 km ²	3378502	113	2	3
Powiat gnieźnieński*	1256 km ²	140352	112	74	29
Gniezno**	49 km ²	69386	1715	2089	58

* wg powiatów i miast na prawach powiatów

** lokaty wg gmin

Pod względem geograficznym, zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne wg J. Kondrackiego (2002), obszar będący przedmiotem niniejszej analizy znajduje się w prowincji – Niż Środkowoeuropejski, podprowincji – Pojezierza Południowobałtyckie, makroregionie – Pojezierze Wielkopolskie, w granicach mezoregionu – Pojezierze Gnieźnieńskie.

Rycina 4 Plan miasta Gniezna⁷

⁷ mapagniezna.wlkp.com.pl

2.2 Rys historyczny Gniezna

Gniezno to jedno z miast najsilniej związanych z dziejami Polski, pierwsza stolica i kolebka polskiej państwowości.

*„O początkach historii Gniezna mówi legenda o trzech braciach. Byli to Lech, Czech i Rus. Przedzierali się przez puszcze w poszukiwaniu ziemi, na której mogliby się osiedlić. Nieprzebyte bory przerzedziły się, aż nagle urwały jak ucięte toporem i wtedy oczom idących ukazał się uroczy krajobraz: rozległa dolina okolona pagórkami i oblana wieńcem niewielkich jezior. Na najwyższym wzgórzu, na starym samotnym dębie orzeł miał swoje gniazdo. Urzeczony tym widokiem Lech rzekł: **Tego orła***

***białego przyjmuję za godło ludu swego, a wokół dębu zbuduję gród swój i od orlego gniazda Gniezdnem go nazwę. I Lech osiadł wraz ze swym ludem, zaś Czech podążył na południe, a Rus na wschód od siedziby Lecha.**”⁸*

Fot. 1 Makieta grodu państwa polskiego i siedziby arcybiskupstwa z okresu jego największego rozkwitu⁹

⁸ gniezno.home.pl

Rycina X. Pieczęć z herbem Gniezna

⁹ Makieta grodu państwa polskiego i siedziby arcybiskupstwa z okresu jego największego rozkwitu w I ćw. XI wieku, tj. od czasu tzw. zjazdu gnieźnieńskiego w 1000 roku aż po pierwsze koronacje władców polskich z dynastii Piastów (1025 r.).

Skala 1:1200

Źródło: (Wystawa „Gniezno średniowieczne” - Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie)

Dzieje Gniezna:

- VI-VII w. początki stałego osadnictwa na Wzgórzu Panieńskim (obecnie teren rynku);
- VIII w. duży gród obronny, otoczony wałami drewniano ziemnymi na Wzgórzu Lecha - ośrodek plemienny Polan;
- X w. Gniezno staje się pierwszą stolicą tzw. państwa gnieźnieńskiego 990-992 r. - najstarszy zapis wymieniający nazwę Gniezna w dokumencie "Dagome iudex" ;
- 966 r. przyjęcie chrześcijaństwa przez Mieszka I;
- 997 r. wyprawa misyjna św. Wojciecha;
- 999 r. złożenie ciała św. Wojciecha w katedrze gnieźnieńskiej i powstanie metropolii (archidiecezji gnieźnieńskiej) w Gnieźnie z pierwszym biskupem Radzymem Gaudentym - bratem św. Wojciecha;
- 1000 r. Zjazd Gnieźnieński - Synod, przybycie niemieckiego cesarza Ottona III z pielgrzymką do grobu św. Wojciecha, powstanie nowej metropolii i trzech biskupstw: w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu;
- 1018 r. pożar podgrodzia i katedry;
- 1025 r. koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski;
- 1038 r. najazd na Gniezno księcia czeskiego Brzetysława - zniszczenie miasta i kradzież relikwii św. Wojciecha;
- 1076 r. koronacja Bolesława Śmiałego na króla Polski;
- 1138 r. Gniezno siedzibą Mieszka II, który zarządzał Wielkopolską po podziale Polski przez Bolesława Krzywoustego;
- XII w. II p. odlanie Drzwi Gnieźnieńskich na zlecenie Mieszka Starego lub jednego z arcybiskupów gnieźnieńskich;
- 1238 r. Gniezno otrzymuje prawa miejskie – magdeburskie;
- 1295 r. koronacja Przemysła II;
- 1300 r. koronacja Wacława Czeskiego na króla Polski;
- XIV w. II p. odbudowa katedry w stylu gotyckim;
- 1419 r. arcybiskupi gnieźnieńscy otrzymują tytuł Prymasa Polski;
- 1427 r. Gniezno przyjmuje prawo składu;

- XV w. Gniezno jest ważnym ośrodkiem handlu sukniem i futrami;
- 1613 r. wielki pożar Gniezna;
- 1655 r. zniszczenie miasta przez Szwedów;
- 1768-1793 województwo gnieźnieńskie;
- 1793 r. w wyniku II rozbioru Polski miasto zajmują Prusacy;
- 1794 r. powstanie kościuszkowscy w Gnieźnie;
- 1806 r. wyzwolenie Gniezna spod władzy pruskiej przez wojska napoleońskie - miasto wchodzi w skład Księstwa Warszawskiego;
- 1815 r. ponowne zajęcie Gniezna przez Prusaków - Gniezno znajduje się w Wielkim Księstwie Poznańskim;
- 1819 r. wielki pożar miasta;
- 1872 r. Gniezno uzyskuje połączenie kolejowe z Poznaniem i Inowrocławiem;
- 1918 r. powstańcy wielkopolscy wyzwalamy Gniezno spod władzy pruskiej;
- 1925 r. wzniesienie pomnika Bolesława Chrobrego przed katedrą;
- 1939 - 45 r. okupacja hitlerowska;
- 1956 r. utworzenie oddziału Muzeum Archeologicznego - późniejszego Muzeum Początków Państwa Polskiego;
- 1979 r. pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do grobu św. Wojciecha;
- 1994 r. nadanie Gnieznu tytułu: "Gniezno, miasto świętego Wojciecha" ;
- 1997 r. miasto otrzymuje flagę, insygnia i hejnał, budowa pomnika św. Wojciecha w 1000-lecie śmierci świętego;
- 1997 r. druga pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do Gniezna;
- 1997 r. spotkanie 7 prezydentów państw Europy środkowo-wschodniej: Czech, Litwy, Niemiec, Polski, Słowacji, Ukrainy i Węgier;
- 1999 r. utworzenie Powiatu Gnieźnieńskiego i powołanie Starostwa z siedzibą w Gnieźnie;
- 2000 r. milenium Zjazdu Gnieźnieńskiego¹⁰.

¹⁰ gniezno.home.pl

2.3 Wybór obszaru rewitalizacji

Zjawiska kryzysowe rzadko występują w skali całego miasta, a częściej jedynie w pewnych jego obszarach. Przystępując do prac rewitalizacyjnych w mieście, należy wskazać te miejsca, które stanowią zwarte, zdegradowane jednostki przestrzenne, ze szczególną kumulacją problemów zarówno społecznych, gospodarczych, jak i infrastrukturalnych. Obszar kryzysowy, na którym planuje się działania rewitalizacyjne to obszar, który w myśl art. 47 ust.1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r., spełnia co najmniej trzy kryteria, kwalifikujące go jako obszar zdegradowany. Szczególnym przypadkiem podczas wyznaczania obszarów wsparcia jest sytuacja, gdy w sposób czytelny w przestrzeni miejskiej można wydzielić obszary powojkowe, przemysłowe. Taka sytuacja ma miejsce w Gnieźnie, gdzie obszar rewitalizowany został wyznaczony na terenie byłych koszar. Planuje się tam działania, które spowodują, iż obszar zostanie przystosowany do pełnienia nowych funkcji gospodarczych i społecznych.

W marcu 2007 r. Powiat Gnieźnieński, który jest właścicielem obszaru byłych koszar, podjął starania zmierzające do rozpoczęcia procesu rewitalizacji obszarów powojkowych przy ul. Sobieskiego 20. Zwrócono uwagę na potrzebę ostatecznego ustalenia sposobu wykorzystania byłych koszar, z przeznaczeniem ich na potrzeby oświaty, sportu, kultury i rekreacji oraz poprawę wizerunku tego terenu tak, by tworzył on jeden spójny obszar z sąsiadującym Parkiem Miejskim.

2.4 Zagospodarowanie przestrzenne

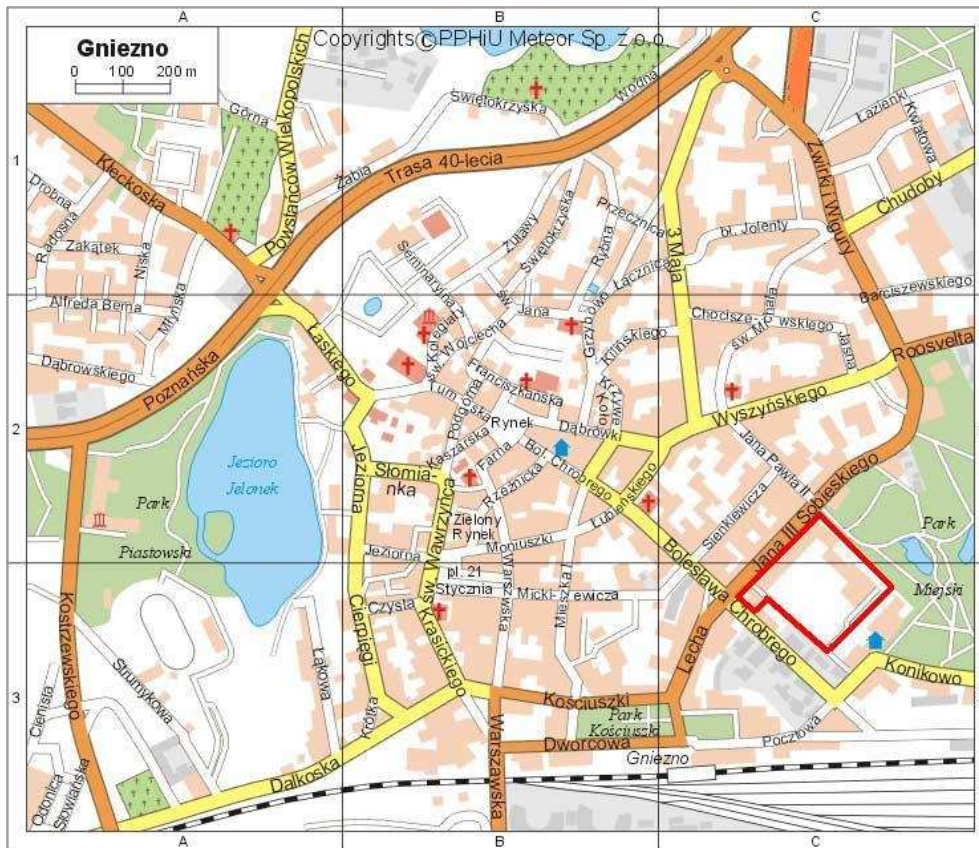
2.4.1 Lokalizacja, zasięg i charakterystyka rewitalizowanego obszaru

Obszar objęty niniejszym Programem Rewitalizacji to teren dawnych koszar 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej, który zgodnie z zapisem w rejestrze ewidencji gruntów, został sklasyfikowany jako teren powojkowy (działki 7/29, 7/31) i inne tereny zabudowane (działki 7/4, 7/17). Jest to obszar ograniczony ulicami Sobieskiego, Chrobrego, Konikowo oraz Parkiem Miejskim im. W. Andersa. Wg zapisów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego omawiany obszar to tereny zabudowy usługowej oraz sportu i rekreacji (U/US) oraz tereny zabudowy usługowej (U).

Zgodnie z ustaleniami Studium¹¹, działki znajdują się w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej. Powiat Gnieźnieński nabył nieruchomości od Agencji Mienia Wojskowego i stał się ich właścicielem.

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Gniezna, przyjęte Uchwałą nr XV/141/2000 z dn. 11.02.2000 r.

Rycina 5 Lokalizacja i zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru powojennego

Obszar objęty Programem Rewitalizacji Obszarów Powojennych w Gnieźnie

2.4.2 Uwarunkowania ochrony środowiska

Rewitalizowany obszar to zwarty, wyodrębniony teren, zabudowany obiektami, które pełniły niegdyś funkcje koszarowe i administracyjne, o bardzo charakterystycznej architekturze, będący pod nadzorem konserwatorskim. Na obszarze tym brak istotnego komponentu przyrodniczego. Na uwagę zasługuje jedynie fakt, iż obszar powojkowy przy ul. Sobieskiego znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Miejskiego im. W. Andersa i poprzez działania rewitalizacyjne będzie tworzyć z nim spójną część miasta.

2.4.3 Obiekty i strefy ochrony konserwatorskiej

Obszar pokoszarowy – historia obszaru objętego pracami rewitalizacyjnymi¹²

W okresie wczesnego średniowiecza omawiany obszar stanowił wschodni kraniec osadniczego kompleksu gnieźnieńskiego, skupionego wokół ośrodka grodowego na Wzgórzu Lecha i przyległej do niego od wschodu, a usytuowanej na Wzgórzu Panieńskim, osady targowej, z której rozwinęło się w XIII stuleciu miasto lokacyjne.

Przy dawnym trakcie do Trzemeszna, Strzelna i Kruszwicy powstał w XII w. gródek zw. *Zbarem*, na miejscu którego obecnie wznosi się kościół św. Michała, o czasie elekcji przypadającym na XII stulecie (kościół usytuowany u styku ul. Ks. Prymasa Wyszyńskiego i Św. Michała). Obecna świątynia zbudowana została w pocz. XV w., zaś w 1900 r. dostawiono do niej od zach. wieżę według projektu Juliusa Kohte. Nieco później niż wymieniony gródek, bowiem w XIII stuleciu, powstał mniejszy gródek zw. *Gnieźnikiem*. Został on rozlokowany wśród bagien rozciągniętych wzdłuż biegu płynącej tędy rzeczki Srawy (pozostałości gródka znajdują się w granicach parku miejskiego przy ul. Sobieskiego).

W okresie późnego średniowiecza i nowożytności interesujący nas teren znajdował się w południowo-zachodniej części jurydyk, zw. *Wójtostwem i Starostwem*, w niewielkiej odległości jurydyki *Kawiary*, należącej najpewniej do kolegium penitencjarzy katedralnych gnieźnieńskich. W 1684 r. *Wójtostwo i Starostwo* połączyły się w jedną jurydykę starościńską, którą w k. XVIII stulecia wraz z innymi włączono w granice miasta. W 1799 r.

¹² *Wnioski konserwatorskie do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gniezna w granicach obszaru byłej jednostki wojskowej przy ul. Chrobrego i Sobieskiego*
Opracowanie : mgr Grzegorz J. Budnik

powstały pierwsze koncepcje zagospodarowania przestrzennego terenów starościńskich. Dopiero jednakże w 1803 r., powołana przez Kamerę Poznańską, specjalna komisja opracowała częściowy plan zabudowy tego obszaru, który miał utworzyć tzw. *Nowe Miasto*, zrealizowane ostatecznie po pożarze, jaki miał miejsce w Gnieźnie w 1819 r. Budowa w 70. latach XIX w. dworca kolejowego, w związku z powstaniem połączenia z Poznaniem i Bydgoszczą (1872 r.), z Toruniem (1873 r.), Oleśnicą (1876 r.), a później także Nakłem (1887 r.), odegrała szczególną rolę w zagospodarowaniu terenów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie dworca. Zaczęły tutaj powstawać ważne gmachy użyteczności publicznej – siedziba Starostwa Powiatowego (*Kreisstände Haus*) wzniesiona w 1899 r. według projektu Hugo Hartunga (ob. ul. Lecha 6), Miejska Szkoła Przemysłowo-Handlowa (*Städtische Handels- und Gewerbeschule*), wybudowana w latach 1899-1901 według projektu O. Müllera i J. Crimmanna (ob. ul. Chrobrego 23), gmach remizy strażackiej z pocz. XX w. (ob. ul. Chrobrego 22); zakłady przemysłowe – gazownia miejska (*Städtische Gasanstalt*) z 4 ćw. XIX i pocz. XX w. (ob. ul. Chrobrego 24/25), elektrownia miejska (*Städtische Elektrizitätswerk*) z pocz. XX w. (ob. ul. Chrobrego 24/25) i nieistniejąca już rzeźnia miejska z 4. ćw. XIX w. (usytuowana przy ul. Przy Rzeźni, ob. ul. Sobieskiego) oraz **zespół koszar** 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej przy ul. Sobieskiego, Chrobrego i Pocztowej.

Zespół ten wybudowano w latach 1876-1884 w oparciu o projekty opracowane w Ministerstwie Robót Publicznych i pod nadzorem Herschena, szefa gnieźnieńskiego oddziału Królewskich Inspekcji Budowlanych. Koszt inwestycji wyniósł ponad dwa miliony marek. Układ przestrzenny zespołu oparty został na planie prostokąta, z usytuowanymi wzdłuż wszystkich jego boków blokami koszarowymi, ujeżdżalnią i innymi budynkami towarzyszącymi. Najważniejsze były rozlokowane po zachodniej, południowej i wschodniej stronie monumentalne bloki koszarowe zrealizowane w jednolitej konwencji stylowej, tzw. *Rundbogenstil* (z nich zachował się jedynie blok zach.). Pozostałe obiekty wzniesione w tym samym czasie lub w pocz. XX w. charakteryzowały się mniejszą skalą i reprezentowały odmienne formy architektoniczne. Całość tworzyła jednakże zwarty przestrzennie zespół budowlany. W 1898 r. założony został w sąsiedztwie koszar park miejski w typie krajobrazowym, powiększony w 1908 r. dzięki inicjatywie Towarzystwa dla Pielęgnowania Zdrowia, zaś nieco wcześniej, gdyż ok. 1880 r. założono przy ul. Sobieskiego cmentarz ewangelicki. W okresie 1918–1939 powstała na terenie Konikowa (włączonego w 1908 r. do miasta, a historycznie powiązanego z folwarkiem powstałym w 4. ćw. XIX w. – ob. usytuowanym przy ul. Konikowo 20) dzielnica willowa.

Granice stref ochrony konserwatorskiej w Gnieźnie

Wyznaczanie na terenie miasta Gniezna stref ochrony konserwatorskiej jest formą ochrony dóbr kultury. W mieście historyczny układ urbanistyczny Gniezna wpisany został do rejestru zabytków pod numerem 2523A, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dn. 27.01.1956 r., w celu ochrony zabytkowej struktury przestrzenno-architektonicznej miasta, znajdujących się tamże historycznych zespołów budowlanych, pojedynczych historycznych budynków i innych obiektów budowlanych, historycznych form zaprojektowanej zieleni, historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, a także układu ulic i dróg. Poza historycznymi obszarami, zespołami budowlanymi i pojedynczymi zabytkami budowlanymi, wpisanymi do rejestru zabytków, w mieście występują także historyczne obszary, zespoły budowlane i pojedyncze zabytki budowlane ujęte w gminnej ewidencji zabytków, które także podlegają ochronie konserwatorskiej (stan liczbowy gminnej ewidencji zabytków w granicach administracyjnych miasta Gniezna wynosi 1312 obiektów).

Wybrane zabytki Gniezna:

- historyczny układ urbanistyczny,
- kościół filialny św. Krzyża,
- kościół filialny śś. Piotra i Pawła,
- kościół katedralny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,
- kościół kolegiacki św. Jerzego,
- kościół poewangelicki garnizonowy, ob. parafia rzym.-kat. pw. Królowej Polski Gniezno,
- kościół, klasztor OO Franciszkanów, parafia Wniebowzięcia NMP,
- pałac arcybiskupi, Kuria Metropolitalna w Gnieźnie,
- pałac biskupi, lamus, Kuria Metropolitalna w Gnieźnie,
- park Dziekanka, Szpital dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w Gnieźnie,
- Seminarium Duchowne,
- wieża ciśnień ul. Żwirki i Wigury 29,
- zespół budynków szkolnych ul. Mieszka I nr 1,
- budynek ochronki – sierocińca, ul. św. Wojciecha, Archidiecezja Gnieźnieńska,
- kamienica z lat 80-tych XIX w., ul. Warszawska 10,
- kanonia, ul. Kanc. Jana Łaskiego 1,
- kanonia, ul. Kanc. Jana Łaskiego 1a,
- kanonia, ul. Kanc. Jana Łaskiego 3,
- kanonia, ul. Kanc. Jana Łaskiego 5,
- kanonia, ul. Kanc. Jana Łaskiego 9,
- kanonia, Tumską 7/8,
- kanonia, ul. Kolegiaty 5,
- kanonia nr 1,3,4, 4a, 6, lamus, ul. Kolegiaty 3,
- kanonia, ul. Kolegiaty 5,
- klasztor Bożogrobców, ul. Św. Jana,
- kościół, św. Jana,
- kościół, św. Trójcy,
- kościół, św. Michała Archanioła,
- kościół, św. Wawrzyńca,

- zabytkowe kamienice na ul. Rynek, Tumskiej, 21 Stycznia,

Dziedzictwo kulturowe obszaru rewitalizowanego

Dziedzictwo kultury gospodarowania przestrzenią i krajobrazowe:

- historyczny układ dróg i ulic (ulice: Sobieskiego – d. Koszarowa, Chrobrego – d. Lipowa, Poczтова – d. Zielona),
- historyczny układ przestrzenny zespołu koszar 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej.

Dziedzictwo kultury materialnej:

- zabudowa zespołu koszar 6. Regimentu Piechoty Pomorskiej,
- formy zieleni komponowanej w granicach zespołu koszar 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej.

Dziedzictwo kultury duchowej:

- historyczne nazwy *Wójtostwo*, *Starostwo*, *Kawiary* i *Konikowo*.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

(zasady ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków)

Obszary i obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków:

- nieruchomości zabytkowe:
 - nie występują.
- obszary zabytkowe:
 - układ urbanistyczny miasta Gniezna – nr rej. zabytków 2523/A – 27. 01.1956 r.
- strefy i podstrefy otoczenia zabytków (ochrona ekspozycji czynnej i biernej):
 - nie występują.
- Obszary i obiekty zabytkowe planowane do wpisania do rejestru zabytków:
- nieruchomości zabytkowe:
 - nie występują.
- obszary zabytkowe:
 - nie występują.
- strefy i podstrefy otoczenia zabytków (ochrona ekspozycji czynnej i biernej):
 - nie występują.

Obszary i obiekty zabytkowe kwalifikujące się do objęcia ochroną poprzez zapisy planu miejscowego:

nieruchomości zabytkowe:

- obiekty wchodzące w skład zespołu koszar 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej,
- blok koszarowy,
- stajnia,
- magazyn,
- stajnia,
- magazyn,
- ujeżdżalnia,
- garnizonowy węzeł łączności,
- areszt,
- blok koszarowy,
- pralnia,
- ogrodzenie od strony parku miejskiego w sąsiedztwie ul. Sobieskiego.

obszary zabytkowe:

- nie występują.

strefy i podstrefy otoczenia zabytków (ochrona ekspozycji czynnej i biernej):

- nie występują.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego:

elementy dziedzictwa kulturowego wskazywane do ochrony:

- elementy historycznego zagospodarowania zespołu koszar 6. Regimentu Piechoty Pomorskiej,
- historyczny układ dróg i ulic (ulice: Sobieskiego, Chrobrego, Poczтова),

zasady ochrony elementów dziedzictwa kulturowego:

- w zabytkowym zespole koszar ochronie podlegają układ przestrzenny, powiązania komunikacyjne z otoczeniem oraz wewnętrzne ciągi komunikacyjne, zabudowa i formy zieleni komponowanej,
- w budynkach o wartościach kulturowych ochronie podlegają bryła, forma dachu, kompozycja elewacji, historyczny wystrój architektoniczny elewacji, a także historyczne elementy wystroju i wyposażenia wnętrz,
- wszelkie roboty budowlane realizowane w granicach zabytkowego zespołu koszarowego wymagają pozwolenia właściwego miejscowo Konserwatora Zabytków.

zasady zagospodarowania przestrzeni:

- w zagospodarowaniu terenu w granicach zespołu koszarowego należy respektować historyczny układ przestrzenny, w tym powiązania zespołu z otoczeniem, przebieg wewnętrznych rozwiązań komunikacyjnych (z możliwością dostosowania ciągów komunikacyjnych do wymaganych parametrów, bez szkody jednakże dla obiektów wskazywanych do ochrony) oraz charakter architektoniczny zabudowy historycznej,
- wprowadza się zakaz wygrodzeń wewnątrz zespołu koszarowego,
- w celu uczytelnienia historycznej kompozycji przestrzennej zespołu koszarowego wskazuje się obiekty z zakazem rozbudowy i ze wskazaniem do rozbiórki (na załączniku mapowym zaznaczone kolorem fioletowym), obiekty do adaptacji z koniecznością przekształceń brył i elewacji (na załączniku mapowym zaznaczone kolorem różowym) i obiekty ze wskazaniem do odtworzenia w zakresie lokalizacji i obrysu bryły, a w przypadku braku takiej możliwości dla nowych kubatur w częściach obrzeżnych zespołu, poza wewnętrznym podwórzem, wyznaczone linie (na załączniku mapowym zaznaczone niebieską linią przerywaną) należy traktować jako obligatoryjne linie zabudowy,
- dopuszcza się możliwość wprowadzenia nowych kubatur w przestrzeń podwórza, lecz w sposób kontynuujący historyczne zagospodarowanie w zakresie lokalizacji i form brył, niepowodujących jednak przeniesienie na nie akcentów architektonicznych (zakaz dominacji); działania w tym zakresie wymagają opracowań koncepcyjnych ujmujących zagospodarowanie terenu w sposób całościowy, analizy przestrzenno-architektonicznej w kontekście zabytkowego zespołu, pozostawienia wewnętrznej części podwórza jako niezabudowanego, przy jednoczesnej akceptacji zaproponowanych rozwiązań przez właściwego miejscowo Konserwatora Zabytków,
- obiekty wskazane do przekształceń brył i elewacji oraz obiekty nowe dopuszczone do budowy winny harmonizować z zabytkowym otoczeniem, lecz bez kopiowania historycznych rozwiązań,
- w budynkach wskazywanych do ochrony należy dążyć do maksymalnego przywrócenia i/lub zachowania historycznej kompozycji brył i elewacji, a ewentualny zakres ingerencji w tym zakresie wymaga akceptacji właściwego miejscowo Konserwatora Zabytków,

- bezwzględnej ochronie podlega ogrodzenie przebiegające wzdłuż granicy od strony parku miejskiego w sąsiedztwie ulicy Sobieskiego (na załączniku mapowym zaznaczone brązową linią przerywaną),
- ogrodzenie z elementów prefabrykowanych przebiegające wzdłuż granicy od strony parku miejskiego należy usunąć i zastąpić je parkanem harmonizującym z zabytkowym murem wskazanym do ochrony,
- bezwzględnej ochronie i uzupełnieniu podlega wskazana na załączniku mapowym zieleń komponowana w częściach obrzeżnych zespołu koszarowego i w częściach obrzeżnych podwórza usytuowanego wewnątrz zespołu (na załączniku mapowym zaznaczona kolorem jasnozielonym),
- dążyć należy do wizualnego i funkcjonalnego powiązania zespołu koszarowego z Parkiem Miejskim oraz z wnętrzami urbanistycznymi ulic Pocztowa, Chrobrego i Sobieskiego.

Tabela 3 Wykaz proponowanych do ochrony zabytków nieruchomych, wchodzących w skład Zespołu Koszar 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej, później 69 Pułku Piechoty Gniezno, ul. Chrobrego i Sobieskiego

Lp.	Nr obiektu na planie	Obiekt	Adres	Numer pocztowy	Czas powstania	Określenie stylu
1.	1	blok koszarowy, ob. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	Sobieskiego [ul.]	20	1876-1884	Rundbogenstil
2.	2	Stajnia	Sobieskiego [ul.]	20	1876-1884	bezstylowy
3.	3	Magazyn	Sobieskiego [ul.]	20	pocz.XX w.	bezstylowy
4.	4	Stajnia	Sobieskiego [ul.]	20	1876-1884	bezstylowy
5.	5	Magazyn	Sobieskiego [ul.]	20	pocz.XX w.	bezstylowy
6.	6	ujeżdźalnia	Sobieskiego [ul.]	20	1876-1884	Rundbogenstil
7.	7	garnizonowy węzeł łączności	Pocztowa [ul.]	13	pocz.XX w.	modernizm
8.	8	blok koszarowy, ob. Gimnazjum Nr 2	Pocztowa [ul.]	11	pocz.XX w.	modernizm
9.	9	Areszt	Pocztowa [ul.]	9	1876-1884	Rundbogenstil
10.	10	blok koszarowy, ob. Wojskowa Komenda Uzupełnień	Pocztowa [ul.]	9	1876-1884	Rundbogenstil
11.	11	pralnia	Pocztowa [ul.]	9	1876-1884	Rundbogenstil

Źródło: Wnioski konserwatorskie do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gniezna

Warunki archeologiczne

Stanowiska archeologiczne:

- stanowisko nr 8 – grodzisko *Zbar*, wczesne średniowiecze, faza E–F (wzgórze z kościołem św. Michała),
- stanowisko nr 18 – punkt osadniczy, epoka kamienia; osada, wczesne średniowiecze, faza B–C; grodzisko ***Gnieźninek***, wczesne średniowiecze, faza D–F (**Park Miejski – grodzisko *Gnieźninek***),
- stanowisko nr 18 a – ślad osadniczy, kultura łużycka; ślad osadniczy, wczesne średniowiecze (Park Miejski),
- stanowisko nr 220 – ślad osadniczy, starszy okres przedrzymski – kultura wschodniopomorska; osada, wczesne średniowiecze, faza E–F (ul. Sienkiewicza),
- z uwagi na zlokalizowanie obszaru w granicach występowania stanowisk archeologicznych oraz w granicach występowania innych archeologicznych warstw kulturowych związanych z gnieźnieńskim kompleksem osadniczym oraz średniowiecznym i nowożytnym osadnictwem miejskim, wszelkie prace ziemne wymagają zapewnienia na koszt inwestora ratowniczych badań archeologicznych i uzyskania na te badania pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.

2.4.4 Własność gruntów i nieruchomości zabudowanych oraz wynikające z tego uwarunkowania i problemy dla procesu rewitalizacji oraz sposób ich rozwiązywania

Obszar, na którym planuje się omawiane działania jest własnością Powiatu Gnieźnieńskiego, który nabył powyższe tereny od Agencji Mienia Wojskowego. Na omawianym obszarze nie ma problemów z tytułu własności poszczególnych gruntów czy nieruchomości, co sprzyja pracom rewitalizacyjnym.

2.4.5 Układ komunikacyjny obszaru rewitalizowanego na tle miasta

Obszar powojkowy zlokalizowany jest przy ruchliwych ulicach: Sobieskiego i Chrobrego, natomiast w obrębie obszaru istnieją jedynie drogi wewnętrzne i drogi dojazdowe do poszczególnych obiektów znajdujących się na tym terenie. Planowane projekty zakładają również wykonanie nowych wewnętrznych dróg dojazdowych, które powiązane zostaną z miejskim układem drogowym.

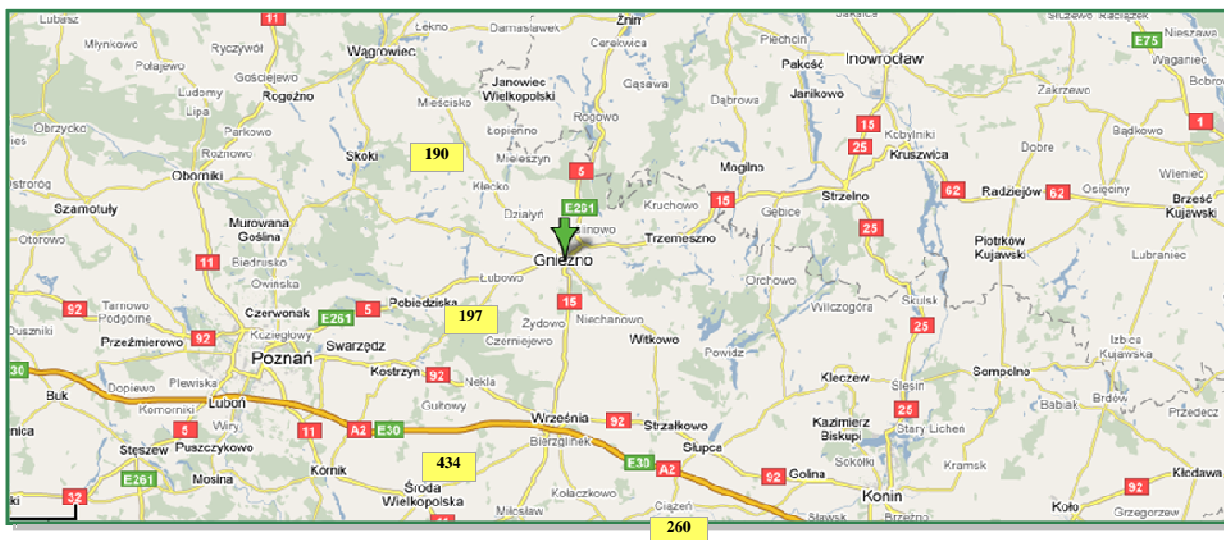
Gniezno to ważny węzeł komunikacyjny, w którym krzyżują się istotne szlaki tranzytowe. Przez miasto przebiega droga krajowa nr **5** i będąca jednocześnie trasą europejską **E261** Wrocław – Poznań – Bydgoszcz – Gdańsk oraz nr **15** Wrocław – Ostróda. We Wrześni, 20 km na południe od Gniezna przebiega autostrada **A2** Świecko – Poznań – Warszawa.

Powiązanie miasta Gniezna z otoczeniem realizowane jest przez:

- a) drogi krajowe:
 - nr 5 E261 Gdańsk/Świecie – Bydgoszcz – Gniezno – Poznań – Leszno – Trzebnica – Wrocław – Strzegom – Lubawka (przejście graniczne z Republiką Czeską),
 - 15 Wrocław – Trzebnica – Krotoszyn – Gniezno – Toruń – Ostróda.
- b) drogi wojewódzkie:
 - 190 Gniezno – Wągrowiec – Szamocin – Krajenka,
 - 197 Sławica – Kiszkowo – Gniezno,
 - 260 Gniezno – Witkowo – Wólka.
- c) drogi powiatowe
 - 32401 Gniezno – Zdziechowa – Mieleszyn,

- 32406 Gniezno – Mnichowo – Czarniejewo,
- 32420 Gniezno – Piekary,
- 32430 Gniezno – Wełnica – Strzyżewo Kościelne,
- 32432 Gniezno – Osiniec – Lubochnia.

Rycina 6 Lokalizacja Gniezna na tle ważnych szlaków komunikacyjnych

Źródło: maps.google.pl

Tabela 4Kategoryzacja dróg w Mieście Gniezno

Lp.	Kategoria drogi	Liczba ulic	Łączna długość w km	Udział w %
1	Drogi gminne	318	132,7	72,4
2	Drogi powiatowe	37	29,5	16,1
3	Drogi wojewódzkie	8	5,8	3,2
4	Drogi krajowe	4	15,3	8,3
	Razem	367	183,3	100

Źródło: Urząd Miejski w Gnieźnie

Stan techniczny dróg w Gnieźnie jest zbliżony do stanu dróg w kraju – jest niezadawalający. Nawierzchnia dróg systematycznie się pogarsza, szczególnie na skutek zwiększającego się natężenia ruchu. Staje się to powodem wzrostu liczby wypadków drogowych, a także występujących w mieście zagrożeń i niedrożności. W wyniku wzrostu liczby pojazdów w mieście, przy minimalnych inwestycjach drogowych i niewielkich pracach

remontowych, obniża się płynność ruchu i przepustowość dróg. Kolejnym problemem, w szczególności w centrum miasta, jest brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych.

Tabela 5 Ulice zaliczone do kategorii dróg gminnych z podziałem na rodzaj nawierzchni (stan na dzień 31.12.2006 r.)

Rodzaj nawierzchni	Łączna długość	%
Nawierzchnie bitumiczne	45,95 km	34,6%
Nawierzchnie betonowe	2,28 km	1,7%
Nawierzchnie z kostki	2,41 km	1,8%
Nawierzchnie tłuczniowe	7,68 km	5,8%
Nawierzchnie gruntowe	74,37 km	56,1%

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

Komunikacja PKP

Kolej gnieźnieńska podlega pod Zarząd Dyrekcji Okręgowej Infrastruktury PKP w Poznaniu. Miasto jest węzłem kolejowym o znaczeniu krajowym. Przez Gniezno przebiegają linie kolejowe relacji Poznań – Bydgoszcz – Gdańsk – Gdynia, Poznań – Toruń – Olsztyn – Suwałki, a także Gniezno – Jarocin – Wrocław/Katowice. W mieście ma początek także linia do Nakła nad Notecią (obecnie tylko ruch towarowy; w bliskiej przyszłości planowane jest wznowienie ruchu osobowego) oraz linia do Sławy Wielkopolskiej.

Ogólna liczba linii kolejowych na terenie miasta wynosi 41,646 km. Z tego stan techniczno-eksploatacyjny 30,633 km linii oceniany jest jako przeciętny, a 11,013 km jako bardzo zły.

Komunikacja PKS

Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Gnieźnie jako samodzielne przedsiębiorstwo działa od 1 lipca 1990 roku. Jest czołowym przewoźnikiem na terenie 2 powiatów: gnieźnieńskiego i wrzesińskiego. Własnym taborem obsługuje 833 kursy i rocznie przewozi ponad 2 500 000 osób. W firmie pracuje blisko 200 pracowników. Przedsiębiorstwo jest członkiem Polskiej Izby Gospodarczej Transportu Samochodowego i Spedycji.

Komunikacja miejska

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne swoją działalność rozpoczęło 15 września 1957 roku. Obecnie autobusy kursują na kilkunastu liniach, w tym linii nocnej. MPK Sp. z o.o. działa na terenie miasta Gniezna i na czterech liniach komunikacyjnych na terenie gminy Gniezno. Komunikacja miejska obejmuje 17 linii komunikacyjnych o łącznej długości 129,7 km, posiadających 222 przystanki. Rocznie wykonuje 2000 tys. wozokilometrów. MPK posiada 47 autobusów, tabor jest sukcesywnie wymieniany.

Najbliżej zlokalizowany **port lotniczy** znajduje się w Poznaniu.

2.4.6 Przestrzenie publiczne, ich stan i potrzeby, projekty w sferze przestrzeni publicznej

Przez **przestrzeń publiczną** należy rozumieć wszelkie miejsca dostępne powszechnie i nieodpłatnie, obszar w przestrzeni, na którym może znaleźć się każda jednostka społeczna. Przykładami przestrzeni publicznych są drogi i ulice, place miejskie czy stale dostępne obiekty stanowiące własność publiczną. Przestrzeniami publicznymi są też zwykle różne formy krajobrazu przyrodniczego, stanowiące własność państwową lub gminną. Funkcje przestrzeni publicznych pełnią także tereny i obiekty powszechnej użyteczności, niebędące w pełni własnością publiczną lub ich części, jak np. centra handlowe, hotele kinowe, dworcowe, hale targowe, muzealne lub inne miejsca udostępniane publicznie przez właściciela lub zarządcę w określonym czasie, np. prywatne parkingi czy ogrodzone parki lub ogrody.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 10 maja 2003 r.) w art.2 wprowadza następujące definicje:

pkt. 6) - "**obszar przestrzeni publicznej**" – należy przez to rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;

pkt. 7) - "**obszar problemowy**" - należy przez to rozumieć obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, wskazany w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Przestrzeń publiczna to w istocie miejsce, w którym realizowana być może wspólnotowa i zindywidualizowana równocześnie aktywność mieszkańców danego terenu, poddana procesom kulturowym i realizowana zgodnie z potrzebami danej społeczności.

Obszar powojkowy przy ul. Sobieskiego 20 w Gnieźnie z chwilą opuszczenia go przez jednostkę wojskową i częściowym przejęciu go przez Powiat Gnieźnieński spełnia kryteria przestrzeni publicznej. Dotyczy to przede wszystkim tej jego części, która stanowi własność Powiatu Gnieźnieńskiego.

Powiat Gnieźnieński na obszarze d. jednostki, będącej jego własnością, prowadzi działalność edukacyjną. W d. koszarach mieszczą się szkoły ponadgimnazjalne oraz Powiatowy Urząd Pracy.

Budynek pokoszarowy oraz inne obiekty należące do Powiatu Gnieźnieńskiego udostępniane są odpłatnie instytucjom publicznym, jak np. Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej (MOPS - do r. 2009) , podmiotom prowadzącym działalność edukacyjną, organizacjom pozarządowym, mediom prywatnym (Radio Gniezno) oraz podmiotom prowadzącym zróżnicowaną działalność gospodarczą. Sposób zagospodarowania tego obszaru można określić jako prowizoryczny w znacznym stopniu, zmierzający jedynie do powstrzymania jego dalszej degradacji społecznej i technicznej. Od czasu przejęcia go przez Powiat Gnieźnieński nie prowadzono na terenie d. jednostki prac inwestycyjnych i rewitalizacyjnych, z wyjątkiem adaptacji pomieszczeń dla potrzeb PUP oraz szkół ponadgimnazjalnych, a także bieżących remontów (np. remonty dachu).

Usytuowanie obszaru powojkowego przy ul. Sobieskiego 20 w przestrzeni miejskiej Gniezna jest wyjątkowo korzystne dla rozwoju sfery usług publicznych, w szczególności funkcji oświatowych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych. Jest to jedyny tej wielkości obszar w śródmieściu Gniezna (w pobliżu dworców PKP i PKS, przystanków przesiadkowych komunikacji miejskiej, w pobliżu centrów handlowych, położony wzdłuż głównych miejskich ciągów komunikacyjnych itp.), na którym możliwe jest zlokalizowanie dużych inwestycji, realizujących funkcje publiczne, zgodne z wyżej wskazanymi kryteriami odnoszącymi się do pojęcia „przestrzeń publiczna”. Jest to równocześnie obszar problemowy, dla którego w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego zostały ustalone zmiany kierunkowe, zgodne z dominującymi obecnie na tym terenie rodzajami realizowanych funkcji publicznych (oświata) oraz funkcjami planowanymi dla tego terenu (sport, rekreacja, rozrywka – w powiązaniu z sąsiednim Parkiem Miejskim oraz placówkami oświatowymi).

2.4.7 Mieszkalnictwo i społeczne aspekty mieszkalnictwa na rewitalizowanym obszarze

Na obszarze rewitalizowanym nie występują obiekty, które pełnią funkcję mieszkaniową. Ponadto nie przewiduje się wprowadzenia funkcji mieszkaniowej i realizacji żadnych projektów w tym zakresie.

2.4.8 Stan infrastruktury technicznej

2.4.8.1 Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Sieć kanalizacyjna na terenie miasta ma długość 149,8 (stan na 31.12.2006 r.):

- sieć ogólnospławna – 56,3 km, co stanowi 37,6%,
- sieć sanitarna – 48,4 km, tj. 32,3%,
- połączenia – 45,1 km, tj. 30,1%.

W mieście istnieje jedna mechaniczno-biologiczna zmodernizowana oczyszczalnia ścieków. Odsetek mieszkańców Gniezna korzystających z sieci kanalizacyjnej w mieście wynosi 75%¹³, przy jej ogólnej długości 149,8 km. Do wód powierzchniowych odprowadzane jest 10.870 m³/h ścieków oczyszczanych metodą mechaniczno-biologiczną.

2.4.8.2 Sieć wodociągowa

W Gnieźnie w celu pełnego pokrycia zapotrzebowania mieszkańców w wodę eksploatowane są trzy ujęcia wody:

- ujęcie Winiary I nad jeziorem Winiary,
- ujęcie Winiary II zlokalizowane na terenie wsi Wełnica,
- ujęcie Żydowo zlokalizowane wzdłuż drogi Gniezno – Września.

Długość sieci wodociągowej w Gnieźnie wynosi 345,3 km (stan na 31.12.2006 r.):

- sieć magistralna – 8,2 km, co stanowi 2,4%,
- sieć rozdzielcza - 212,8 km, tj. 61,6%,

¹³ dane UM Gniezno stan na dzień 31.12.2006r.

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

- o podłączenia – 124,3 km, tj. 36,0%.

W Gnieźnie 99,6% ludności korzysta z wodociągu sieciowego.¹⁴ Ogólna długość sieci wodociągowej (w tym magistralnej i rozdzielczej) wynosi 345,3 km, natomiast średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi w miesiącu 3,75 m³ wody.

Wg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Gnieźnie stopień wykorzystania zdolności produkcyjnej ujęć wody wynosi tylko 53% i dzięki temu Gnieźno dysponuje dużymi zasobami wody. Wskaźnik strat wody wynikający z błędów systemu pomiaru, wycieków w sieciach, nielegalnych poborów wody oraz awarii wynosi 20%. Zarówno ocena sanitarna wody pobieranej z wodociągów sieciowych jak i ogólna ocena zaopatrzenia w wodę jest dobra.

2.4.8.3 Gospodarka odpadami

Usuwaniam i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych z terenu Gniezna zajmuje się głównie URBIS Sp. z o.o. Zorganizowanym systemem usuwaniem odpadów objęte są wszystkie obiekty na terenie miasta, w których powstają odpady typu komunalnego, tj. budynki mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej, ulice, place, tereny targowe.

Nieczystości stałe składowane są na wysypisku w Lulkowie, oddalonym od miasta Gniezna o ok. 14 km. W roku 2006 złożono na wysypisku w Lulkowie 24.350 ton odpadów komunalnych oraz 138 tony odpadów innych niż komunalne.

URBIS Sp. z o.o. prowadzi również selektywną zbiórkę odpadów. Aktualnie, w ramach selektywnej zbiórki odpadów, na terenie miasta Gniezna rozstawione są pojemniki do stłuczki szklanej, białej i kolorowej (razem 220 dzwonów). W Gnieźnie rozstawiono 46 kompletów (na komplet składają się pojemnik do szkła białego oraz pojemnik do szkła kolorowego), natomiast w gminach pozostałe 64.

Gospodarstwa domowe z peryferyjnych dzielnic miasta otrzymują worki na ten cel nieodpłatnie. Natomiast mieszkańcy centrum i osiedli mają do swojej dyspozycji kontenery.

¹⁴ dane UM Gnieźno stan na dzień 31.12.2006r.

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

Tabela 6 Zestawienie zebranych i wysegregowanych surowców na składowisku (w kg)

Odpady	2003 rok	2004 rok	2005 rok	2006 rok
Butelki PET	61 340	57 240	78 740	110 700
Szkło	165 640	144 340	188 540	197 820
Papier	281 226	133 820	70 470	77 630
Plastik	17 300	5 900	3 260	1 100
Metale	100 510	152 360	74 740	109 760
Zużyty sprzęt elektro-eko	0	0	0	495,95
RAZEM:	207 434	493 660	414 750	497 505,95

Źródło: UM Gniezno¹⁵

W Gnieźnie wzrasta świadomość ekologiczna mieszkańców i tym samym wzrasta liczba osób, które segregują odpady.

Obecnie pod patronatem miasta, wspólnie z 12 innymi gminami z Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Wrześnińskiego przygotowywane jest zadanie p.n.: „System unieszkodliwiania odpadów komunalnych dla gmin objętych Porozumieniem wraz z budową Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie”. Przedsięwzięcie planowane jest do sfinansowania z Funduszu Spójności w okresie 2007-2013.

2.4.8.4 Gazownictwo

Na terenie województwa wielkopolskiego zagadnieniami gazownictwa zajmuje się Wielkopolski Okręgowy Zakład Gazownictwa. Odbiorów gazu sieciowego w mieście wynosi 19828 tys. przy ogólnym zużyciu 20200,7 tys.m³. Średnio na jednego odbiorcę przypada 10,20m³.¹⁶

2.4.8.5 Ciepłownictwo

Długość sieci ciepłowniczej zasilanej wynosi 34,5 km (stan na 30.06.2007 r.):

- o sieć magistralna – 7,7 km, co stanowi 22,3%,

¹⁵ Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

¹⁶ Źródło: Rozdzielnia Gazu w Gnieźnie

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

- o sieć rozdzielcza – 12,0 km, tj. 34,8%,
- o sieci przyłączeniowe – 9,1 km, tj. 26,4%,
- o sieci niskoparametrowe – 5,7 km, tj. 16,5%.

Miasto Gniezno posiada dwie ciepłownie i jedenaście kotłowni. Jedna z ciepłowni opalana jest miałem i zasila dwie sieci ciepłne: wodną, parową i ciśnieniową. Tym właśnie wyróżnia się ona od drugiej ciepłowni, zasilającej tylko jedną sieć ciepłą, w której nośnikiem ciepła jest woda.

Odsetek mieszkań korzystających z centralnego ogrzewania i dostaw ciepłej wody przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w mieście wynosi 48%. Moc własnych źródeł ciepła wynosi 117,4 MW. Natomiast rezerwy mocy ciepłej w ciepłowniach wynoszą 31,8 MW, a w kotłowniach 2,2 MW. W mieście nie występują niedobory mocy ciepłej. Bardzo trudno natomiast jest określić i sporządzić bilans potrzeb ciepłych całego Miasta, gdyż istnieją jeszcze małe tradycyjne kotłownie i indywidualne piece w mieszkaniach.

Obszar działania Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w mieście wynosi 34,5km/10km² w tym: sieć magistralna wynosi 7,7 km/10km² i rozdzielcza z przyłączami 21,1km/10km². Stan techniczny ciepłownictwa (ciepłownie, kotłownie i sieć magistralna) oceniany jest jako dobry, tylko sieć rozdzielcza oceniana jest jako przeciętna. Średnio w roku występują 2 awarie, których skutki usuwane są w terminie jednej doby.¹⁷

2.4.8.6 Elektroenergetyka

Gniezno zasilane jest energią elektryczną przez Energetykę Poznańska S.A. – Rejon Dystrybucji Gniezno. Liczba odbiorców energii elektrycznej w mieście wynosi 25 787 tys. Zużycie energii elektrycznej na odbiorcę wynosi 4481,15 kWh, a na mieszkańca 1616,2 kWh. Gniezno posiada dwa główne punkty zasilające i pięć rozdzielnic sieciowych ze 160 stacjami transformatorowymi 15/04 kV. Strukturę przesyłu energii elektrycznej w mieście w 40 % stanowią linie napowietrzne a w 60 % kablowe.¹⁸

¹⁷Źródło: UM Gniezno

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

¹⁸ Źródło: ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Poznań, Rejon Dystrybucji Gniezno. Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.

2.4.8.7 Telekomunikacja

Usługi i infrastruktura kablowa w Gnieźnie:

Liczba abonentów PSTN = **17253** (PSTN – tradycyjna sieć telefoniczna – polega na łączeniu (komutowaniu) abonentów poprzez ustanowienie bezpośredniego połączenia (kanału) między nimi przy użyciu sieci kablowej i central telefonicznych. PSTN to tradycyjne telefony stacjonarne i sieci telefonów komórkowych).

Liczba abonentów ISDN = **810** (Technologia sieci telekomunikacyjnych mająca na celu wykorzystanie infrastruktury PSTN do bezpośredniego udostępnienia usług cyfrowych użytkownikom końcowym (bez pośrednictwa urządzeń analogowych).

Tabela 7 Długość linii w poszczególnych latach 2004, 2005, 2006, 2007 w rozbiciu na linie naziemne i doziemne¹⁹

Rok	Linie doziemne metalowe (km)	Linie doziemne optyczne (km)	linie napowietrzne (km)
2004	1649,9	4,5	0,4
2005	1692,12	4,5	0,4
2006	1710	8,07	0,4
2007	1713,2	9,23	0,4

W Gnieźnie liczba abonentów korzystających z dostępu do Internetu wynosi 5904.

2.4.8.8 Uzbrojenie obszaru rewitalizowanego i infrastruktura na obszarze rewitalizowanym

Obszar powojkowy przy ul. Sobieskiego w Gnieźnie posiada pełne uzbrojenie – sieć elektryczna, gazowa, telefoniczna; kanalizacja sanitarna i deszczowa podłączone są do sieci miejskiej. Na terenie tego obszaru znajdują się również drogi wewnętrzne oraz utwardzone i nieutwardzone place, jak również obiekty małej architektury.

Infrastruktura na w/w terenie znajduje się w stanie technicznym niezmiennym od chwili jego opuszczenia przez jednostkę wojskową.

W ramach projektu przebudowy obiektów pokoszarowych na cele oświatowe dokonano bilansu zapotrzebowania na energię elektryczną po przebudowie, który wykazał, iż istniejące na omawianym terenie stacje zasilania nie zapewnią wymaganych dostaw mocy.

¹⁹ Telekomunikacja Polska S.A

Widocznemu pogorszeniu uległ wskutek użytkowania w szczególności stan nawierzchni ciągów komunikacyjnych oraz placów.

W szczególnie złym stanie znajdują się fundamenty budynku pokoszarowego, ściany piwnic oraz parteru budynku. Przeprowadzone w połowie roku 2008 pomiary ich zawilgocenia wskazują, iż przekroczenia dopuszczalnych norm zawilgocenia sięgają od poziomu fundamentów do wysokości ok. 3,5 m od poziomu gruntu. Nieusuwanie przyczyn zawilgocenia wywołuje zagrzybienie ścian, odpadanie tynków wewnętrznych oraz kruszenie się i pęknięcie cegły klinkierowej elewacji budynku. Jedną z przyczyn zawilgocenia jest przedostawanie się wód opadowych do piwnic budynku poprzez instalację burzową w przypadku gwałtownych opadów, bowiem miejska sieć kanalizacyjna ma zbyt małą przepustowość. Powiat Gnieźnieński nie posiada pełnej inwentaryzacji infrastruktury technicznej na opisywanym obszarze powojkowym.

2.5 Sfera społeczna

Istotną kwestią w formułowaniu zadań z zakresu rewitalizacji jest sfera społeczna. Dlatego analizy przeprowadzane w ramach Programów Rewitalizacji prowadzą również do zdiagnozowania sytuacji demograficzno-społecznej, wskazując przy tym najważniejsze potrzeby mieszkańców. W ten sposób wyznaczone zostają obszary zagrożone procesami patologicznymi, które negatywnie wpływają na otoczenie i wizerunek miasta. Analizie poddaje się również bezpieczeństwo w Mieście.

Należy zaznaczyć, iż zaproponowany do rewitalizacji obszar powojkowy nie zawiera funkcji mieszkaniowych i tym samym brak na jego terenie zasobów mieszkaniowych. Poniższa analiza sfery społecznej odnosi się zatem do całego miasta, jednakże zidentyfikowane w tej sferze problemy mogą zostać rozwiązane dzięki projektom zaplanowanym na rewitalizowanym obszarze powojkowym. Mając na uwadze planowane działania (projekty z zakresu oświaty, rekreacji i sportu) przedstawiona zostanie analiza obecnej oferty miasta w tym zakresie.

2.5.1 Struktura demograficzna i społeczna, trendy

Z danych ewidencji ludności wynika, iż na terenie miasta Gniezna liczba mieszkańców w ostatnich latach ulegała zmianom. Aktualnie miasto zamieszkuje 69 386

osób, w tym: 36 120 kobiet i 33 266 mężczyzn. Poniższe zestawienie struktury demograficznej miasta wykazuje tendencję malejącą.²⁰

Wykres 1 Liczba ludności

**Liczba ludności
Gniezno 69 386**

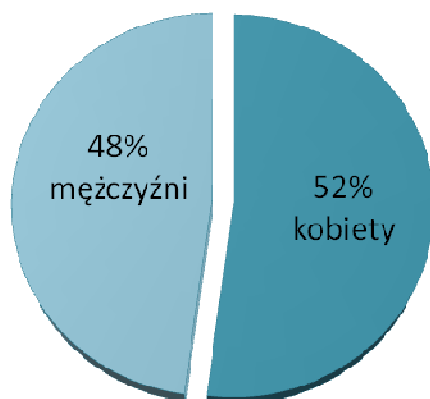

Tabela 8 Struktura demograficzna Gniezna²¹

Rok	Ogólna liczba	Kobiety	Mężczyźni	Zgony	Urodzenia	Zameldowania	Wymeldowania
1998	71488	37005	34483	726	738	606	452
1999	70084	36579	33505	717	645	559	536
2000	70126	36603	33523	694	695	535	441
2001	70183	36619	33564	636	661	511	449
2002	70190	36606	33584	646	694	486	521
2003	70131	36546	33585	661	634	572	645
2004	70097	36534	33563	672	690	545	613
2005	70024	36492	33532	655	703	523	607
2006	69963	36433	33530	691	749	546	693
2007	69732	36318	33414	639	773	529	938

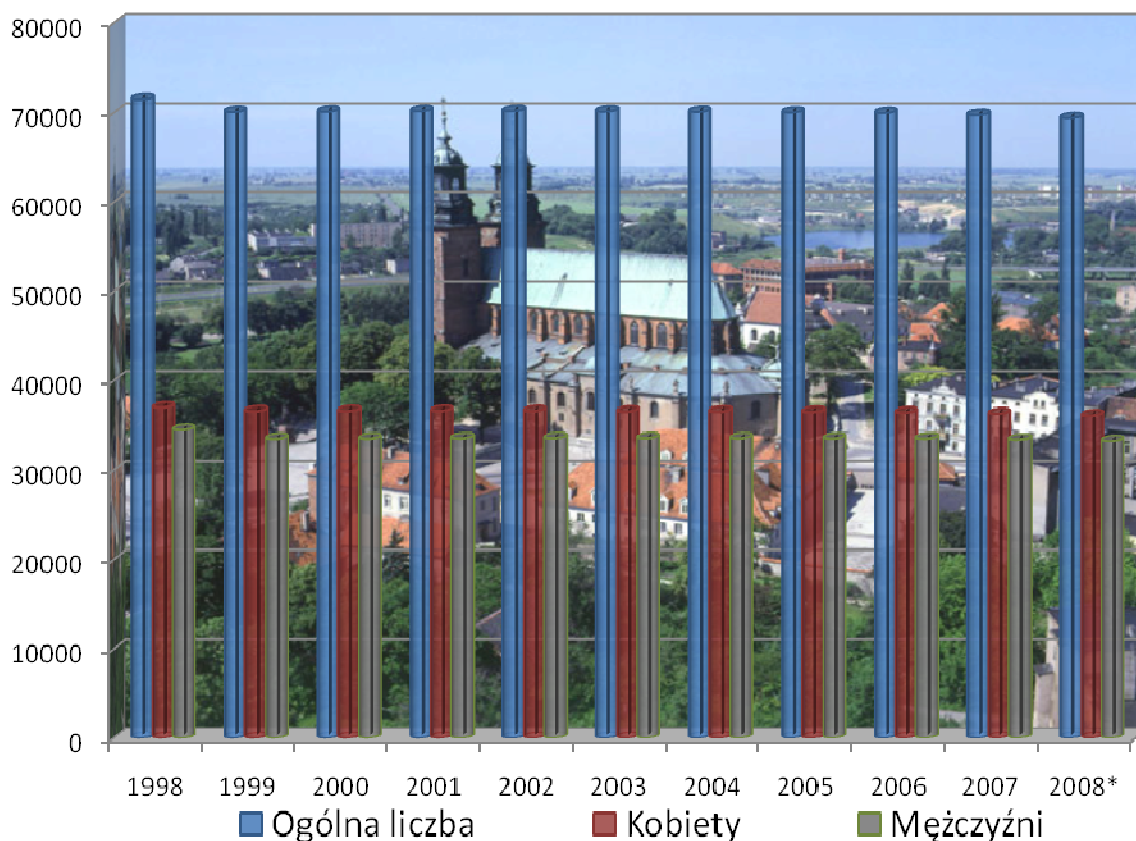
Źródło: GUS, Urząd Statystyczny w Poznaniu

²⁰ Źródło: UM Gniezno, stan na dzień 23.06.2008

²¹ Główny Urząd Statystyczny

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta
Stan na dzień: 31.03.2008

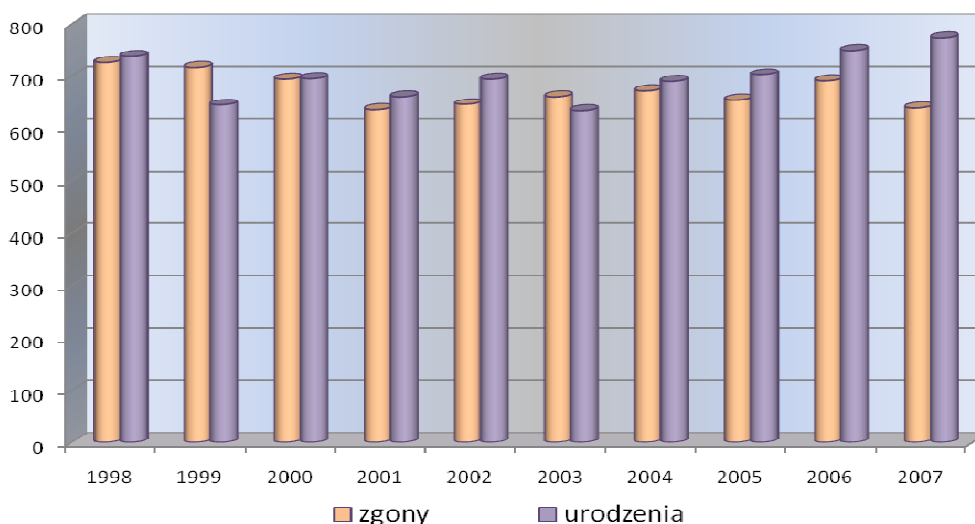
Wykres 2 Struktura demograficzna miasta Gniezna

*stan na dzień 23.06.2008 – UM Gniezno

Źródło: GUS, Urząd Statystyczny w Poznaniu

Wykres 3 Ruch naturalny w Gnieźnie w latach 1997-2007

Źródło: GUS, Urząd Statystyczny w Poznaniu

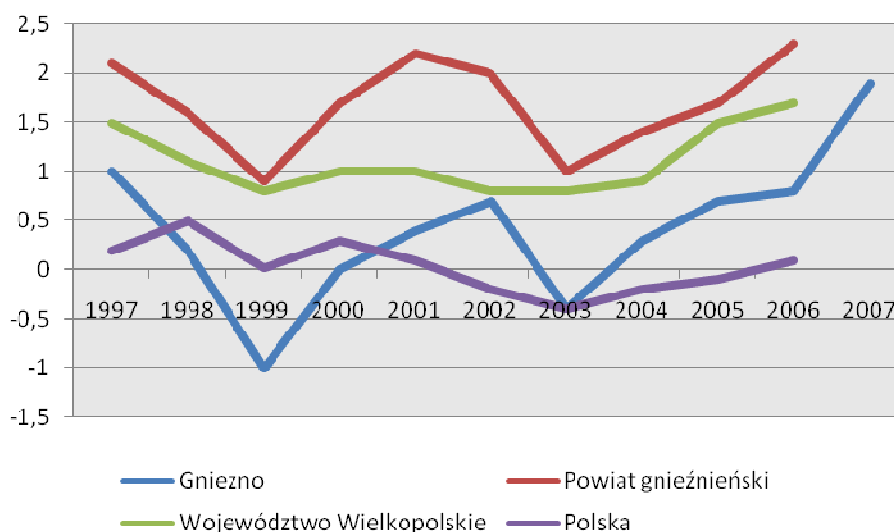
Tabela 9 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Wyszczególnienie	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Gniezno	1	0,2	-1	0,01	0,4	0,7	-0,4	0,3	0,7	0,8	1,9
Powiat gnieźnieński	2,1	1,6	0,9	1,7	2,2	2,0	1,0	1,4	1,7	2,3	/
Województwo wielkopolskie	1,5	1,1	0,8	1,0	1,0	0,8	0,8	0,9	1,5	1,7	/
Polska	0,2	0,5	0,02	0,3	0,1	-0,2	-0,4	-0,2	-0,1	0,1	/

Źródło: GUS-Bank Danych Regionalnych

/ - brak danych

Wykres 4 Przyrost naturalny

Przyrost naturalny w Gnieźnie w 2007 r. był dodatni i wyniósł 1,9%. Jest to wartość niższa od wartości wskaźnika dla Powiatu Gnieźnieńskiego, gdy porównujemy dane z roku 2006. Analizując poszczególne lata widzimy, iż nastąpił wyraźny wzrost wskaźnika dla miasta, co jest spowodowane wzrostem liczby urodzin przy równoczesnym spadku liczby zgonów. Pomimo, iż przyrost naturalny w mieście rośnie, liczba ludności maleje.

W roku 2007 odnotowano 938 wymeldowanych osób i jest to o 245 osoby więcej, niż w roku poprzednim. Na zaznaczające się tendencje spadkowe liczby ludności, istotny wpływ ma ogólna sytuacja ekonomiczna kraju. W Gnieźnie przybywa ludzi w wieku

poprodukcyjnym oraz następuje odpływ młodych, wykształconych mieszkańców miasta. Powodem tego jest bezrobocie, ubożenie społeczeństwa, problemy ze znalezieniem pracy przez mieszkańców, a tym samym chęć zmian oraz próba znalezienia lepszej pracy w większych ośrodkach miejskich lub za granicą.

Tabela 10 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku

Przedziały wiekowe	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
ludność w wieku przedprodukcyjnym	15503	14909	14494	14123	13760	13459
ludność w wieku produkcyjnym	45112	45555	46036	46191	46038	45707
ludność w wieku poprodukcyjnym	9585	9677	9687	9831	10173	10566
						↓ 2007*

Przedziały wiekowe	Ogólna liczba		Odsetek poszczególnych grup ludności	
ludność w wieku przedprodukcyjnym	13459	K 6543	19,3%	K 48,6%
		M 6916		M 51,4%
ludność w wieku produkcyjnym	45707	K 22402	65,5%	K 49%
		M 23305		M 51%
ludność w wieku poprodukcyjnym	10566	K 7373	15,2%	K 69,8
		M 3193		M 30,2

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego / Bank Danych Regionalnych

*Stan na dzień: 31.12.2007 r.

Analiza ludności Gniezna pod względem aktywności zawodowej pokazuje, że 65,5% mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, 19,3% to ludność w wieku przedprodukcyjnym, natomiast pozostała część, czyli 15,2% to osoby w wieku poprodukcyjnym. W Gnieźnie istnieje tendencja starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku produkcyjnym w roku 2007 w stosunku do roku 2006 zmalała, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła, przy równoczesnym obniżeniu liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Podobnie jak w całym kraju powiększa się grono osób w wieku emerytalnym, co może spowodować, iż ludność stanie przed nowym wyzwaniem jakim jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przystosowanej do potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych – m.in. domy dziennego pobytu, rozwinięcie sektora ochrony zdrowia – kosztem placówek nakierowanych na zaspokajanie potrzeb ludzi młodych.

2.5.2 Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym i stanowi jeden z istotnych problemów ekonomicznych, który obniża poziom rozwoju społeczno-gospodarczego miast.

Na sytuację na rynku pracy wpływa niewątpliwie niedostosowany do rynku pracy system kształcenia. Zbyt wolno reaguje on na nadchodzące zmiany. Jest to jednak problem, który dotyczy nie tylko Powiatu Gnieźnieńskiego czy Gniezna, ale całego kraju.

Z ogólnej liczby bezrobotnych w Gnieźnie tylko ok. 13,1% posiada prawo do zasiłku, a w powiecie odsetek ten wynosi 12,1%. Należy zwrócić uwagę, że w ostatnich latach udział osób z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych znacznie się zmniejszył. Wzrost liczby bezrobotnych bez prawa do zasiłku wiąże się z wydłużającym się czasem pozostawania osób bezrobotnych bez pracy. Szczególnie z powiększającym się odsetkiem pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy, czyli długotrwale bezrobotnych. W praktyce niejednokrotnie oznacza to trwałą dezaktywację zawodową. Na rynku pracy najgorzej rysuje się sytuacja osób bez stażu pracy. W grupie tej przeważają młode osoby poszukujące pracy, które są najczęściej słabo wykształcone i mało aktywne. Ci najzdolniejsi wciąż się uczą i znajdują się w grupie osób biernych na rynku pracy. Problem bezrobocia dotyczy wszystkich grup społecznych.

Porównując okres ośmioletni stwierdza się spadek bezrobocia w mieście oraz w Powiecie Gnieźnieńskim. Na przestrzeni lat większą część osób bezrobotnych zawsze stanowiły kobiety.

Zjawisko bezrobocia wpływa na wzrost ubóstwa, wzrost patologii społecznych, a co się z tym wiąże zwiększenie liczby osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. W rodzinach patologicznych wzrasta współczynnik chorób psychicznych, samobójstw, często dochodzi do przemocy w rodzinie.

Tabela 11 Pracujący wg płci

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	16423	16749	15949	16405	16094	16324	16186	16716
mężczyźni	7932	7857	7794	8029	7915	7767	7729	7770
kobiety	8491	8892	8155	8376	8179	8557	8457	8946

Źródło: PUP Gniezno, GUS / Bank Danych Regionalnych,

Powołując się na komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 września 2007 r. w sprawie przeciętnej stopy bezrobocia w kraju oraz na obszarze działania Powiatowych Urzędów Pracy, odnotowuje się stopę bezrobocia dla miasta Gniezna na poziomie 15,5%. Bezrobocie w województwie wielkopolskim było niższe o 6 punktów procentowych tj. 9,2%, przy stopie bezrobocia w kraju wynoszącej 12,3%. W strukturze osób bezrobotnych miasta Gniezna znaczącą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 61 % i tak samo przedstawia się sytuacja bezrobotnych w całym powiecie. Osoby z prawem do zasiłku to w Gnieźnie 13% bezrobotnych, natomiast w powiecie 12%. Ok. 25 % bezrobotnych w powiecie i Gnieźnie stanowią osoby powyżej 50 roku życia.

Tabela 12 Poziom bezrobocia w latach 2000 – 2007

Wyszczególnienie		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zarejestrowani bezrobotni ogółem	M	4679	5956	6921	6788	6707	5883	4855	3075	2662
	P	9445	11470	13149	12885	12737	11075	8996	5936	5085
w tym:										
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	M	-	-	-	-	-	660	1158	277	349
	P	2902	3234	3393	2634	2732	1199	1961	610	614
Niepełno-sprawni	M	-	-	-	-	-	207	222	162	177
	P	118	151	193	247	306	306	324	244	257
Osoby powyżej 50 roku życia	M	-	-	-	-	-	971	970	806	688
	P	-	-	-	-	-	1610	1609	1292	1122
Długotrwale bezrobotni	M	-	-	-	-	-	3897	2917	2082	1629
	P	-	-	-	-	-	7382	4377	3872	3107

*Stan na dzień: 30.05.2008

PUP Gniezno

P – powiat gnieźnieński

M - miasto Gniezno

- brak danych

Wykres 5 Poziom bezrobocia

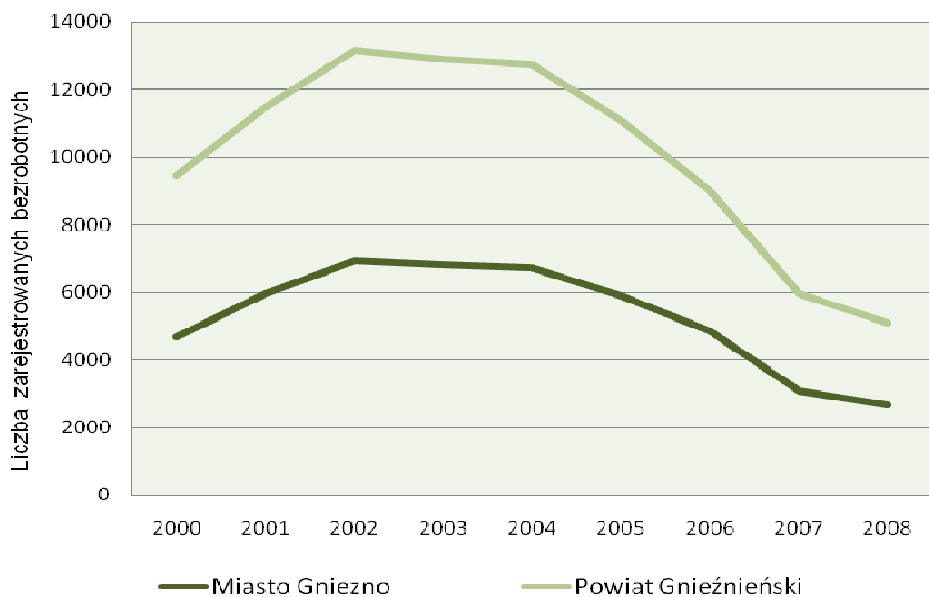

Tabela 13 Czas pozostawania bez pracy

Wyszczególnienie [w miesiącach]	2005	2006	2007	2008
Do 1	635	669	423	453
Od 1 do 3	1246	1015	803	586
Od 3 do 6	1432	1113	800	813
Od 6 do 12	1601	1593	808	813
Od 12 do 24	2229	1257	1080	708
Pow. 24	3932	3349	2022	1712

Źródło: dane PUP Gniezno zgodne ze sprawozdaniem MpiP, *Stan na dzień:30.04.2008

W Gnieźnie w grupie osób pozostających bez pracy wg danych za 2008 rok, najwięcej bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy ponad 24 miesiące.

Tabela 14 Struktura bezrobocia wg wykształcenia

Lata	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjum i poniżej
2002	324	2265	869	5874	3817
2003	355	2295	913	5545	3777
2004	234	1312	627	2632	1902
2005	282	2003	961	4366	1755
2006	370	1742	849	3296	2739
2007	315	1243	561	1974	1843
2008*	291	1084	547	1792	1686

Źródło: PUP Gniezno zgodne ze sprawozdaniem MPiP, *Stan na dzień:30.04.2008

Od roku 2002 struktura bezrobocia wg wykształcenia nie uległa zmianie. Nadal największą grupę bezrobotnych stanowią osoby niewykwalifikowane i absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, gimnazjalnych i poniżej, policealnych i średnich zawodowych.

W ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na terenie Gniezna prowadzone jest poradnictwo zawodowe, szkolenia i informacja zawodowa. Realizowane są również programy rządowe mające na celu wspieranie bezrobotnych w podjęciu pierwszej pracy i zatrudniania absolwentów.

Najczęściej spotykanymi barierami społecznymi wejścia na rynek pracy są:

- brak wyuczonego zawodu,
- niskie kwalifikacje,
- dezaktualizacja zawodu,
- niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców,
- brak gruntownego doświadczenia zawodowego wynikającego z częstej zmiany pracy i podejmowania prac jakichkolwiek dla ratowania własnej egzystencji,
- brak gotowości do reorientacji zawodowej.

2.5.3 Pomoc społeczna

Realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz pomocą środowiskową zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ul. Sobieskiego 20 w Gnieźnie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc materialną i różne formy wsparcia niematerialnego. W ostatnim okresie zmieniały się zasady finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej. Rozszerzał się zakres świadczeń obligatoryjnych przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie zatrudnia 99 pracowników, w tym Dział Świadczeń Rodzinnych z 12 pracownikami. W strukturze MOPS znajdują się rejonowi specjaliści pracy socjalnej, rejonowi pracownicy socjalni, opiekunki oraz pracownicy administracyjno-biurowi z kadrą zarządzającą, w tym pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych.

Tabela 15 Osoby objęte pomocą społeczną w 2006 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	4527	3846	8989
Świadczenia przyznawane w ramach zadań zleconych	369	369	549
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	4278	3597	8560
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej – ogółem	-	4461	9617
W tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	-	15	1155

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2006 roku pomocą społeczną zostało objętych 8989 osób, co stanowi ok. 13% mieszkańców miasta. Powodem podstawowym było stwierdzone ubóstwo, w tym z powodu braku zatrudnienia, a ponadto bezdomność, niepełnosprawność, długotrwała choroba, wielodzietność, przemoc w rodzinie, alkoholizm.²²

Na terenie miasta Gniezna funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „DOM ANKI” w Gnieźnie, który jest placówką pobytu dziennego przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej – placówka powiatowa przeznaczona dla osób w podeszłym wieku, kobiet i mężczyzn, których stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego, natomiast uzasadnia potrzebę stałej opieki. Jest placówką koedukacyjną dla 60 osób.

W Gnieźnie działa również jeden Dom Dziecka (placówka powiatowa), który jest placówką opiekuńczo-wychowawczą, przeznaczoną do sprawowania całodobowej opieki nad sześćdziesięciorgiem dzieci pozbawionych całkowicie, częściowo lub okresowo opieki rodzicielskiej. W placówce mogą przebywać także dzieci niepełnosprawne, o ile nie ma uzasadnionych przeciwwskazań. Dzieci przebywające w Domu Dziecka mają zagwarantowaną fachową opiekę medyczną, wychowawczą i terapeutyczną.

Ponadto na terenie miasta funkcjonują dwa **Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze**. Jeden jest placówką dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim w wieku od 3 do 24 lat, którego organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe. Natomiast drugi Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, którego celem działania jest nauka, szeroko pojęta

²² Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnieźnie

rewalidacja dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz przygotowanie do wybranego zawodu. W skład ośrodka wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, ZSZ Specjalna, Szkoła Przystosowująca do Pracy Życia, Warsztaty Szkolne oraz Internat. Organem prowadzącym placówkę jest Starostwo Powiatowe w Gnieźnie.

Na terenie miasta działa bardzo prężnie Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej, który pomaga ludziom potrzebującym poprzez swoje placówki, m.in. takie jak: Dom Matki i Dziecka-Gniezno, Ośrodek Miłosiernego Samarytanina-Gniezno, Szkolne Koła i Parafialne Zespoły Caritas, Centrum Wolontariatu, Centrum Pomocy Bliźniemu w Gnieźnie.

W **Centrum Pomocy Bliźniemu** udzielana jest pomoc niematerialna osobom najuboższym oraz prowadzone są działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. W ramach placówki funkcjonuje magazyn z używaną odzieżą, meblami i sprzętem RTV/AGD oraz warsztat, w którym naprawiane są meble. Od stycznia 2005 roku prowadzony jest program wychodzenia z bezdomności oraz walki z uzależnieniem – co tydzień z potrzebującymi spotyka się terapeuta. Powstała też grupa wolontarystyczna, którą tworzą chętni do pracy bezdomni.

Warsztat i magazyny Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej rozpoczęły działalność już w lipcu 2003 roku. Od początku swojego istnienia nastawione są na pomoc niematerialną w formie odzieży, mebli oraz sprzętu RTV/AGD osobom najbardziej potrzebującym, skierowanym przez parafie oraz instytucje takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie czy Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu archidiecezji gnieźnieńskiej.

Ponadto Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gnieźnie rokrocznie stanowi kontynuację działań zapoczątkowanych w latach 2003 i 2004, których głównym celem jest ograniczenie wśród dzieci i młodzieży negatywnych skutków nadużywania alkoholu przez osoby dorosłe. Kontynuowane jest wsparcie działań skierowanych do uzależnionych osób bezdomnych, kontrola wraz z funkcjonariuszami Policji punktów sprzedaży i podawania alkoholu, uświadamianie osobom prowadzącym taką działalność o konsekwencjach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.

Klub Integracji Społecznej powołany został dla potrzeb profilaktyki oraz poradnictwa przeciwdziałania patologiom społecznym.

W działaniach tych partnerują KIS:

- Gnieźnieńskie Stowarzyszenie Amazonek,
- Gnieźnieńskie Centrum Asystenta Osoby Niepełnosprawnej Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego,

- Doradztwo w zakresie możliwości odnalezienia się na rynku pracy – Specjalista ds. doradztwa zawodowego Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan,
- Policja,
- PCPR,
- CARITAS Gniezno.

Prowadzone działania w znacznym stopniu zminimalizowały negatywne skutki patologii społecznych. Wprowadzenie programów terapeutycznych dla ofiar oraz sprawców przemocy zwiększyło poczucie bezpieczeństwa w rodzinie. Przyczyniło się tym samym do skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar, również przemocy seksualnej. Zadania, które są realizowane, mieszczą się w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gniezna na lata 2006-2013. To daje gwarancję dalszej realizacji projektu. Efektywne przeprowadzenie projektu pozwala bowiem na rozpowszechnienie „dobrych praktyk” poprzez organizację formuły terapii, poradnictwa psychologicznego, socjalnego, działalności samopomocowej i zatrudnieniowej przy wsparciu finansowym Urzędu Miejskiego w Gnieźnie.²³

2.5.4 Przestępczość

Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie zatrudnia łącznie 238 funkcjonariuszy. Na terenie miasta działają 4 Komisariaty Policji, pracuje 177 funkcjonariuszy, z czego 97 policjantów to funkcjonariusze Sekcji Prewencji, a 21 to funkcjonariusze Sekcji Ruchu Drogowego. W Mieście jest zatrudnionych 13 policjantów dzielnicowych oraz 35 funkcjonariuszy patrolowo-interwencyjnych. Komenda dysponuje 19 radiowozami oznakowanymi oraz 2 motocyklami.

Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie realizuje następujące programy w ramach programu „Bezpieczne Miasto”:

- *Monitoring* (zamontowanych jest 11 kamer obrotowych oraz 2 kamery stacjonarne),
- *Prewencja inaczej*,
- *Bądź Partnerem na Drodze*.

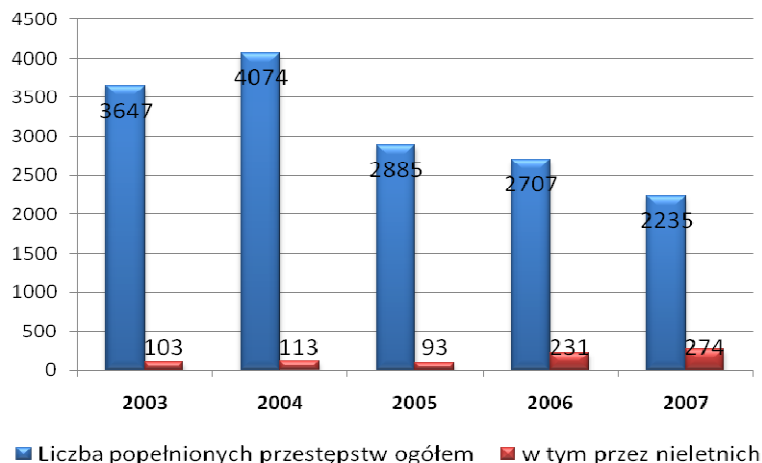
²³ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gniezna na lata 2006-2013*
Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015

Tabela 16 Przestępczość w Gnieźnie w latach 2003-2007

		2003	2004	2005	2006	2007
Liczba popełnionych przestępstw	ogółem	3647	4074	2885	2707	2235
	w tym przez nieletnich	103	113	93	231	274
Liczba ustalonych przestępców	ogółem	1401	1467	946	918	887
	w tym przez nieletnich	127	113	101	148	158
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych	ogółem	757	1002	736	808	687
	w tym przez nieletnich	31	62	42	62	41

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie

Wykres 6 Poziom przestępczości w Gnieźnie

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie

Negatywnym zjawiskiem jest postępujący wzrost przestępczości osób nieletnich oraz wzrost zatrzymanych nietrzeźwych kierowców. Do pozytywnych elementów przyczyniających się do wzrostu bezpieczeństwa należy zaliczyć monitoring i zwiększoną ilość sygnalizacji świetlnej w Mieście.

Największe zagrożenie przestępczością występuje w rejonie:

- Starego Miasta,
- na osiedlach :
 - Winiary,
 - 1000-Lecia,
 - Ustronie,
 - os. Grunwaldzkie.

Największym problemem na tym terenie są kradzieże rzeczy, kradzieże z włamaniem, kradzieże pojazdów, uszkodzenia mienia oraz przestępstwa przemocy w rodzinie. Negatywnym zjawiskiem jest znaczna przestępczość nieletnich. Miejscami największych zagrożeń są rejony lokali gastronomicznych, dyskotek oraz rejon miejskiego targowiska przy ul. Plac 21 Stycznia, jak również bramy kamienic, skwery, parki, place zabaw, zwłaszcza na obszarze Starego Miasta.²⁴

W 2005 roku zostało podpisane porozumienie w sprawie zakresu i sposobu współpracy Komendy Powiatowej Policji ze Strażą Miejską w Gnieźnie. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Do zadań straży należy zgodnie z artykułem 10 i 11 ustawy o strażach gminnych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 779 ze zmianami):

1. ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
2. czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
3. pilnowanie porządku na nieruchomościach osób prywatnych,
4. współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,
5. zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,
6. ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
7. współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
8. informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy (miasta).

²⁴ Na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Gniezno.
Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna.

9. konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy (miasta).

Liczba strażników miejskich wynosi, wg stanu na dzień 22 października 2007 r. – 13 osób (w tym Komendant Straży Miejskiej). Straż miejska współpracuje z innymi podmiotami pilnując porządku w mieście i należą do nich:

- Policja
- Podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony osób i mienia
- Straż Pożarna
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- Urząd Skarbowy
- Instytucje komunalne
- Organizacje społeczne
- Straż Leśna
- Straż Rybacka
- Referat Ochrony Środowiska
- Sądy /komornik/
- Towarzystwo opieki nad zwierzętami
- Urząd Miar i Wag
- Liga Ochrony Przyrody
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Obrona Cywilna
- Urząd Miasta
- Urząd Gminy
- Straż Ochrony Kolei
- Zarząd Dróg Wojewódzkich
- Instytucje przeciwdziałania alkoholizmowi
- Wodociągi
- Urbis
- Powiatowy lekarz weterynarii

Tabela 17 Ewidencja wyników działania Straży Miejskiej na 2005 i 2006 r.

Lp.	Rodzaje wykroczeń zawartych w:	Pouczenie	Mandat		Wniosek do sądu
			Liczba	Kwota	
1.	Kodeks wykroczeń				
a)	Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	515	7	550	-
b)	Wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym	70	-	-	11
c)	Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	234	2	300	10
d)	Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	2255	4737	703200	292
e)	Wykroczenia przeciwko osobie	49	-	-	-
f)	Wykroczenia przeciwko zdrowiu	634	8	550	3
g)	Wykroczenia przeciwko mieniu	86	-	-	-

	h)	Wykroczenia przeciwko interesom konsumentów	176	-	-	-
	i)	Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	102	2	200	-
	j)	Wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	202	18	1350	-
	k)	Szkodnictwo leśne ,polne i ogrodowe	39	-	-	-
2.		Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	878	36	3100	3
3.		Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	479	33	2550	1
4.		Inne pozakodeksowe przepisy o wykroczeniach	63	8	1100	-
5.		Akty prawa miejscowego (przepisy porządkowe)	318	3	300	-
Ogółem			5976	4861	713550	320

Źródło: Straż Miejska

2.5.5 Ochrona zdrowia

W Gnieźnie świadczenia medyczne realizowane są przez publiczne i niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz przez podmioty prowadzące działalność medyczną.

Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie:

I Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej powołany z dniem 1 stycznia 1999 roku decyzją Wojewody Poznańskiego z dnia 3 grudnia 1998 roku.

Tabela 18 Struktura organizacyjna Zespołu Opieki Zdrowotnej

Oddziały Szpitalne Lecznictwo zamknięte	Poradnie Specjalistyczne	Pracownie Diagnostyczne
<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Chirurgiczny Pododdział Urologiczny • Oddział Ortopedii i Traumatologii Narządów Ruchu • Oddział Położniczo - Ginekologiczny Pododdział Patologii Ciąży • Oddział Intensywnej Terapii • Oddział Noworodków i Wcześnieńców Pododdział Intensywnej Terapii Noworodka • Oddział Otolaryngologiczny • Oddział Dziecięcy Pododdział Dla Przewlekłe Chorych Dzieci • Oddział Chorób Wewnętrznych "A" Pododdział Intensywnej Opieki Kardiologicznej • Oddział Chorób Wewnętrznych "B" • Oddział Opiekuńczo - Leczniczy Pododdział Opieki Paliatywnej • Oddział Ratownictwa Medycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Chirurgii Ogólnej • Poradnia Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej • Poradnia Medycyny Sportowej • Poradnia Okulistyczna • Poradnia Neurologiczna • Poradnia Onkologiczna • Poradnia Internistyczna Konsultacyjna • Poradnia Diabetologiczna Konsultacyjna • Poradnia Otolaryngologiczna • Poradnia Chorób Zakaźnych • Poradnia Pediatria Konsultacyjna • Poradnia Patologii Noworodków i Wcześnieńców • Poradnia Nefrologiczna Konsultacyjna • Poradnia Opieki Paliatywnej • Poradnia Urologiczna • Poradnia Reumatologiczna • Poradnia Ginekologiczno - Położnicza • Poradnia Endokrynologiczna • Poradnia Chorób Płuc i Gruźlicy • Poradnia Gastroenterologiczna • Poradnia Proktologiczna • Poradnia chirurgii Onkologicznej • Poradnia Endokrynologiczna osteoporozy • Szkoła Rodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> Laboratorium Analityczne Laboratorium Bakteriologiczne Pracownia RTG Pracownia USG Pracownia EKG Pracownia Endoskopii Pracownia Audiometrii

II Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych "Dziekanka"

Tabela 19 Struktura organizacyjna Szpitala "Dziekanka"

Oddziały Szpitalne	Poradnie Specjalistyczne
<ul style="list-style-type: none"> • Oddział detoksykacyjny dla uzależnionych od alkoholu • Oddział dzienny psychiatryczny rehabilitacyjny • Oddział geriatryczny • Oddział leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych dla młodzieży • Oddział neurologiczny • Oddział psychiatryczny dla chorych na gruźlicę • Oddział psychiatryczny dla przewlekłe chorych • Oddział psychiatryczny ogólny męski • Oddział psychiatryczny ogólny żeński • Oddział psychiatryczny psychosomatyczny • Oddział psychiatryczny rehabilitacyjny • Oddział psychiatryczny dla dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultacyjna poradnia psychiatryczna • Poradnia geriatryczna • Poradnia psychosomatyczna • Poradnia zdrowia psychicznego • Pracownia diagnostyki laboratoryjnej • Pracownia diagnostyki obrazowej • Pracownia EKG i EEG • Pracownia fizykoterapii i hydroterapii • Pracownia USG spirometr

• Oddział psychogeriatryczny <i>Oddział psychogeriatryczny (zamknięty)</i>• Oddział psychogeriatryczny dzienny• Oddział rehabilitacji neurologicznej• Oddział wewnętrzny psychosomatyczny• Oddział leczenia uzależnień	

III Zakład Opiekuńczo-Leczniczy

Ponadto na terenie miasta Gniezna opiekę zdrowotną zapewniają liczne **Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej** oraz podmioty prowadzące działalność medyczną, m.in. takie jak:

- NZOZ Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska „Dom Lekarza”,
- NZOZ „ESKULAP”,
- NZOZ „PARACELsus”,
- NZOZ Położniczo-Ginekologiczny ze szkołą rodzenia,
- NZOZ „ANESTE”,
- NZOZ Lekarze Rodzinni i Pediatrzy „AMBULATORIUM”,
- NZOZ „SANITAS”,
- NZOZ Centrum Ochrony Zdrowia,
- NZOZ Przychodnia Rodzinna,
- NZOZ Przychodnia Lekarzy Rodzinnych „WINIARY”,
- NZOZ Poradnia Medycyny Rodzinnej „AMICOR”,
- NZOZ Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Lekarzy Rodzinnych „SERWIMED”,
- NZOZ „VIVAX”,
- NZOZ Miłosiernego Samarytanina,
- NZOZ Przychodnia Lekarzy Rodzinnych "MEDIPOM",
- NZOZ Przychodnia Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów "VITAMED",
- NZOZ „APTUS” Rehabilitacja i Fizykoterapia,
- NZOZ „DIABMED” Spółka Lekarzy Diabetologów - Poradnia Diabetologiczna,
- NZOZ „LANCET”,
- NZOZ Radiodiagnostyki „PROM-X”,
- NZOZ Stomatologia J&W Spółka z o.o.,
- NZOZ Usługi Pielęgniarskie DOM-MED s.c,
- Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „VENA”,

- Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Szkolnej Zdrowa Szkoła,
- Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „NURSE-MED”,
- Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „ZDROWIE”,
- Pielęgniarsko-Położniczy Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej Troska,
- Poradnia Stomatologiczna ul. Cymsa,
- Poradnia Stomatologiczna ul. Wyszyńskiego,
- Położniczo - Ginekologiczna Specjalistyczna Poradnia dla Kobiet,
- Położniczy Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „VIVA”,
- Pracownia Rentgenodiagnostyki s.c. Janusz Bruszewski & Michał Ziótek,
- NZOZ Przychodnia Zdrowia Psychicznego,
- NZOZ Specjalistyczna Praktyka Lekarska.

Na terenie miasta Gniezna zarejestrowane są podmioty prowadzące działalność medyczną w liczbie:

- Prywatne gabinety – 53,
- Indywidualna praktyka lekarska - 75,
- Protetyka – 4,
- Prywatne Laboratorium Analityczne – 7,
- Radiodiagnostyka – 7,
- Gabinety Pomocy Psychologicznej – 5.

2.5.6 Organizacje pozarządowe

Łącznie na terenie miasta Gniezno znajduje się około 100 organizacji o charakterze społecznym. Działają one w wielu obszarach życia społecznego, rozwiązując często ważne dla społeczności lokalnej problemy. Są to stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe.

Dla rozwiązywania problemów społecznych szczególne znaczenie mają takie działające w Gnieźnie organizacje, jak:

- Stowarzyszenie Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalne "Promyk",
- Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Stowarzyszenie KOMPAS – Dom Reintegracji Społecznej „KAWIARY”,
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „CONCORDIA”,
- Gnieźnieńskie Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo,

- Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu,
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” – oddział miejski,
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniami Umysłowymi koło Gniezno,
- Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej,
- Stowarzyszenie Rodzin i Osób Niepełnosprawnych „Razem” w Gnieźnie,
- Polski Związek Niewidomych Koło w Gnieźnie,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Oddział Ziemi Gnieźnieńskiej,
- Gnieźnieński Klub Katolików pod Wezwaniem Św. Wojciecha,
- Ochronka przy kościele Bł. Jolenty w Gnieźnie,
- Stowarzyszenie Przemiany Młodych w Gnieźnie,
- Polskie Stowarzyszenie DOM EUROPEJSKI,
- Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Ruchowo,
- Polski Związek Głuchych – Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących,
- Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki Elestyna Freineta,
- Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Gnieźnie,
- Stowarzyszenie Pro Europa Oddział w Gnieźnie,
- Powiatowe Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Bezdomnym i Integracji Społecznej „DOM”,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Gnieźnieńskiej,
- Stowarzyszenie Wsparcie,
- Towarzystwo Przyjaciół KUL,
- Stowarzyszenie Integracyjno-Rehabilitacyjne Solidarni,
- Stowarzyszenie Solidarni z Bezrobotnymi,
- Fundacja Św. Wojciecha,
- Fundacja Medyczna im. Profesorów Juraszów,
- Fundacja Na Rzecz Rozwoju Ochrony Zdrowia,
- Fundacja Ubogich Kromka Chleba,
- Gnieźnieńskie Stowarzyszenie Abstynenckie „ODNOWA”,
- TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej,
- Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- Stowarzyszenie Konserwatywno Liberalne KoLiber,
- Środowiskowy Dom Samopomocy “Dom Anki”,
- Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział Gnieźnieński,
- Gnieźnieńskie Stowarzyszenie Amazonek.

2.5.7 Oświata

Gniezno to ponadregionalny ośrodek oświatowy dysponujący dobrą bazą oświatową na każdym z poziomów kształcenia. Na terenie miasta działa 8 szkół podstawowych, w tym Prywatna Szkoła Podstawowa „PORKOM”, 5 gimnazjów, w tym Prywatne Gimnazjum „PORKOM”. Miasto dysponuje również siecią 12 przedszkoli publicznych i jednym niepublicznym prowadzonym przez Siostry Miłosierdzia, do dyspozycji najmłodszych mieszkańców jest również jeden żłobek.

W mieście funkcjonuje 7 szkół policealnych, 4 zespoły szkół ogólnokształcących, 5 zespołów szkół zawodowych w tym 1 specjalna jako ośrodek szkolno-wychowawczy oraz Medyczne Studium Zawodowe.

W Gnieźnie najstarszą uczelnią wyższą jest Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne, będące Sekcją Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, które kontynuuje tradycje seminarium duchownego powołanego w 1602 r. Absolwenci szkół średnich mają również możliwość kontynuowania nauki w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej, Wyższej Szkole Humanistyczno-Menadżerskiej „Millenium”, TEB oraz Collegium Europeaum Gnesnense.²⁵

Tabela 20 Charakterystyka i lokalizacja placówek oświatowych w Gnieźnie

PRZEDSZKOLA I ŻŁOBKI
Przedszkole nr 1 os. Łokietka 21
Przedszkole nr 3 ul. Dąbrówki 13
Przedszkole nr 5 ul. Rybna 7/8
Przedszkole nr 6 ul. Wiosenna 7
Przedszkole nr 8 ul. Budowlanych 22
Przedszkole nr 9 ul. Radosna 4
Przedszkole nr 10 ul. Sobieskiego 12
Przedszkole nr 12 ul. Wrzesińska 28
Przedszkole nr 13 ul. Paczkowskiego 11
Przedszkole nr 14 os. Jagiellońskie
Przedszkole nr 15 ul. Chudoby 4a
Przedszkole nr 17 os. Piastowskie 18
Przedszkole Sióstr Miłosierdzia ul. Lecha 12
Żłobek dzielnicowy nr 1 ul. Kościuszki 21
SZKOŁY PODSTAWOWE
Szkoła Podstawowa nr 2 ul. Ks. Prym. Łubieńskiego 7
Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Czarnieckiego 7

²⁵ gniezno.home.pl

Szkoła Podstawowa nr 5 ul. Chrobrego 12
Szkoła Podstawowa nr 6 ul. Żwirki i Wigury 22
Szkoła Podstawowa nr 8 ul. Pawła Cymśa 14
Szkoła Podstawowa nr 9 ul. Staszica 5
Szkoła Podstawowa nr 12 os. Kazimierza Wielkiego 33
Prywatna Szkoła Podstawowa "PORKOM" ul. Gębarzewska 12
GIMNAZJA
Gimnazjum nr 1 ul. Św. Jana 2a
Gimnazjum nr 2 ul. Pocztowa 11
Gimnazjum nr 3 ul. Paczkowskiego 13
Gimnazjum nr 4 os. Orła Białego 18
Prywatne Gimnazjum "PORKOM" ul. Gębarzewska 12
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE
I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego ul. Kostrzewskiego 3
II Liceum Ogólnokształcące im. Dąbrowki ul. Łubieńskiego 3/5
III Liceum Ogólnokształcące ul. Sobieskiego 20
Zespół Szkół Ekonomiczno-Odzieżowych ul. Chrobrego
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 ul. Sobieskiego 20
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 ul. Cieszkowskiego 17
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 ul. Sienkiewicza 6
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 ul. Gdańska 106
Zespół Szkół Medycznych ul. Mieszka 127
UCZELNIE WYŻSZE
Państwowe Wyższe Seminarium Duchowne ul. Seminaryjna 2*
Collegium Europaeum Gnesnense UAM ul. Kostrzewskiego 5-7*
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa ul. Wyszyńskiego 38
Towarzystwo Edukacji Bankowej (TEB) ul. Sobieskiego 20**
Gnieźnieńska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Menedżerska "MILENIUM" ul. Pstrowskiego**
*uczelnie państwowe / **uczelnie prywatne
TECHNIKA
Technikum Budowlane w Zespole Szkół Zawodowych nr 3 ul. Sienkiewicza 6
Technikum Gastronomiczne dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych nr 4 ul. 22 Lipca 106
Technikum Handlowe dla Dorosłych w Zespole Szkół Ekonomiczno-Odzieżowych ul. Bolesława Chrobrego 23
Technikum Handlowe w Zespole Szkół Ekonomiczno-Odzieżowych ul. Bolesława Chrobrego 23
Technikum Mechaniczne dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych nr 2
Technikum Odzieżowe w Zespole Szkół Ekonomiczno-Odzieżowych ul. Bolesława Chrobrego 23
Technikum Rolnicze dla Dorosłych w Zespole Szkół Rolniczych ul. Sobieskiego 20
Technikum Rolnicze w zespole Szkół Rolniczych ul. Sobieskiego 20
Technikum Samochodowe dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 ul. Cieszkowskiego 17
Technikum Zawodowe dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych nr 3 ul. Sienkiewicza 3
SZKOŁY ARTYSTYCZNE
Zespół Państwowych Szkół Muzycznych Mieszka I 20

Tabela 21 Maturzyści i absolwenci otrzymujący świadectwo dojrzałości

	Maturzyści i absolwenci otrzymujący świadectwo dojrzałości	Uczniowie przystępujący do egzaminu dojrzałości
ogółem	540 os.	731 os.
szkoły dla młodzieży bez specjalnych ogółem	400 os.	570 os.
technika (bez liceów profilowanych) dla młodzieży bez specjalnych	240 os.	360 os.
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych	160 os.	210 os.
szkoły dla dorosłych ogółem	140 os.	161 os.
technika (bez liceów profilowanych łącznie ze szkołami specjalnymi) dla dorosłych	140 os.	161 os.

Tabela 22 Komputeryzacja

	Komputery w szkole	pracownie komputerowe	komputery podłączone do Internetu	udział szkół wyposażonych w komputery	uczniowie przypadający na 1 komputer
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	255szt	13	228szt	100%	25 osób
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	127szt	8	120szt	80,0%	33 osoby
ogółem	415szt	23	373szt		

Źródło: GUS - Bank Danych Regionalnych 2006r

Zgodnie z założeniami reformy oświatowej konieczne jest przeprowadzenie w Gnieźnie restrukturyzacji szkolnictwa prowadzące do zmian w funkcjonowaniu szkół, poprawiając jednocześnie wyposażenie szkół w zakresie informatyki i lektoratów, rozwijając bazę sportową. Jednym z aspektów nowoczesnego szkolnictwa jest zapewnienie wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. Na tej podstawie powinno się określić zapotrzebowanie na kursy doszkalające dla nauczycieli niezbędne do funkcjonowania podnoszenia poziomu kształcenia.

2.5.8 Kultura

Sposoby spędzania wolnego czasu stanowią ważny element funkcjonowania każdego społeczeństwa. Cały ten system sprowadza się do jednego zagadnienia określanego mianem „życia kulturalnego”. Zazwyczaj jest ono charakterystyczne dla danego kraju, regionu czy miasta, różni się tradycjami, obyczajami, jak i zachowaniem poszczególnych grup społecznych. Gniezno to miasto o bogatej historii i tym samym z bogatym zapleczem kulturalnym. Bogate zasoby infrastruktury oświatowej uzupełniane są przez liczne placówki kultury i sztuki, takie jak:

- Biblioteka Publiczna Miasta Gniezna,
- Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu - Filia w Gnieźnie,
- Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Biblioteka i Archiwum Archidiecezjalne,
- Miejski Ośrodek Kultury,
- Centrum Kultury „Scena to dziwna” EsTeDe, utworzone w miejsce zlikwidowanego w 2009 Młodzieżowego Domu Kultury,
- Muzeum Początków Państwa Polskiego,
- Teatr im. Aleksandra Fredry.

Na przestrzeni wieków Gniezno pełniło rolę ważnego ośrodka kulturalnego w rozwijającym się państwie.

Dziś Gniezno kojarzone jest głównie z zabytkowym Grodem Lecha i ogólnie przyjęty stereotyp sprawia, że postrzegane jest raczej jako „miasto kościelne”, niż miejsce ludzi młodych, w pełni korzystających z różnych form spędzania czasu, oferowanych przez wiele instytucji. Wbrew panującej opinii, gnieźnieńska sfera kulturalna stanowi bardzo rozbudowany system, dając tym samym szerokie możliwości spragnionym „życia kulturalnego” i zajmującego spędzenia wolnego czasu.

Instytucje kultury w Gnieźnie

Teatr im. A. Fredry stanowi jedno z ważniejszych miejsc życia kulturalnego w Gnieźnie. Co roku przygotowuje od 5 do 6 premier spektakli przeznaczonych dla szerokiego grona odbiorców. Scena teatru wykorzystywana jest również przy organizacji recitali i koncertów, a także lokalnych uroczystości. Doskonale miejsce dla melomanów i miłośników sztuki teatralnej.

Muzeum Początków Państwa Polskiego w interesujący sposób ukazuje historię Gniezna i ziemi gnieźnieńskiej. Jako jedno z nielicznych w Polsce muzeów dysponuje jedynym w swoim rodzaju spektaklem audiowizualnym, w trakcie którego poznaje się najdawniejsze dzieje i kulturę państwa Piastów. Dopelnieniem jest cenna ekspozycja obrazów polskich malarzy XIX wieku oraz równie ciekawe zbiory archeologiczne.

Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej sprawujące opiekę nad skarbcem katedralnym, posiada interesującą ekspozycję sztuki sakralnej. Muzeum archidiecezjalne jest także w posiadaniu jednej z największych w Europie kolekcji portretów trumiennych. Oprócz tego, dla zwiedzających dostępna jest wystawa gotyckich rzeźb i szat liturgicznych z różnego okresu. Na uwagę zasługuje również zbiór pamiątek należących do Prymasa Polski – kardynała Józefa Glempa.

W posiadaniu bezcennych dzieł jest także **Archiwum Archidiecezjalne**. Najstarsze dokumenty będące w jego posiadaniu pochodzą z XII wieku. Wśród nich jest słynna bulla papieża Innocentego II z 1136 roku. Tu też przechowuje się zbiory Biblioteki Katedralnej, w skład której wchodzi blisko 200 średniowiecznych rękopisów.

Miejski Ośrodek Kultury im. Klemensa Waberskiego [MOK] jest organizatorem wielu imprez i festynów o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. Jego oferta programowa obejmuje rękodzieło (gobelin, haft), sztukę (malarstwo, grafikę, fotografię), teatr, taniec i muzykę. Od dziesięcioleci Gniezno szczyci się osiągnięciami w chóralistyce. Najstarszy chór męski "Dzwon" ma już 135 – letnią tradycję. Do innych znanych chórów należą "Szpaki" i "Metrum". W Gnieźnie odbywają się coroczne Wielkopolskie Złoty Chórów "Stąd Nasz Ród". Miejski Ośrodek Kultury jest organizatorem wielu imprez kulturalnych i festynów o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. Działają tam wiele sekcji takich jak: Teatrzyk „Gapcio”, Szkoła BREAK DANCE, Grupa Taneczna „Mała Abstrakcja”, dziecięca grupa taneczna „Ekspresik”, sekcja tańca towarzyskiego dla dzieci i młodzieży, młodzieżowa sekcja SZACHOWA, pracownia plastyczna, chór „Metrum”, Towarzystwo Śpiewacze „Dzwon”, sekcja aerobiku, sekcja strzelecka, grupa cherleaders „Arabeska”, sekcja karate, grupa taneczna „Ekspresja”, sekcja samoobrony, drużyna wojów gnieźnieńskich „Gniazdo”, sekcja gimnastyczna, klub radiestetów, klub amerykański, klub seniora, pracownia gobelinu, pracownia haftu artystycznego, koło filatelistów oraz akademia filmowa, klub plastyka amatora, klub

modelarski „Orzeł” i klub gier fabularnych. Oprócz tego scena MOK-u jest miejscem wielu uroczystości i imprez kulturalnych, w tym Gnieźnieńskiego Forum Kulturalnego.²⁶

Młodzież szkolna swoje uzdolnienia i pasje może rozwijać w Centrum Kultury „Scena to dziwna” EsTeDe, utworzonym w miejsce zlikwidowanego w 2009 Młodzieżowego Domu Kultury. Placówka ta prowadzi 11 specjalistycznych pracowni. Reprezentacyjną grupą taneczno – muzyczną jest zespół "Gnieźnianie", popularyzujący rodzimy folklor w kraju i za granicą. "Gnieźnianie" są zespołem tańca ludowego, powołanym do życia w 1991 r. w celu propagowania i podtrzymywania folkloru wielkopolskiego.

Imprezy cykliczne:

Jarmark Staroci i Rzeczy Używanych – od kilku lat w każdą третią niedzielę miesiąca (oprócz stycznia i listopada) na gnieźnieńskim Rynku odbywa się Jarmark Staroci i Rzeczy Używanych, który przyciąga do Gniezna wielu kolekcjonerów i antykwariuszy z całej Polski. Oprócz stanowisk z antykami organizatorzy przygotowują zawsze wiele atrakcji dla mieszkańców i gości odwiedzających jarmark. Na uwagę zasługuje świąteczna – grudniowa odsłona jarmarków. Jest to znaczące przedsięwzięcie kulturalne w Mieście.

Międzynarodowy Festiwal Jazz Pod Piątką – odbywa się tradycyjnie w ostatni weekend czerwca w ogrodach nieopodal gnieźnieńskiej katedry. Festiwal zaszczycają swoją obecnością jazzmani różnych formuł i gatunków.

Regionalny Mityng Teatralny – powołany przed 6 laty z inicjatywy Teatru Wizji Czerwona Główka, Die Gruppe i Młodzieżowego Domu Kultury. Regionalny Mityng Teatralny jest jedną z nielicznych tego typu imprez w Gnieźnie, których obraz współtworzą środowiska niezależne i instytucja kulturotwórcza. Mityng składa się z dwóch części: pierwszej - przeglądowej, w której pokazują się teatry zgłoszone do konkursu, drugą część stanowią popołudnia teatralne, wypełnione prezentacjami dojrzałych teatrów nie tylko z Gniezna.

Festiwal Organowy w Katedrze Gnieźnieńskiej – rozciągnięty na kilka niedziel wakacyjnych Festiwal Organowy w Katedrze Gnieźnieńskiej odbył się już sześć razy. Podczas koncertów wysłuchać można wybitnych organistów nie tylko z kraju.²⁷

²⁶ mok.gniezno.pl

²⁷ e-gniezno.pl

igniezno.pl

festiwal.igniezno.pl

jarmark.gniezno.pl

Pozostałe cykliczne wydarzenia kulturalne:

- Gnieźnieńskie Spotkania z Historią,
- Juwenalia,
- Dni Gniezna,
- Gnieźnieński Salon Muzyczny,
- Imieniny Gniezna,
- Świętojanki,
- Krakowski Salon Poezji w Gnieźnie,
- Gnieźnieńskie Spotkania z Plakatem.

Chóry

- Towarzystwo Śpiewacze "Dzwon",
- Chór Mieszany "METRUM",
- Chór Katedralny,
- Gnieźnieński Chór Akademicki,
- Kwartet Wokalny "AD LIBITUM".

Tabela 23 Media lokalne w Gnieźnie

Prasa	Stacje telewizyjne	Stacje radiowe
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gnieźnieński Tydzień</i> (dodatek "Głosu Wielkopolskiego") • <i>Przemiany na Szlaku Piastowskim</i> • <i>Przewodnik Katolicki Archidiecezji Gnieźnieńskiej</i> (dodatek diecezjalny <i>Przewodnika Katolickiego</i>) • <i>Bezpłatna Gazeta Wielkopolska</i> - dwutygodnik regionalny 	<ul style="list-style-type: none"> • Telewizja Gniezno • TVP 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Radio Gniezno • Radio Plus Gniezno • Radio Merkury

W ramach obiektów kultury w Gnieźnie funkcjonują również:

Biblioteki

• biblioteki i filie	4 obiekty
<i>Biblioteka Publiczna Miasta Gniezna</i>	
<i>Biblioteka Towarzystwa Czytelni Ludowych</i>	
<i>Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu, Filia w Gnieźnie</i>	
<i>Biblioteka Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego</i>	
• pracownicy bibliotek	17 osób
• księgozbiór	147 151 woluminów

• czytelnicy w ciągu roku	13 138 osób
• wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	237 295 woluminów
• punkty biblioteczne w mieście	3 obiekty
• obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	1 obiekt
• ludność na 1 placówkę biblioteczną	17 520 osób
• księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	2 099,80 woluminów
• czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	187,50 osób
• wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	18,10 woluminów

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS 2006 r.

Kina

• ogółem	1 obiekt
Kino Helios	
• sale	3 sale
• miejsca na widowni	340+3
• seanse ogółem	3 924
• seanse filmy produkcji polskiej	626
• widzowie ogółem	56 649
• widzowie na filmach produkcji polskiej	9 668

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS 2006 r.

Muzea

• muzea łącznie z oddziałami	2 obiekty
• zwiedzający muzea	60 761
• obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	1

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS 2006 r.

2.5.9 Infrastruktura sportowa

Największy zakres usług sportowo-rekreacyjnych świadczy Gnieźnieński Ośrodek Sportu i Rekreacji, który umożliwia mieszkańcom i turystom korzystanie z wielu obiektów sportowych. Ponadto infrastrukturę sportowo-rekreacyjną miasta Gniezna tworzą:

- stadion piłkarski z widownią do 3 tysięcy osób i dwoma boiskami treningowymi,
- stadion żużlowy na 15 tysięcy osób,
- dwa tory speedrowerowe,
- ścieżki rowerowe,
- Leśny Ośrodek Edukacji Ekologicznej,
- stadion hokejowy ze sztuczną nawierzchnią o najwyższym standardzie europejskim,
- 3 hale sportowe,
- tor hippiczny,
- 7 kortów tenisowych,
- pływalnia kryta,
- kąpielisko miejskie.

Cykliczne imprezy sportowe:

- Bieg Lechitów,
- Memoriał Alfonsa Flinika,
- Międzynarodowy Turniej Koszykówki,
- Bieg Europejski,
- Turniej tenisowy Firepower Cup,
- Memoriał Mariana Grotowskiego.

Kluby sportowe:

- Hokej na trawie – Start 1954 Gniezno, Stella Gniezno, Sparta Gniezno,
- Sport żużlowy – Towarzystwo,
- Żużlowe Start Gniezno,
- Piłka nożna – Klub Sportowy Mieszko Gniezno,
- Tenis ziemny – Gnieźnieński Klub Tenisowy,
- Piłka ręczna - MKS MOS Gniezno,
- Koszykówka – Towarzystwo Sportowe Basket Gniezno, Miejski Klub Koszykówki,
- Tenis stołowy – Stella Gniezno,
- Kolarstwo górskie – Gnieźnieński Klub Kolarstwa Górskiego,

- Wspinaczka wysokogórska – Klub Górski "Ornak",
- Biegi lekkoatletyczne - Altom Gniezno,
- Szachy - Chrobry Gniezno,
- Brazylijskie Jiu Jitsu – Walka Gniezno.

Jednym z priorytetów w zakresie rozwoju wychowania sportowego w Gnieźnie jest stwarzanie warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego i uprawiania sportu poprzez: remonty, modernizację i budowę nowych obiektów sportowych, jak również upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Powstanie na terenie Gniezna obiektu o funkcjach sportowo – rekreacyjnych będzie w dużym stopniu umożliwiała realizację tego priorytetu.

2.5.10 Turystyka

Bogactwo historyczne i przyrodnicze Gniezna stanowi o atrakcyjności turystycznej miasta. Miejsce to na każdym kroku przypomina historię naszego państwa, szczególnie tę najdawniejszą, gdyż to właśnie w tych okolicach bierze ona swoje początki.

W Gnieźnie istnieje bardzo dużo terenów, które można przeznaczyć pod usługi rekreacyjno-turystyczne, hotelarskie i gastronomiczne. Tereny te zlokalizowane są zarówno w centrum miasta, jak i na jego obrzeżach.

Gniezno, jak i cały Powiat Gnieźnieński, dysponują bogatą ofertą turystyczną, walory przyrodnicze obszaru sprzyjają uprawianiu wielu aktywnych form wypoczynku.

Ziemia pierwszych Piastów to nie tylko początki polskiej państwowości, liczne zabytki, historia, ale również piękna przyroda, liczne jeziora i lasy, poprzecinane gęstą siecią szlaków turystycznych i dróg rowerowych.

Na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego wytyczonych jest :

- 8 szlaków turystyki pieszej,
- 8 szlaków turystyki rowerowej,
- 5 szlaków kajakowych.

Dzięki bogatej sieci traktów, dróg leśnych i polnych o małym natężeniu ruchu, dobrze rozwija się turystyka konna. Jeziora: Niedziegiel, Popielewskie i Wierzbiczany doskonale nadają się do nurkowania, zarówno amatorskiego, jak i głębinowego, których organizacją zajmują się wyspecjalizowane ośrodki.

W szeroko rozwiniętej bazie noclegowej i ofercie agroturystycznej znajdują się między innymi propozycje turystyki konnej, łowiectwo i wędkarstwo, organizacja rajdów pieszych, rowerowych. Istniejąca Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa zaprasza na organizowane przez siebie imprezy, jak również umożliwia przejażdżki zabytkową kolejką spalinową lub parową trasami zlokalizowanymi wzdłuż sieci zabytków i obiektów historii państwowości polskiej.

W Gnieźnie znajdują się trzy jeziora: Winiary, Świętokrzyskie i Jelonek. Położone wokół nich tereny to doskonałe miejsce do rekreacji i wypoczynku. Największym zbiornikiem jest jezioro Winiary (18,6 ha powierzchni) – położone na północny wschód od śródmieścia, między dwoma największymi skupiskami zabudowy mieszkaniowej. Tereny rekreacyjne położone w jego okolicy przystosowane są również dla osób niepełnosprawnych.

Jezioro Świętokrzyskie jest obecnie ostoją ptactwa wodnego w mieście i w związku z tym jako sfera ciszy przeznaczone jest do wypoczynku biernego.

Natomiast jezioro Jelonek znajduje się na terenach zabudowy śródmiejskiej w bezpośrednim sąsiedztwie Wzgórza Lecha z Katedrą. Na zachodnim brzegu jeziora położony jest park Piastowski, na terenie którego znajduje się zespół budowli upamiętniających początki państwa polskiego. Tutaj roztacza się rozległa panorama miasta. Na wschód od śródmieścia znajduje się założony w 1898 roku Park Miejski z wczesnośredniowiecznym grodziskiem Gnieźninek.

Możliwości dla rozwoju turystyki stwarza zagospodarowanie innych jezior leżących wokół Gniezna: Wierzbiczańskiego, Jankowskiego, Strzyżewskiego, Piotrowskiego, Wełnickiego. Są to doskonałe tereny dla zlokalizowania wypoczynku cotygodniowego, corocznego, szlaków turystycznych z bazą noclegową w domkach letniskowych, campingach, polach namiotowych. Te wspaniałe tereny rekreacyjne zachęcają do wypoczynku.²⁸

Szlak Piastowski

Gniezno to miasto o niezwykle bogatej historii nieodłącznie związane z początkami Państwa Polskiego. Przez tereny Powiatu Gnieźnieńskiego przebiega Szlak Piastowski, stanowiący jedną z najciekawszych tras turystycznych w Polsce. Gniezno stanowi główny punkt Szlaku Piastowskiego. Nazwa trasy wiąże się z dynastią Piastów, która panowała na ziemiach polskich w okresie wczesnego średniowiecza. Przebieg szlaku wyznaczają

²⁸ UM Gniezno, „Spacer po Gnieźnie”

najważniejsze miejsca piastowskiej Polski. Został on wytyczony w 1960 r. Główna trasa prowadzi od Poznania, przez Pobiedziska, Ostrów Lednicki, **Gniezno**, Trzemeszno, Mogilno, Strzelno, Kruszwicę do Inowrocławia. Trasy boczne przebiegają: na południe – z Poznania przez Swarzędz, Kostrzyn, Giecz, Czarniejewo do Gniezna; na północ – z Gniezna przez Rogowo, Gąsawę, Biskupin, Wenecję, Żnin, Lubostroń, Barcin i Pakość do Inowrocławia; na południe – z Trzemeszna przez Orchowo do Strzelna; na północ – z Mogilna przez Dąbrowę do Biskupina. Wszystkie te miejscowości posiadają zabytki związane z początkami polskiej państwowości. Szlak Piastowski należy do najpopularniejszych tras wycieczek w kraju i stanowi jeden z trzech ważnych szlaków kulturowych Wielkopolski.²⁹

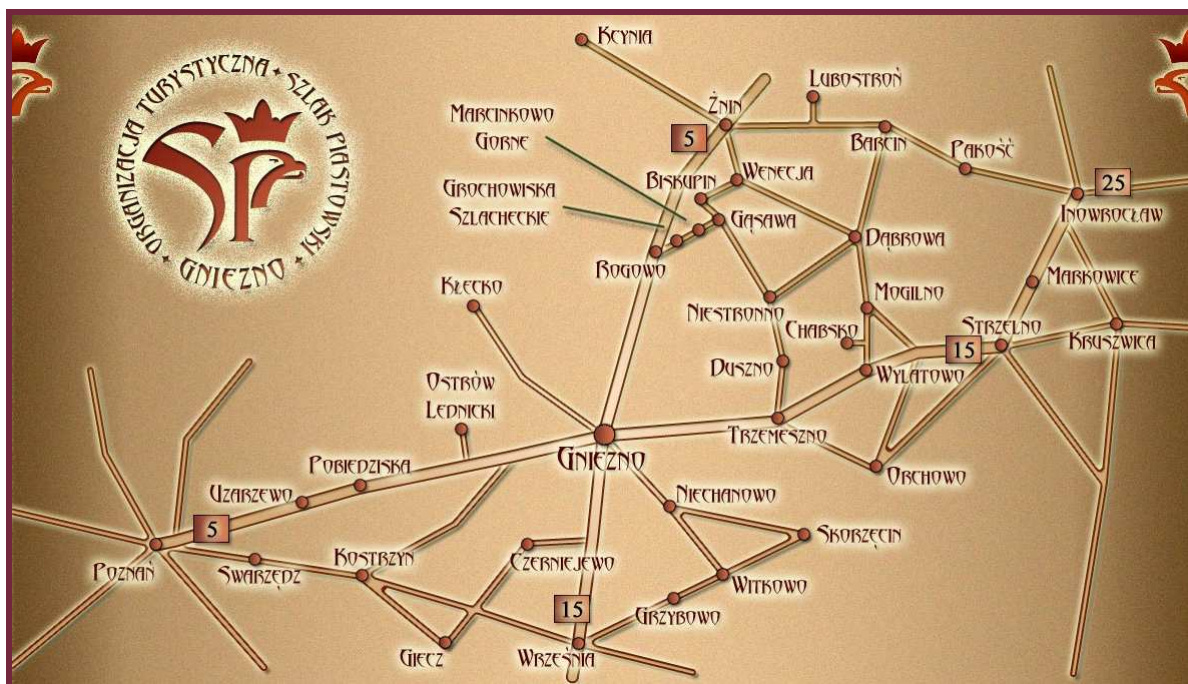
Dogodne warunki terenowe pomiędzy Gopłem i Jeziorem Pakoskim a biegiem środkowej Warty pozwalały na osiadły tryb życia. Pierwsze grody obronne, otoczone początkowo prymitywną, drewnianą palisadą, zaczęły powstawać w VIII wieku na wyżej położonych i bezleśnych terenach Wielkopolski w okolicach Gniezna, Poznania i Gieczy oraz na bagiennych czarnoziemach kujawskich. Na przełomie VIII i IX wieku rozwijał się związek plemienny Goplan z ośrodkiem w Kruszwicy, natomiast w dorzeczu środkowej Warty kształtował się organizm plemienny Polan z centrum w Gnieźnie. Dogodne położenie terenów dzisiejszego "Szlaku Piastowskiego" na skrzyżowaniu dróg handlowych sprzyjało rozwojowi handlu i rzemiosła, a aktywizacji gospodarczej towarzyszył rozwój kulturalny. Za Kazimierza Wielkiego Kujawy i Wielkopolska straciły nieodwracalnie rangę centrum polityczno-kulturalnego. Postępował tu jednak w dalszym ciągu pomyślny rozwój gospodarczy.

Tereny, przez które przebiega "Szlak Piastowski", to kraina interesująca nie tylko pod względem historycznym, ale także przyrodniczym – z uwagi na wspaniałe krajobrazy oraz ciekawy świat roślin i zwierząt. Obecna rzeźba terenów Kujaw i Wielkopolski ukształtowała się około 16 000 lat temu w wyniku działania lądolodu skandynawskiego. Region tak typowy dla obszarów polodowcowych, posiada bogatą sieć rzeczną, dużo jezior, a przede wszystkim różnorodność młodoglacjalnych form powierzchniowych, które częściowa do dziś pokryte są lasami.³⁰

²⁹portalturystyczny.pl

³⁰gniezno.home.pl

Rycina 7 Szlak Piastowski - Początki Państwa Polskiego³¹

Trasa główna szlaku	Trasy boczne szlaku
<ul style="list-style-type: none"> • Gniezno, • Inowrocław, • Mogilno, • Ostrów Lednicki, • Pobiedziska, • Poznań, • Strzelno, • Trzemeszno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Barcin, ▪ Biskupin, ▪ Czarniejewo, ▪ Dąbrowa, ▪ Gąsawa, ▪ Giecz, ▪ Kostrzyn, ▪ Kruszwica, ▪ Lubostroń, ▪ Orchowo, ▪ Pakość, ▪ Rogowo, ▪ Swarzędz, ▪ Września, ▪ Żnin.

³¹ szlakpiastowski.com.pl

Atrakcje Turystyczne

GNIEZNO

Katedra w Gnieźnie – gotycka katedra pw. Wniebowzięcia NMP i św. Wojciecha to miejsce spoczynku św. Wojciecha i koronacji królów polskich. Katedra Gnieźnieńska zaliczona do skarbów kultury narodowej, pobudowana w połowie XIV w. przez arcybiskupa Jarosława Bogorię Skotnickiego i jego następców nazywana Matką Kościołów Polskich. W podziemiach znajdują się relikty wcześniejszych świątyń, powstających od 970 r. Wnętrze regotyzowane po II wojnie światowej. Najcenniejsze zabytki to: spiżowe Drzwi Gnieźnieńskie powstałe pod koniec XII w., gdzie na 18 kwaterach przedstawiono sceny z życia św. Wojciecha; srebrna trumna z relikwiami św. Wojciecha, wykonana w 1662 r. przez Piotra van der Rennena z otaczającą ją konfesją wzorowaną na konfesji św. Piotra w Rzymie; gotycka tumba – dawny grobowiec św. Wojciecha, dzieło Hansa Brandta i płyta nagrobna arcybiskupa Zbigniewa Oleśnickiego dłuta Wita Stwosza.

Fot. 2 Portal z Drzwiami Gnieźnieńskimi w Katedrze PWNMP³²

³² turystyka.powiat-gniezno.pl

Fot. 3 Fragment drzwi gnieźnieńskich - Św. Wojciech chrzci Prusów³³

W okolicy katedry znajduje się **Plac św. Wojciecha**, sprawował tutaj liturgię eucharystyczną papież Jan Paweł II w czasie swoich pielgrzymek do Polski. Obecnie na placu tym odbywają się znaczące uroczystości religijne oraz ważne imprezy kulturalne.

Dzwonnica katedralna – wzniesiona w 1975 r. w nawiązaniu do barokowej formy dzwonnicy z 1620 r. Mieszczą się w niej cztery dzwony przeniesione z wież katedry, w tym drugi pod względem wielkości w Polsce – „Św. Wojciech” z XVIII w.

Seminarium Duchowne – założone w 1602 r., przebudowywane w XIX i XX w. Pod względem stylowym reprezentuje cechy barokowe.

Fot. 4 Gmach Prymasowskiego Seminarium Duchownego w Gnieźnie³⁴

Pałac Arcybiskupi – zbudowany w latach 1830-36, a następnie przebudowany w 1928 r. Bryła pałacu w duchu neoklasycystycznym. Gościł w nim dwukrotnie Jan Paweł II oraz wiele ważnym osobistości kościelnych.

³³ polskiedzieje.pl

³⁴ Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne-strona internetowa

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Gnieźnie. Kościół z XIV w., posadowiony na Wzgórzu Świętojańskim – Górze Krzyżackiej, zbudowany dla Bożogrobowców. W prezbiterium zachowana unikatowa polichromia "all secco" z XIV w., przedstawiająca sceny z życia Jezusa Chrystusa, Matki Bożej i św. Jana Chrzciciela.

Fara w Gnieźnie. Kościół pw. św. Trójcy, z gotycką wieżą, przykrytą barokowym hełmem. Wyposażenie wnętrza pochodzi z XVIII w., szczególną uwagę zwraca ambona w kształcie łodzi. W kaplicy Bractwa Literackiego obraz "Koronacja Najświętszej Marii Panny" z XVII w. Na wieży kościoła umieszczono "Zegar Tysiąclecia" z kurantami grającymi "Bogurodnicę" i ruchomą figurę św. Wojciecha. Przy kościele pozostałość dawnych murów miejskich.

Kościół i klasztor Franciszkanów w Gnieźnie. Kościół pw. Wniebowzięcia NMP, powstał z połączenia dwóch świątyń: Franciszkanów i Klarysek. Wyposażenie wnętrza głównie z XVIII w. Ołtarz główny barokowy z obrazem "Madonna z Dzieciątkiem" zwaną "Panią Gniezna". W nawie bocznej ołtarz z relikwiarzem bł. Jolenty. Do kościoła od wschodu przylegają barokowe zabudowania klasztoru.

Fot. 5 Kościół Wniebowzięcia NMP

Źródło: www.gniezno.home.pl

Dolina Pojednania w Gnieźnie. Naturalna dolina położona na północ od klasztoru Franciszkanów, zagospodarowana parkowo. W 2000 r. prezydenci Czech, Słowacji, Polski i Węgier oraz kanclerz Niemiec posadzili w dolinie pamiątkowe dęby.

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Nad jeziorem Jelonek położony jest kompleks budynków pomnika Mieszka I i Bolesława Chrobrego obejmujący muzeum, liceum i aulę. W muzeum podczas spektaklu audiowizualnego prezentowane są początki państwowości i Polska Piastów. Na dziedzińcu pomnik obu władców. Obok nowy kompleks edukacyjny Collegium Europaeum Gnesnense.

Fot. 6 Muzeum Początków Państwa Polskiego

Źródło: www.gniezno.home.pl

Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Znajduje się w kanonii Potockiego, ekspozycja posiada bogatą kolekcję wyrobów ze złota i srebra począwszy od czasów romańskich po współczesne. Muzeum posiada w swoich zbiorach obszerną kolekcję rzeźb gotyckich, szat liturgicznych, obrazów, portretów trumiennych oraz dział pamiątek prymasowskich, z darami otrzymanymi przez kardynałów – Stefana Wyszyńskiego i Józefa Glempa.

Kościół na Wzgórzu Zbarskim w Gnieźnie. Kościół pw. św. Michała z XV w., trójnawowy z gotyckimi sklepieniami, w prezbiterium sklepienie krzyżowo-żebrowe z XV w. W ramach obchodów święta św. Wojciecha, odbywa się w pierwszą sobotę po 23 kwietnia procesja z relikwiami Męczennika z katedry do kościoła św. Michała, a w niedzielę z powrotem do katedry.

Pomnik św. Wojciecha Patrona Polski i Gniezna poświęcony w 1997 r. przez Ojca św. Jana Pawła II. Pomnik został ufundowany z okazji 1000 rocznicy śmierci patrona. Obok pomnika wznosi się kościół garnizonowy z XIX w. niegdyś zbór ewangelicki.

Fot. 7 Pomnik Bolesława Chrobrego pierwszego króla Polski, koronowanego w 1025r.

Źródło: www.gniezno.home.pl

Mury miejskie – pozostałość południowego odcinka pierwotnych średniowiecznych obwarowań miejskich. Obecnie wchodzi one w skład muru, wydzielającego od południa i wschodu parcelę kościelną.

Rynek – pierwotna osada targowa, istnieje zapewne od XI w. Po otrzymaniu praw miejskich około 1235 r. centrum miasta lokacyjnego. W nawierzchni Rynku czerwoną kostką oznaczono jego historyczne zagospodarowanie z okresu sprzed pożaru w 1819 r.

Gnieźnieńska Kolej Dojazdowa. Dworzec dawnej Witkowskiej Kolei Powiatowej, a następnie Gnieźnieńskiej Kolei Dojazdowej powstał w 1883 r., dla obsługi cukrowni Leona Grabskiego, zaś w 1896 r. oddany został do użytku publicznego. Od 2001 r. trakcja ta stanowi wielką atrakcję turystyczną regionu. Można nią odbyć malowniczą podróż na trasie 38 km z Gniezna do Anastazewa. Obecnie jej właścicielem jest powiat gnieźnieński. Jest jedną z ostatnich kolei w Europie, która prowadzi ruch pociągów trakcją parową.

Tabela 24 Baza gastronomiczno – hotelarska w Gnieźnie

HOTELE	RESTAURACJE	KAWIARNIE I BARY
<ul style="list-style-type: none">♦ Lech, ul. Jolenty♦ Pietrak, ul. Chrobrego♦ Mieszko, ul. Strumykowa♦ Orzeł, ul. Wrzesińska♦ Osiniec, Osiniec wieś♦ City, ul. Rynek♦ Awo, ul. Warszawska♦ Schronisko Młodzieżowe ul. Pocztowa♦ Gewert ul. Paczkowskiego	<ul style="list-style-type: none">♦ Sphinx, ul Chrobrego♦ Hotel Pietrak, ul.Chrobrego♦ Gwarnia, ul. Mieszka I♦ Cechowa, ul. Tumaska♦ Europejska, ul.Dąbrówki♦ Złoty Smok, ul.Kaszarska♦ Kresowianka, Roosevelta 123♦ Restauracja Polska, ul. Tumaska♦ Ratuszowa, ul. Chrobrego	<ul style="list-style-type: none">♦ Pub, ul. Chrobrego♦ Zielony Pub, ul. 3 maja♦ Mocca, ul. Chrobrego♦ Pod Piątką, ul. Tumaska♦ City Bar, Rynek♦ Staromiejska, ul. Łubieńskiego♦ Panda, ul. Łubieńskiego♦ Vimpy, Rynek♦ Pizzeria Verona, ul.Rynek

♦ Internat Studium Medycznego ul.Mieszka I	♦ Herbowa , ul. Roosevelta ♦ Hubertus , ul. Kolejowa ♦ Paula , ul. Grzybowo ♦ W starej kamienicy , ul 3 Maja ♦ Ratuszowa ul. Chrobrego	♦ Pizzeria Wenecja , ul.Jeziorna ♦ Pizzeria In Centro , Rynek ♦ Pizzeria Da Grasso , ul. Wyszyńskiego ♦ Sowa
---	---	---

2.5.11 Dochodowość gospodarstw domowych

Informacja zbiorcza dotycząca podatników podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego na zasadach ogólnych, którzy za rok 2007 będąc mieszkańcami **Powiatu Gnieźnieńskiego** złożyli zeznanie roczne PIT-37 lub PIT-36.³⁵

I. Podatnicy, którzy za rok 2007 złożyli zeznanie PIT-37 (PIT-37 jest formularzem właściwym dla podatników uzyskujących w szczególności następujące dochody:

- wynagrodzenia ze stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy, pracy nakładczej, należności z umowy aktywizacyjnej;
- emerytury i renty krajowe, również renty strukturalne i socjalne;
- świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne;
- należności z tytułu członkostwa w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych lub innych spółdzielniach zajmujących się produkcją rolną;
- zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego (np. chorobowe);
- stypendia;
- dochody z umowy zlecenia, o dzieło, kontraktu menedżerskiego, za zasiadanie w radzie nadzorczej, za działalność sportową;
- dochody z praw autorskich i innych praw majątkowych;
- świadczenia wypłacone z Funduszu Pracy czy z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- należności za pracę tymczasowo aresztowanych i skazanych;
- dochody z umowy aktywizacyjnej (umowa zlecenie na zatrudnienie w gospodarstwie domowym).

³⁵ *Urząd Skarbowy w Gnieźnie*

Tabela 25 Zestawienie dotyczące podatników podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego na zasadach ogólnych, którzy za rok 2007 będąc mieszkańcami powiatu gnieźnieńskiego złożyli zeznanie roczne PIT-37

Lp.	Rodzaj złożonego zeznania	Rok podatkowy	Podatnicy, którzy uzyskali dochody w roku podatkowym w poniższych przedziałach kwotowych w złotych	Liczba podatników deklarujących dochody podane w kolumnie 4	Łączna suma deklarowanych dochodów uzyskanych w przedziałach określonych w kolumnie 4 w złotych
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	PIT-37	2007	0 – 3.015	7.217	8.420.893
2	PIT-37	2007	3.016 – 43.405	48.368	809.383.618
3	PIT-37	2007	43.406 – 85.528	3.697	203.143.106
4	PIT-37	2007	85.529 -	489	62.604.109
5	PIT-37	2007	Razem	59.771	1.083.551.726

Procentowy udział podatku należnego mieszkańców miasta Gniezna do ogólnej sumy podatku wynosi: 60,88%. Liczba podatników deklarujących dochody wynosi: 36.389, natomiast łączna suma deklarowanych dochodów wynosi: 659.666.291 zł, co daje średnią dochodów na jednego mieszkańca 18.128 zł.

II. Podatnicy, którzy za rok 2007 złożyli zeznanie PIT-36

(Formularz PIT-36 jest formularzem, który wybiera podatnik, który uzyskał dochody podatkowane na zasadach ogólnych (według skali podatkowej), a które nie mieszczą się w PIT-37:

- dochody z działalności gospodarczej opodatkowanej na zasadach ogólnych;
- dochody z działów specjalnych produkcji rolnej opodatkowanych na zasadach ogólnych;
- dochody z najmu lub dzierżawy opodatkowanych na zasadach ogólnych;
- inne dochody uzyskane bez pośrednictwa płatników:
 - ze stosunku pracy z zagranicy;
 - z emerytur i rent zagranicznych;
 - z działalności wykonywanej osobiście (m.in. artystycznej, literackiej, sportowej, umów zlecenia, o dzieło, kontraktów menedżerskich) - jeżeli płatnik nie był zobowiązany do pobrania zaliczki na podatek, co występuje najczęściej przy zatrudnieniu przez podmioty zagraniczne oraz przy wykonywaniu usług w niewielkim zakresie na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej;
 - z tzw. przychodów z innych źródeł (zasiłki z ZUS, nagrody, świadczenia promocyjne, część napiwków, itd.).

Tabela 26 Zestawienie dotyczące podatników podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego na zasadach ogólnych, którzy za rok 2007 będąc mieszkańcami powiatu gnieźnieńskiego złożyli zeznanie roczne PIT-36

Lp.	Rodzaj złożonego zeznania	Rok podatkowy	Podatnicy, którzy uzyskali dochody w roku podatkowym w poniższych przedziałach kwotowych w złotych	Liczba podatników deklarujących dochody podane w kolumnie 4	Łączna suma deklarowanych dochodów uzyskanych w przedziałach określonych w kolumnie 4 w złotych
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	PIT-36	2007	0 – 3.015	762	836.496
2	PIT-36	2007	3.016 – 43.405	5.340	103.307.787
3	PIT-36	2007	43.406 – 85.528	1.082	62.226.604
4	PIT-36	2007	85.529 -	285	37.916.412
5	PIT-36	2007	Razem	7.469	204.278.390

Procentowy udział podatku należnego mieszkańców miasta Gniezna do ogólnej sumy podatku wynosi: 60,88%. Liczba podatników deklarujących dochody (PIT 37) wynosi: 6.024, natomiast łączna suma deklarowanych dochodów wynosi: 164.770.949 zł, co daje średnią dochodów na jednego mieszkańca 27.352 zł.

W tym podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej dochody.

Lp.	Rodzaj zeznania	Rok podatkowy	Suma deklarowanych dochodów	Liczba podatników deklarujących dochody
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	PIT-36	2007	73.433.980	3.298

W tym podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej stratę.

Lp.	Rodzaj zeznania	Rok podatkowy	Suma deklarowanych strat	Liczba podatników deklarujących straty
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	PIT-36	2007	9.999.715	737

Podatnicy prowadzący działalność deklarujący dochód dla Gniezna: $3.298 \times 60,88\% = 2.008$

Deklarowany dochód: $73.433.980 \times 60,88\% = 44.706.607$

Podatnicy prowadzący działalność deklarujący stratę dla Gniezna: $737 \times 60,88\% = 449$

Deklarowane straty: $9.999.715 \times 60,88\% = 6.087.826$

Suma podatników prowadzący działalność dla Gniezna: $449 + 2.008 = 2.457$

Średni dochód: $44.706.607 + (-6.087.826) = 38.618.781 / 2.457 = 15.717$

III. Podatnicy, którzy za rok 2007 złożyli zeznanie PIT-36L

(PIT-36L jest formularzem właściwym dla podatników uzyskujących dochody:

- z działalności gospodarczej opodatkowanej podatkiem liniowym;
- z działów specjalnych produkcji rolnej opodatkowanej podatkiem liniowym)

Tabela 27 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej dochody

Lp.	Rodzaj zeznania	Rok podatkowy	Suma deklarowanych dochodów	Liczba podatników deklarujących dochody
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	PIT-36L	2007	170.563.347	948

Tabela 28 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej stratę

Lp.	Rodzaj zeznania	Rok podatkowy	Suma deklarowanych strat	Liczba podatników deklarujących straty
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	PIT-36L	2007	2.562.669	63

Podatnicy prowadzący działalność deklarujący dochód dla Gniezna: $948 \times 60,88\% = 577$

Deklarowany dochód: $170.563.347 \times 60,88\% = 103.838.966$

Podatnicy prowadzący działalność deklarujący stratę dla Gniezna: $63 \times 60,88\% = 38$

Deklarowane straty: $2.562.669 \times 60,88\% = 1.560.171$

Suma podatników prowadzący działalność dla Gniezna: $577 + 38 = 615$

Średni dochód: $103.838.966 + (-1.560.171) = 102.332.795 / 615 = 166.395$

IV. Podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych, którzy za rok 2007 złożyli zeznanie CIT-8

Tabela 29 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej dochody

Lp.	Rodzaj zeznania	Rok podatkowy	Suma deklarowanych dochodów	Liczba podatników deklarujących dochody
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	CIT-8	2007	47.965.747	484

Tabela 30 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej stratę

Lp.	Rodzaj zeznania	Rok podatkowy	Suma deklarowanych strat	Liczba podatników deklarujących straty
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	CIT-8	2007	13.583.550	122

Powyższa informacja nie obejmuje:

- osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą opodatkowaną zryczałtowanym podatkiem dochodowym,
- osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą opodatkowaną w formie karty podatkowej,
- podatników dokonujących rozliczenia przez płatnika.

2.5.12 Aktywność mieszkańców w działaniach wychodzenia z kryzysu

Sytuacje kryzysowe, w których mogą znaleźć się potencjalni mieszkańcy by zostały przezwyciężone wymagają pomocy z zewnątrz. Przydatne jest funkcjonowanie różnego rodzaju form przeciwdziałania kryzysowi w postaci organizacji, jednostek publicznych czy programów społecznych.

Jednym z problemów kryzysowych w Gnieźnie jest bezrobocie i trudności ze znalezieniem pracy. W ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na terenie Gniezna prowadzone jest poradnictwo zawodowe, szkolenia i informacja zawodowa. Realizowane są również programy rządowe mające na celu wspieranie bezrobotnych w podjęciu pierwszej pracy i zatrudniania absolwentów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc materialną i różne formy wsparcia niematerialnego osobom słabiej uposażonym, z problemem alkoholowym lub żyjącym w rodzinach z problemem alkoholowym czy narażonym na przemoc w rodzinie.

Na terenie miasta Gniezna funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „DOM ANKI” w Gnieźnie, który jest placówką pobytu dziennego przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na terenie miasta funkcjonuje jeden Dom Dziecka (placówka powiatowa), który jest placówką opiekuńczo-wychowawczą, przeznaczoną do sprawowania całodobowej opieki nad sześćdziesięciorgiem dzieci pozbawionych całkowicie, częściowo lub okresowo opieki rodzicielskiej. W placówce mogą przebywać także dzieci niepełnosprawne, o ile nie ma uzasadnionych przeciwwskazań. Przebywające dzieci w Domu Dziecka mają zagwarantowaną fachową opiekę medyczną, wychowawczą i terapeutyczną. Ponadto na terenie miasta funkcjonują dwa Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze.

W Komendzie Powiatowej Policji w Gnieźnie wdrożono do realizacji rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”, który ma na celu wzrost realnego bezpieczeństwa oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Ponadto dla osób, które chcą przezwyciężyć trudną sytuację realizowane są następujące programy i działania:

- Pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Umożliwienie osobom uzależnionym zachowującym abstynencję podniesienia kwalifikacji zawodowych i osobowościowych, które pozwolą im na pełne, samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.
- Zapewnienie specjalistycznej pomocy dla osób żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym i dotkniętych przemocą domową.
- Dostarczenie mieszkańcom Gniezna wszechstronnej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w problemach związanych z uzależnieniami, przemocą, problemami wychowawczymi.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

2.5.13 Grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach Programu Rewitalizacji

Rewitalizacja to pojęcie odnoszące się do kompleksowych akcji podejmowanych na obszarach miast, w szczególności w obrębie starych dzielnic miejskich, jak również na obszarach wybranych, takich jak: tereny powojkowe lub przemysłowe. Działania podejmowane w ramach rewitalizacji łączą odnowę zabudowy i infrastruktury z działaniem zmierzającym do ożywienia społeczno – gospodarczego.

Działania inicjowane na obszarze objętym poniższym Programem Rewitalizacji będą służyły całej społeczności miasta i powiatu. Stworzony zostanie nowy ład przestrzenny. Miasto i powiat zyskają obiekty rekreacyjno-sportowe, dzięki czemu powstaną nowe miejsca pracy oraz zmodernizowane placówki dydaktyczne.

Projekt zakładający adaptację budynków pokoszarowych będzie przede wszystkim służył młodzieży z terenu Powiatu Gnieźnieńskiego i Gniezna. Zostanie polepszona oferta edukacyjna, stworzone zostaną lepsze warunki w sferze szkolnictwa, jak i rozwoju fizycznego młodzieży.

2.6 Gospodarka

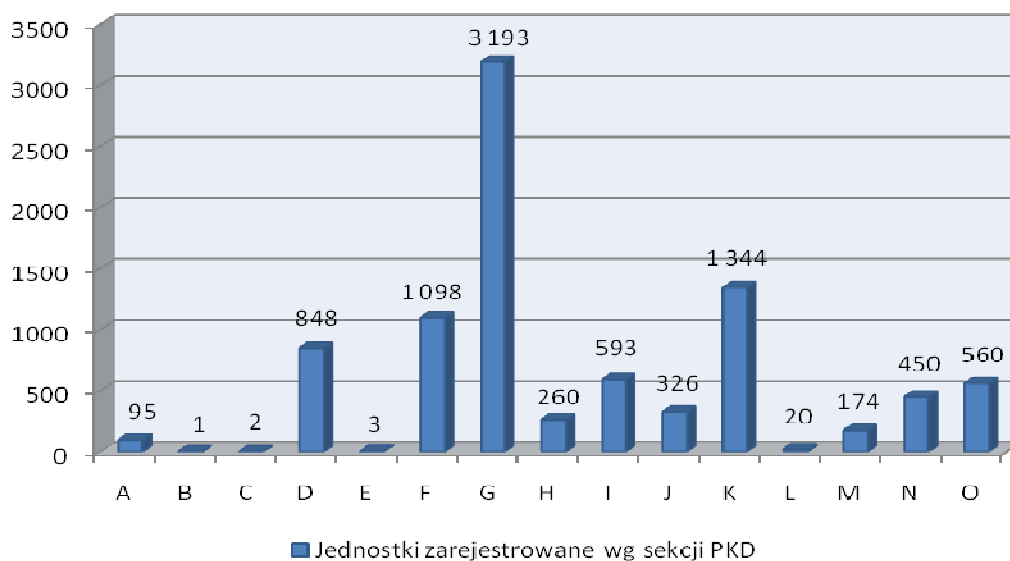
2.6.1 Struktura podstawowych branż gospodarki w mieście i trendy zmian

Tabela 31 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

Jednostki zarejestrowane	
Ogółem	
ogółem	8 967
sektor publiczny	269
sektor prywatny	8 698
w sekcji A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	
ogółem	95
sektor publiczny	1
sektor prywatny	94
w sekcji B - Rybactwo	
ogółem	1
sektor publiczny	0
sektor prywatny	1
w sekcji C - Górnictwo	
ogółem	2
sektor publiczny	0
sektor prywatny	2
w sekcji D - Przetwórstwo przemysłowe	
ogółem	848
sektor publiczny	3

sektor prywatny	845
w sekcji E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	
ogółem	3
sektor publiczny	2
sektor prywatny	1
w sekcji F - Budownictwo	
ogółem	1 098
sektor publiczny	2
sektor prywatny	1 096
w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	
ogółem	3 193
sektor publiczny	1
sektor prywatny	3 192
w sekcji H - Hotele i restauracje	
ogółem	260
sektor publiczny	2
sektor prywatny	258
w sekcji I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	
ogółem	593
sektor publiczny	4
Z sektor prywatny	589
w sekcji J - Pośrednictwo finansowe	
ogółem	326
sektor publiczny	1
sektor prywatny	325
w sekcji K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	
ogółem	1 344
sektor publiczny	140
sektor prywatny	1 204
w sekcji L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	
ogółem	20
sektor publiczny	19
sektor prywatny	1
w sekcji M - Edukacja	
ogółem	174
sektor publiczny	71
sektor prywatny	103
w sekcji N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	
ogółem	450
sektor publiczny	15
sektor prywatny	435
w sekcji O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	
ogółem	560
sektor publiczny	8
sektor prywatny	552

Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej

Do najlepiej funkcjonujących branż, tradycyjnie związanych z Gnieznem, należy branża obuwnicza, w której na czoło wysuwa się firma Kornecki. Dynamicznie rozwija się także rynek usług budowlanych, w tym specjalistycznych, świadczących usługi w innych regionach kraju i za granicą. Nie funkcjonuje jednak na tym terenie żadna duża firma budowlana.

Szansą dla Gniezna jest zatrudniająca do kilku tysięcy osób i licząca kilkaset podmiotów gospodarczych sfera usług motoryzacyjnych. Liczba dobrze wykwalifikowanej kadry w tej dziedzinie stwarza szansę na przyciągnięcie do miasta znaczących inwestycji z branży motoryzacyjnej. Obecnie potencjał ten jest rozproszony i nie w pełni wykorzystany.

Następują także trwałe i pozytywne zmiany w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego. W Gnieźnie i okolicy przybywa miejsc w hotelach i motelach, zwiększa się liczba lokali gastronomicznych. Wiodące miejsca na tym rynku zajmują firmy „Pietrak” oraz „Nest”.

Trendy:

Obecnie najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego.

Bez napływu inwestycji z zewnątrz nie można liczyć na pojawienie się nowych trendów gospodarczych, szczególnie związanych z zastosowaniem najnowszych technologii. Bariere rozwoju stanowi poziom i kierunki kształcenia w miejscowych szkołach średnich i wyższych. Edukacja zawodowa nakierowana jest raczej na odtwarzanie istniejącego potencjału i uzupełnianie zapotrzebowania rynku, niż na tworzenie nowych trendów.

Dodatkowym ograniczeniem jest bliskie położenie Poznania, który zapewnia więcej możliwości zaawansowanej edukacji i pracy. Ciężenie ku Poznaniu widoczne jest poprzez skalę migracji – liczba mieszkańców Gniezna zmalała w ciągu 10 lat o ok. 4-5%. Szansą na powstrzymanie tego trendu jest utworzenie Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego i planowanie rozwoju całego obszaru, wraz z Gnieznom i częścią powiatu.

Przemysł meblowy przeżywa obecnie stagnację, w związku ze spadkiem opłacalności eksportu. Przemysł maszynowy z kolei nie należy do zaawansowanych technologicznie. Rozwój następuje – po upadku tej branży w latach 90. XX w. – jedynie w produkcji obuwniczej.

Tendencje rozwojowe następują w usługach hotelarskich, gastronomicznych, wypoczynku i rozrywce, a także w sferze usług związanych z szeroko pojmowanym stanem zdrowia i kondycją fizyczną (fitness).

2.6.2 Główni pracodawcy w mieście i na obszarze rewitalizowanym

W Gnieźnie zarejestrowanych jest 8914 przedsiębiorstw. Z tego 274 firmy działają w sektorze publicznym, a pozostałe podmioty działają w sektorze prywatnym. (rejestracja w systemie REGON).

Struktura przemysłu, jaka panowała w regionie do lat 90-tych, spowodowała, że obecnie działające na tym terenie (w większości rodzinne) firmy, zajmują się przede wszystkim: produkcją obuwia, odzieży, akcesoriów dla obuwnictwa, budownictwem, produkcją okien, produkcją mebli, obróbką metali oraz produkcją maszyn.

Wiodącą firmą produkcyjną, o globalnym zasięgu, jest znany producent baterii „Matsushita Battery Poland”

Działające na terenie Gniezna pozostałe duże firmy to m.in.:

- Velux – producent okien,
- NB POLSKA Sp. z o.o. - produkcja okuć okiennych,
- KORNECKI - produkcja obuwia,
- Jeremias – producent wkładów kominowych,
- Scanclimber – producent dźwigów budowlanych,
- Euroverlux – producent eleganckich opakowań szklanych,
- Trepko - produkcja maszyn i urządzeń pakujących dla przemysłu spożywczego,
- Tompla - zakłady poligraficzne,
- Creadest – produkcja pościeli, rolet, firan i pokrowców,

- Polanex - produkcja koszul,
- Polmo Gniezno – produkcja przekładni zębatych dla przemysłu motoryzacyjnego,
- SABA – producent części samochodowych,
- JAS – produkcja specjalistycznych maszyn budowlanych,
- Iaro – produkcja maszyn pakujących,
- Vetra – produkcja podestów i wind budowlanych,
- Sokół – produkcja obuwia,
- Adriano – produkcja odzieży,
- San-Dal – produkcja podeszw do obuwia,
- Posti – produkcja / pakowanie herbaty,
- Savitor – produkcja wyrobów cukierniczych,
- Społem – zakłady garmazeryjne i piekarnia, handel detaliczny,
- Szeszycki - hurtownia artykułów spożywczych,
- Spin – produkcja mebli,
- Sofex – produkcja mebli,
- Softrans – produkcja mebli,
- Complet – produkcja mebli,
- MTD – produkcja mebli,
- Witar – zakłady drzewne,
- Asadi Sport – produkcja akcesoriów sportowych,
- KOS-BUD Zakład Ogólnobudowlany - wznoszenie budynków mieszkalnych,
- PPH "Irleh-Gniezno" S. C. - produkcja maszyn, urządzeń przemysłowych i budowlanych,
- ROLMARK S.C. - wyrób i naprawa maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego i dodatków spożywczych,
- AKWA Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny Armatury Przemysłowej,
- ELPOS- projekt- wykonawstwo- montaż-serwis reklam,
- Belux- produkcja i montaż żaluzji,
- Cantaert Polska Sp. z o.o. - produkcja dzianin,
- Cordes Sp. z o.o. - produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa,
- Damar Sp. z o.o. - produkcja ubrań wierzchnich,
- Intersea Poland s.c. Zakłady Rybne - przetwórstwo ryb,

- Dorota - Wytwórnia Rajstop,
- PPHU „OUO VADIS” - produkcja wyrobów cukierniczych,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „ALEXANDER” - produkcja odzieży.

Po zlikwidowaniu w latach 90. fabryki obuwia „Polania” na jej miejsce powstały mniejsze firmy obuwnicze, do których zaliczamy „System”, „Kornecki” czy „Sandal”, powstało również kilka mniejszych zakładów odzieżowych.

Od lat 90. XX wieku Gniezno się rozwijało i stanowiło jeden z najprężniejszych w regionie ośrodków produkcji mebli. Sytuacji tej sprzyjał eksport produktów do Europy Wschodniej. Obecnie trend ten został zatrzymany.

W Gnieźnie działa kilka dużych banków krajowych oraz liczne kasy pożyczkowe, które pomagają w rozwoju prywatnej przedsiębiorczości. Nowe inwestycje lokalizowane są na obszarach wyznaczonych na planie zagospodarowania pod funkcję przemysłową. Wyznaczonych zostało blisko 100 ha terenów do zagospodarowania pod przemysł, w tym najwięcej w południowej części miasta.

W Gnieźnie dominują przedsiębiorstwa małe i średnie, zatrudniające od kilkunastu do najwyżej kilkuset osób. Lokalna gospodarka koncentruje się w przeważającej mierze wokół kilkusobowych firm rodzinnych – handlowych i usługowych. Gniezno jest centrum obsługującym mikroregion i głównym rynkiem pracy dla kilkunastu okolicznych gmin. W ostatnich latach w grupie mikroprzedsiębiorstw dominującą pozycję zajmuje branża motoryzacyjna: import i handel używanymi pojazdami i maszynami, warsztaty naprawcze mechaniczne i blacharskie, lakiernictwo samochodowe oraz inne usługi z tym związane.

Inwestycje zagraniczne

Ważną rolę dla unowocześnienia gospodarki Gniezna, podobnie jak i gospodarki całego kraju, spełniają bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Powodują one najczęściej wprowadzenie nowych technologii, a także nowych form zarządzania i organizacji.

Dotychczasowy napływ bezpośrednich inwestorów zagranicznych doprowadził do powstania w Wielkopolsce 4,5 tys. przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Ponad 80% tych podmiotów ulokowało się jednak w Poznaniu i subregionie poznańskim, natomiast w większości gmin ich liczba nie przekracza 10. W Gnieźnie do największych zagranicznych inwestycji produkcyjnych w ostatnim 10-leciu należy zaliczyć uruchomienie firm Matsushita Battery Poland, Velux, Jeremias oraz Euroverlux. Największą inwestycją handlową jest budowa supermarketu Galeria Gniezno.

Mimo, że województwo wielkopolskie charakteryzuje się znacznym zaangażowaniem inwestorów zagranicznych, to w Powiecie Gnieźnieńskim jest tylko 22 takich inwestorów. W większości inwestorzy zagraniczni ulokowali się w Gnieźnie. Wśród przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym działających w Gnieźnie możemy wyróżnić:

Matsushita Battery Poland” (kapitał japoński),	„Fehling Polska” Sp. z o.o. (kapitał niemiecki),
„Paroc Polska” Sp. z o.o. (kapitał fiński),	„Jeremias” Sp. z o.o. (kapitał niemiecki),
„Alco-Pegro” Sp. z o.o. (kapitał francuski),	„AHOLD Polska” Sp. z o.o. (kapitał holenderski),
„Euroverlux” Sp. z o.o. (kapitał francuski),	„NETTO” Sp. z o.o. (kapitał duński),
„LNB Poland” Sp. z o.o. (kapitał holenderski),	„Polimeni international, llc.” - „Galeria Gnieźnieńska”(kapitał amerykański),
„Scanclimber” Sp. z o.o. (kapitał fiński),	„Esso” Exxon Mobil Poland Sp. z o.o. (kapitał niemiecki),
„Izopol” Sp. z o.o. (kapitał duński),	„Statoil Polska” Sp. z o.o. (kapitał duński),
„NB Polska” Sp. z o.o. (kapitał duński),	„Biedronka” Jeronimo Martins Sp. z o.o. (kapitał portugalski),
„NM Polska” Sp. z o.o. (kapitał duński),	„Cantaert Poland” Sp. z o.o. (kapitał belgijski),
„Eurocash” Sp. z o.o.,	„Trepko” Sp. z o.o. (kapitał duński),
„EMPIK” Sp. z o.o.(kapitał luxemburski),	
„Compensa” S. A. (kapitał austriacki).	

Handel

Istotną gałęzią gnieźnieńskiej gospodarki jest handel. Poza licznymi małymi sklepami w mieście działa kilka średniej wielkości obiektów handlowych. Największe skupisko placówek handlu detalicznego i usługowych, gastronomicznych znajduje się w centrum miasta, co uwarunkowane jest jego turystycznym charakterem.

Obiekty handlowe w Gnieźnie:

- Galeria Gniezno [Carrefour, Domar Bydgoszcz, Jysk, CCC, Kolporter],
- CH MAX [Albert, Model1, CCC, Textil Market],
- CH Goja [Goja, Vox, Mars],
- KONSTRUKTOR, dom i ogród,

- C.H. MAL-LAK, dom i ogród [dwa sklepy],
- Rossmann, market drogerijny,
- Empik, salon multimedialny,
- Lidl, market spożywczy,
- Netto, market spożywczy,
- Biedronka, market spożywczy [dwa sklepy],
- Viki, market spożywczy [trzy sklepy],
- Ziemowit, market spożywczy,
- Jagoda Sam, market spożywczy,
- Avans, elektromarket [dwa sklepy],
- Media Expert, elektromarket,
- markety budowlane: Dar-Bud, Bol-an, Heban,
- DDD - centrum podłóg,
- Żelazny - narzędzia, dom, ogród,
- Altom - gospodarstwo domowe,
- MARS AGD.

Główni pracodawcy na obszarze rewitalizowanym:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (do 2009 r.) (99 osób zatrudnionych)
- Radio Gniezno (12 osób zatrudnionych)
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 (57 osób zatrudnionych)
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Sobieskiego (65 osób zatrudnionych)
- Archiwum Państwowe (4 osoby zatrudnione)
- Towarzystwo Edukacji Bankowej Szkoły Policealne (30 osób zatrudnionych)
- KRUS (do 2009 r.) (11 osób zatrudnionych)

Władze miasta i powiatu wraz z szeregiem instytucji wspomagających oferują swoją pomoc w zakresie wspierania wszelkich inicjatyw gospodarczych.

Do korzystnych uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości należą przede wszystkim:

- rosnąca liczba przedsiębiorstw, szczególnie MSP,
- rosnący potencjał ekonomiczno-wytwórczy firm,
- wysokie kwalifikacje pracowników,

- długie tradycje niektórych branż,
- zdecydowana przewaga własności prywatnej,
- obecność kapitału zagranicznego,
- korzystna struktura rodzajowa przedsiębiorstw oraz ich działania eksportowe.

Do głównych czynników utrudniających rozwój przedsiębiorczości należy zaliczyć:

- niedostateczne wyposażenie kapitałowe i dekapitalizację majątku dużej części firm,
- słabo rozwinięte powiązania integracyjne przedsiębiorstw,
- zbyt małą liczbę przedsiębiorstw „wysokiej techniki” i „dużej szansy”,
- korzystanie w działalności innowacyjnej głównie z własnych pomysłów, a tylko w niewielkim zakresie z projektów oferowanych przez jednostki badawcze.

Dalszy rozwój przedsiębiorczości zarówno w Gnieźnie, jak i w Wielkopolsce, wymaga eliminacji lub przynajmniej ograniczenia niekorzystnego oddziaływania wszystkich tych zjawisk.

Trendy:

Kluczową kwestią gospodarki Gniezna jest rozwój przedsiębiorczości, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw. Miasto powinno tworzyć różnego rodzaju instrumenty stymulujące rozwój przedsiębiorczości, które tym samym tworzą nowe miejsca pracy. Podejmowane są działania zarówno o charakterze organizacyjnym, np.: stworzenie punktu doradztwa, organizacja szkoleń, utworzenie lokalnej bazy danych, prowadzenie działań promocyjnych, jak i finansowym, np.: uruchomienie funduszu poręczeń kredytowych, stworzenie systemu ulg podatkowych, stworzenie zasobu uzbrojonych terenów inwestycyjnych.

Za bardzo ważny czynnik rozwoju gospodarczo-społecznego miasta uznaje się inwestycje zewnętrzne, które z upływem czasu powinny przyczynić się do istotnego wzrostu liczby dobrych jakościowo i trwałych miejsc pracy w mieście. Aby tak się stało należy stworzyć odpowiednie warunki umożliwiające przyciągnięcie do Gniezna większej ilości inwestorów zewnętrznych. Uzasadnioną wydaje się potrzeba podniesienia kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności, uelastycznienie systemu kształcenia zawodowego oraz promocja racjonalnych postaw edukacyjnych.

Powiat Gnieźnieński od roku 2007 realizuje program dostosowania oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy. Pierwszym etapem realizacji tego

programu było utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego. Obecnie trwa proces wyposażania szkół ponadgimnazjalnych w sprzęt i pomoce naukowe niezbędne do uruchomienia pracowni tematycznych, m.in. w oparciu o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Program ten realizowany jest we współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami oraz Powiatowym Urzędem Pracy.³⁶

2.6.3 Liczba i struktura podmiotów gospodarczych. Zatrudnienie

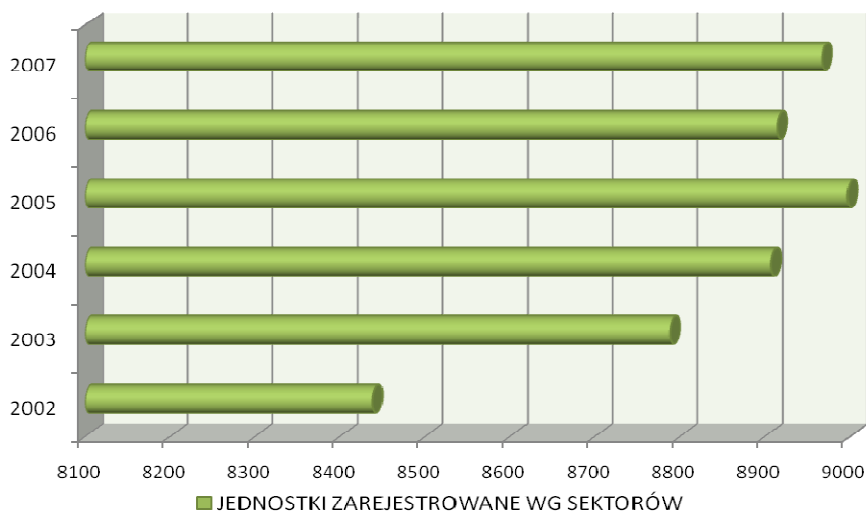
Tabela 32 Podział branżowy podmiotów gospodarczych

JEDNOSTKI ZAREJESTROWANE WG SEKTORÓW						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	8438	8788	8907	8997	8914	8967
Sektor publiczny						
jednostki ogółem	263	267	266	276	274	269
jednostki prawa budżetowego państwowe i komunalne ogółem	104	108	109	113	110	108
przedsiębiorstwa państwowe	7	7	7	7	7	3
spółki prawa handlowego	14	12	11	11	11	11
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0
gospodarstwa pomocnicze	3	3	3	3	3	2
Sektor prywatny						
jednostki ogółem	8175	8521	8641	8721	8640	8 698
osoby fizyczne	6967	7279	7321	7357	7213	7 255
spółki prawa handlowego	243	256	283	301	314	326
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	75	72	77	85	88	88
spółdzielnie	22	22	22	22	22	22
fundacje	5	5	5	5	5	5
stowarzyszenia i organizacje społeczne	86	7	108	115	124	134

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych

³⁶ Strategia Rozwoju Miasta Gniezna
Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015.
UM Gniezno, Starostwo Powiatowe

Wykres 8 Podział branżowy podmiotów gospodarczych

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych – 2007r.

W latach 2002-2005 liczba podmiotów gospodarczych w Gnieźnie wykazywała tendencję wzrostową, natomiast w stosunku do roku 2005 w 2006 roku zarejestrowanych było o 83 podmioty mniej. Rok 2007 charakteryzował się nieznacznym wzrostem liczby podmiotów.

W porównaniu do połowy lat 90. XX wieku liczba mikroprzedsiębiorstw maleje. Należy spodziewać się wzrostu liczby przedsiębiorstw na obszarach wiejskich oraz w sferze usług.

3 ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystna lokalizacja- bliskość dużych ośrodków miejskich (Poznań, Bydgoszcz, Toruń) • Atrakcyjne obiekty zabytkowe w mieście, • Rozbudowana infrastruktura szkolnictwa wyższego- filie uczelni, • Prężne działające organizacje pożytku publicznego, • Rozwinięta infrastruktura społeczna, • Silna marka miasta pod względem turystycznym, • Bliskość portów lotniczych (szczególnie Poznań- Ławica), • Wsparcie dla przedsiębiorców chcących inwestować na terenie miasta, • Opracowane dokumenty o charakterze strategicznym dla miasta, powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duże obciążenie miejskiego układu komunikacyjnego, • Zły stan infrastruktury technicznej i społecznej, • Bariery architektoniczne, • Niekorzystne trendy demograficzne, przejawiające się starzeniem społeczeństwa oraz spadkiem liczby ludności, • Występujące patologie, • Bezrobocie- wynikające m.in. z niskich kwalifikacji zawodowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie środków zewnętrznych pochodzących z UE, • Kursy zawodowe dla osób bezrobotnych, • Rozwój współpracy z pobliskimi miastami, gminami w celu realizacji wspólnych planów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze zmniejszanie liczby mieszkańców, • Duża konkurencja w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, • Ogólnoświatowe tendencje spowolnienia gospodarczego.

4 NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO- SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY I REGIONU

Zapisy ujęte w *Programie Rewitalizacji Obszarów Powojkowych przy ul. Sobieskiego w Gnieźnie* są zgodne z zapisami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu, dotyczącymi rozwoju miasta i regionu. Cele i zadania określone w Programie Rewitalizacji są wewnętrznie zgodne, a ich wykonanie nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań wymienionych m.in. w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego, Strategii Rozwoju Miasta Gniezno do roku 2013, czy też Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta.

Taka forma Programu Rewitalizacji pozwala na zintegrowanie polityki kształtowania rozwoju gospodarczego na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Niniejszy dokument jest spójny m.in. z NSRO (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013) – dokumentem opracowanym do realizacji polityki spójności Unii Europejskiej na terytorium Polski w latach 2007-2013, niezbędnym do przyjęcia przez Komisję programów operacyjnych, a w konsekwencji do uruchomienia środków z funduszy strukturalnych, w tym Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

4.1 NSRO

NSRO prezentują strategię rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, w tym cele polityki spójności w Polsce w latach 2007-2013 oraz określają system wdrażania funduszy unijnych w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013. Cel główny Narodowej Strategii Spójności to: *tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.*

Do realizacji celu głównego NSRO przyczyniać się ma 6 celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

4.2 Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020

Niniejszy Program Rewitalizacji jest spójny z planowaną polityką rozwoju w ramach *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020*. Dokument wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego, zmierzającego do poprawy warunków życia

mieszkańców województwa. Ponadto zakłada, iż ważnym celem jest aktywizowanie mieszkańców regionu poprzez zwiększanie zaangażowania w realizację zadań publicznych, podejmowanych także przez Samorząd Województwa. Zmobilizowanie mieszkańców Wielkopolski do aktywnej pomocy w rozwiązaniu istotnych problemów, które ów proces mogą spowalniać, zwiększy poczucie odpowiedzialności za harmonijny rozwój regionu. Dokument został zatwierdzony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego 19.12.2005 r.

Cel generalny strategii został sformułowany następująco:

Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Cele strategiczne

Cel strategiczny 1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku

Cel strategiczny osiągnąco będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 1.1. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,

Cel operacyjny 1.2. Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem,

Cel operacyjny 1.5. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych,

Cel operacyjny 1.7. Wielofunkcyjny rozwój ośrodków subregionalnych i lokalnych,

Cel operacyjny 1.8. Restrukturyzacja obszarów o niewłaściwym potencjale rozwojowym.

Cel strategiczny 2. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.

Cel strategiczny osiągnąco będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 2.3. Wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu,

Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia,

Cel strategiczny osiągnąco będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 3.1. Ograniczanie barier w dostępie do edukacji,

Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia,

Cel operacyjny 3.3. Rozwój przedsiębiorczości i promocja samo zatrudnienia,

Cel operacyjny 3.4. Poprawa organizacji rynku pracy,

Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego,

Cel strategiczny osiągnąco będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 4.1. Poprawa sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców,

Cel operacyjny	4.4. Wzrost bezpieczeństwa,
Cel operacyjny	4.5 Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych,
Cel operacyjny	4.6. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego,
Cel operacyjny	4.7. Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

4.3 Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego

Działania inicjowane na obszarze objętym niniejszym Programem Rewitalizacji, będą służyły całej społeczności miasta, jak również mieszkańcom Powiatu Gnieźnieńskiego.

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego w swych zapisach obejmuje poniższe cele rozwojowe, które będą realizowane również dzięki działaniom na obszarze objętym niniejszym Programem Rewitalizacji.

Cel strategiczny I - TROSKA O ROZWÓJ GOSPODARCZY I SPOŁECZNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO

1. Promocja zatrudnienia:
 - stworzenie mechanizmów wspomagających zatrudnianie,
 - aktywizacja przedsiębiorców w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy,
 - aktywizacja osób bezrobotnych.
2. Dostosowanie działań edukacyjnych Powiatu do potrzeb społeczności lokalnej:
 - podnoszenie standardów edukacyjnych w szkołach,
 - zapewnienie kształcenia ustawicznego dla dorosłych i młodzieży.
3. Dostosowanie bazy dydaktycznej do potrzeb mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego:
 - remonty i modernizacja budynków oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych.
4. Zaspokojenie oczekiwań kulturalnych mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego:
 - promocja i organizacja imprez oraz wydarzeń kulturalnych i sportowych,
 - modernizacja i rozbudowa bazy niezbędnej do realizacji działalności kulturalnej.
5. Ochrona środowiska jako ważny czynnik rozwoju gospodarczego:
 - działania promocyjne w zakresie ochrony środowiska,
 - integracja JST Powiatu Gnieźnieńskiego w zakresie ochrony środowiska,
 - edukacja w zakresie ochrony środowiska,

- troska o otaczające nas środowisko i zasoby środowiska,
- działania koordynacyjne w zakresie ochrony środowiska.

Cel strategiczny II - POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WSI I MIAST

1. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych:
 - likwidacja barier architektonicznych,
 - edukacja i kultura na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego:
 - zapewnienie sprzętu wpływającego na bezpieczeństwo mieszkańców,
 - koordynacja działań i podnoszenie sprawności powiatowych służb i podmiotów ratowniczych,
 - działania prewencyjne.
3. Troska o zdrowie mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego:
 - dostosowanie obiektów i sprzętu do wymogów nowoczesnego leczenia zamkniętego i otwartego,
 - promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka zdrowotna.
4. Pomoc społeczna skierowana do mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego:
 - realizacja działań zapisanych w Strategii Pomocy Społecznej,
 - aktywizacja społeczności lokalnej.
5. Dostosowanie bazy sportowej do potrzeb społeczności lokalnej:
 - modernizacja i rozbudowa istniejącej bazy sportowej,
 - budowa obiektów sportowych.
6. Promocja sportu jako sposobu na zdrowe społeczeństwo:
 - zapewnienie rozwoju wybranych dyscyplin sportowych,
 - sport dzieci i młodzieży.
7. Podnoszenie standardu usług realizowanych na rzecz mieszkańców przez Starostwo Powiatowe w Gnieźnie:
 - poprawa infrastruktury obsługi interesantów,
 - jakość świadczonych usług.

4.4 Strategia Rozwoju Miasta Gniezna na lata 2007-2013

Rada Miasta Gniezna na Sesji w dniu 16 listopada 2001 r. jednogłośnie zatwierdziła "Strategię Rozwoju Miasta Gniezna". „Strategia Rozwoju Miasta Gniezna” określa kierunki oraz możliwie efektywne i najbardziej korzystne dla mieszkańców Gniezna drogi rozwoju. W ramach strategii zdefiniowano łącznie dziesięć celów strategicznych.

Misja Strategii Rozwoju Miasta Gniezna jest następująca:

Gniezno - Pierwsza stolica Polski, Miasto Św. Wojciecha, łączące tradycje historyczne z nowoczesną gospodarką i przyjaznym środowiskiem dla mieszkańców. Miasto, które w związku z funkcjonowaniem licznych placówek oświatowych stanowi regionalne centrum edukacyjne. Szczególna dbałość o warunki życia mieszkańców idzie w parze z otwartością na osoby odwiedzające miasto w celach turystycznych, edukacyjnych lub gospodarczych.

Program Rewitalizacji obszarów powojkowych przyczyni się do osiągnięcia poniższych celów rozwoju w Mieście:

- **Rozwój edukacji**
 - Podnoszenie jakości nauczania w Gnieźnie:
 - nowoczesne szkoły,
 - rozwój bazy sportowej w Mieście,
 - podnoszenie wyposażenia szkół w zakresie informatyki i lektoratów,
 - rozwijanie systemu edukacyjnego,
 - reorganizacja sieci szkół.

4.5 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Gniezno do roku 2013

Podstawą polityki społecznej w Mieście Gniezno jest strategia, która określa misję, cele i kierunki działania oraz Programy Operacyjne. Dokument ten poddany ocenie Radnych Miasta oraz środowisk związanych bezpośrednio z polityką społeczną, został przyjęty przez Radę Miasta Uchwałą Nr XLIX/527/2006 Rady Miasta Gniezna z dnia 25 maja 2006 r. i określa opcje rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego mających bezpośredni i pośredni wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych.

Strategia wskazuje co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony i zniwelować zagrożenia.

Misja strategii brzmi:

Polityka społeczna Miasta Gniezna - zintegrowany system działań podmiotów pomocy społecznej mający na celu przeciwdziałanie degradacji społecznej osób i rodzin zamieszkujących obszar Miasta. System wsparcia beneficjentów, w zakresie podniesienia poziomu zaradności życiowej i przystosowania do sprawnego funkcjonowania społecznego w środowisku, oparty o szeroką współpracę organizacji publicznych, samorządowych i pozarządowych.

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania polityki społecznej, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność polityki społecznej w Mieście Gniezno koncentrować będzie się na pięciu obszarach:

- edukacja,
- infrastruktura,
- problemy społeczne,
- społeczność lokalna.
- **Edukacja**

Priorytety:

- działać na rzecz wzrostu świadomości społecznej,
- stworzyć warunki do wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy,

- podjąć działania promujące istniejące programy pomocowe w obszarze pomocy społecznej.
- **Infrastruktura**
Priorytety.
 - podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalającej na prowadzenie skutecznej polityki społecznej,
 - stworzyć warunki do rozwoju zaplecza sportowego i rehabilitacyjnego.
- **Problemy społeczne**
Priorytety:
 - przeciwdziałać zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa,
 - przeciwdziałać dalszej pauperyzacji i rozwarstwianiu społecznego ludności lokalnej,
 - przeciwdziałać szeregowi negatywnych zjawisk spowodowanych bezrobociem.
- **Społeczność lokalna**
Priorytety:
 - umożliwić szerszą współpracę w obszarze instytucji i organizacji pozarządowych,
 - stworzyć warunki dla okazywania przyjaznego nastawienia w stosunku do osób oczekujących pomocy,
 - podjąć działania na rzecz wzrostu świadomości społeczności lokalnej w zakresie istniejących i potencjalnych zagrożeń.

5 ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

5.1 Okres programowania

Projektowane działania rewitalizacyjne będą wdrażane w latach 2008-2013. Wskazany czasookres wynika z faktu, iż niniejszy Program Rewitalizacji dotyczy wyłącznie jednego, (zajmującego 4,5 ha powierzchni) terenu powojkowego, dla którego opracowano dwa kompleksowe projekty. Zaproponowany harmonogram działań jest prostszy i bardziej zwarty niż ten, który przygotowuje się w ramach programu rewitalizacji dla typowego obszaru miejskiego. Dlatego nie wydzielono dodatkowych podokresów programowania.

Realizacja obu projektów rozpocznie się podczas obecnej kadencji Rady Powiatu (2006-2010). W związku z zapisami obowiązujących dokumentów strategicznych i operacyjnych, a także uchwaleniem niniejszego dokumentu, zakłada się kontynuację zaplanowanych w Programie Rewitalizacji działań w latach następnych, a więc podczas kadencji nowej Rady Powiatu (2010-2014). Oznacza to uwzględnienie działań zaprojektowanych w Programie Rewitalizacji Obszarów Powojkowych w przyszłych budżetach inwestycyjnych.

5.2 Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru z uzasadnieniem wyboru

Obszar objęty niniejszym Programem Rewitalizacji to dawne koszary 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej w Gnieźnie. Teren ten znajduje się przy ul. Jana III Sobieskiego w Gnieźnie. Jego granice stanowią ulice: Sobieskiego, Chrobrego, Pocztową oraz Park Miejski W. Andersa (rycina 9).

Przystępując do prac rewitalizacyjnych określonego terenu należy wskazać te miejsca, które stanowią zwarte, zdegradowane jednostki przestrzenne, ze szczególną kumulacją różnych problemów: społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych. Do obszarów zdegradowanych należą także tereny powstałe w wyniku zaprzestania użytkowania obiektów i obszarów pełniących poprzednio funkcje militarne i wojskowe, zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich³⁷.

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie jako obszar do rewitalizacji wyznaczyło obszar powojkowy, na terenach byłych koszar przy ul. Sobieskiego 20 w Gnieźnie. Powiat Gnieźnieński jest właścicielem wskazanego obszaru, a podejmując decyzję o jego wyborze do rewitalizacji zwrócono uwagę na potrzebę ostatecznego ustalenia sposobu wykorzystania byłych koszar. Mimo, iż teren ten jest atrakcyjnie położony – w centrum miasta - cechuje go brak ładu przestrzennego i brak koncepcji użytkowania. W związku z tym konieczne jest wzmocnienie atutów rozwojowych obszaru poprzez odpowiednie zainwestowanie. Pozwoli to nadać obszarowi powojkowemu nowe funkcje: społeczne, usługowe, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, które będą przydatne środowisku lokalnemu. Istotnym efektem podjęcia działań

³⁷ *Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013*

rewitalizacyjnych na tym obszarze może być również poprawa wizerunku tego terenu tak, by tworzył on jeden spójny obszar z sąsiadującym Parkiem Miejskim.

5.3 Partnerzy pozarządowi i prywatni

Często zwraca się uwagę, iż rewitalizacja jest procesem długotrwałym, złożonym oraz wielowymiarowym, który wymaga połączenia wysiłków wielu osób i różnych środowisk. W chwili obecnej podmiotem zaangażowanym w realizację działań jest Starostwo Powiatowe w Gnieźnie. Niewykluczone jest zaangażowanie się innych podmiotów, takich jak Miasto Gniezno czy inwestorów prywatnych w późniejszej fazie wdrażania Programu Rewitalizacji.

5.4 Podział na projekty i zadania

Jak wskazano wcześniej, Program Rewitalizacji terenów powojkowych jest prostszy i bardziej zwarty niż program rewitalizacji typowego obszaru miejskiego, m.in. ze względu na odmienny charakter oraz wielkość obszaru. Projekty planowane na rewitalizowanym obszarze:

Nazwa projektu	<i>Adaptacja budynku głównego koszar powojkowych przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie na cele oświatowe oraz organizacji pożytku publicznego z budynkiem Pracowni Gastronomiczno-Hotelarskiej Kształcenia Zawodowego</i>
Główny beneficjent	Powiat Gnieźnieński
Miejsce realizacji	Obszar byłej jednostki wojskowej przy ul. Sobieskiego 20
Koszt całkowity inwestycji	12 484 906,67 PLN
Kwota dotacji	7 295 247,13 PLN
Okres realizacji	2010- 2012
Stan istniejący	
<p>Zlokalizowany przy ulicy Sobieskiego 20 długi, monumentalny budynek, którego historia sięga II połowy XIX wieku. Z biegiem lat obszar, na którym znajduje się ten budynek, rozbudowany był o kolejne obiekty, w tym znajdujący się w głębi działki w części północnej jednokondygnacyjny budynek.</p> <p>Pierwotna funkcja obiektów zmieniona została wraz z przejściem ich przez Powiat Gnieźnieński. Budynek główny o powierzchni 8534,48 m² po przeprowadzeniu drobnych prac remontowych zmienił swój status z obiektu wojskowego na obiekt wielofunkcyjny, głównie edukacyjno-administracyjny. Architektonicznie dzielony jest na część centralną 3 i 4- kondygnacyjną, posiadającą nieużytkowe poddasze, zwieńczone dwiema wieżami oraz 3-kondygnacyjne skrzydła. Cały budynek jest podpiwniczony. Skrajne części budynku mają zróżnicowany przebieg linii elewacji. Wejścia do budynku znajdują się od strony północno-zachodniej i południowo-wschodniej (w centralnej części) oraz od stron ścian szczytowych.</p>	

Główni rezydenci budynku to: Powiatowy Urząd Pracy, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana III Sobieskiego. Część pomieszczeń wynajęta jest prywatnym jednostkom gospodarczym, jak na przykład Radio Gniezno oraz stowarzyszeniom i związkom m. in.: Związkowi Niewidomych.

Budynek nie spełnia norm technicznych dotyczących pełnionych funkcji użytkowych. Brak odbioru Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz nieprzystosowanie pomieszczeń do użytkowania przez osoby niepełnosprawne to główne przyczyny obligujące do przeprowadzenia kapitalnych prac modernizacyjnych.

Drugi budynek (jednokondygnacyjny) ma powierzchnię 209,09 m². Zarówno parter jak i poddasze pełnią funkcję handlowo-usługową. Pomieszczenia wynajęte są prywatnym podmiotom. Zakłada się stworzenie w tym budynku Pracowni Gastronomicznej Kształcenia Zawodowego, co wymaga podjęcia odpowiednich prac budowlanych.

Od momentu przejścia terenu przez Powiat Gnieźnieński od Agencji Mienia Wojskowego prace remontowe ograniczały się zaledwie do spowolnienia degradacji, do której przyczynia się ogólna dostępność oraz intensywność użytkowania budynków. Planowane zmiany wpłyną nie tylko na lepsze funkcjonowanie rezydentów budynku, ale również podniosą jakość przestrzeni Gniezna. Zwiększy się atrakcyjność inwestycyjna i gospodarcza regionu.

Zadania do wykonania

Przedmiotem projektu jest przebudowa i adaptacja głównego budynku powojkowego oraz mniejszego (znajdującego się 9,88 m za budynkiem głównym koszar). Przebudowanie obiektów stworzy warunki do pełnego ich wykorzystania, głównie na cele edukacyjne. Główny budynek pokoszarowy będzie służył jako baza lokalowa dla 3 szkół ponadgimnazjalnych, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Stowarzyszenia Centrum Rehabilitacyjno- Kulturalnego "Promyk". Największą część budynku zajmą trzy szkoły ponadgimnazjalne, do których należą: Zespół Szkół nr 3 im J. III Sobieskiego, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 i Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4. Rozdysponowanie sal dla poszczególnych szkół na różnych kondygnacjach umożliwi ich niezależne funkcjonowanie. Stworzenie m. in.: specjalistycznych pracowni chemiczno-fizycznych, komputerowych, językowych w istotny sposób przyczyni się do poprawy warunków kształcenia w regionie, w zakresie szkolnictwa ogólnego i zawodowego. Wszystkie pomieszczenia będą dostępne dla osób niepełnosprawnych, gdyż zostaną podjęte działania polegające m. in. na dobudowaniu windy i adaptacji ciągów komunikacyjnych wewnątrz budynku. Piwnica w północno-wschodniej części budynku będzie siedzibą Stowarzyszenia Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalnego „Promyk”.

W drugim budynku zostanie wprowadzona funkcja dydaktyczno-oświatowa, tj. Pracownia Gastronomiczna Kształcenia Zawodowego. W ramach projektu planuje się wykonanie m. in.:

- na parterze budynku: kuchnia, zmywalnia, sala konsumpcyjno- dydaktyczna, bar do ćwiczeń, toalety (w tym dla niepełnosprawnych),
- na poddaszu: sala dydaktyczna/sala ćwiczeń, recepcja (ćwiczenia), jednostka mieszkalna, szatnia, łazienki, toalety (w tym dla niepełnosprawnych).

Szczegółowo prace adaptacyjne będą obejmowały remonty budynków, w ramach remontów wykonane zostaną m. in.:

1. izolacja przeciwwilgociowa- budynek główny,
2. instalacja C.O.,
3. remont pomieszczeń,
4. remont dachu- budynek główny,
5. odświeżenie elewacji- budynek główny,
6. wymiana instalacji: elektrycznej i sanitarnej,
7. remont klatek schodowych,
8. budowa windy- budynek główny.

Uzasadnienie realizacji projektu

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia następujących korzyści:

1. Rewitalizacja zdegradowanego terenu powojkowego. Zagospodarowanie mienia publicznego

<p>stosownie do potrzeb społecznych i zabezpieczenie go przed dalszą degradacją, co pozwoli na „przywrócenie” tego terenu miastu;</p> <p>2. Poprawa warunków edukacji mieszkańców Gniezna i Powiatu Gnieźnieńskiego oraz zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży- lepsze warunki kształcenia zapewnią większą efektywność zdobywania wiedzy oraz poprawią komfort przebywania i pracy;</p> <p>3. Integracja wśród mieszkańców, tworzenie się więzi społecznych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, w tym również osób niepełnosprawnych, dzięki odpowiedniemu dostosowaniu budynków;</p> <p>4. Poprawa wizerunku Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Gniezna.</p>
--

Nazwa projektu	<i>Adaptacja budynków koszar powojkowych przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie na Powiatową Bibliotekę Międzyszkolną wraz z zagospodarowaniem otoczenia</i>
Główny beneficjent	Powiat Gnieźnieński
Miejsce realizacji	Obszar byłej jednostki wojskowej przy ul. Sobieskiego 20
Koszt całkowity inwestycji	2 789 459,33 PLN
Kwota dotacji	2 092 094,50 PLN
Okres realizacji	2010- 2013

Stan istniejący
<p>Projekt zakłada przebudowę oraz połączenie dwóch obiektów magazynowych. Pierwszy budynek magazynowy jest zasadniczo budynkiem jednokondygnacyjnym, w niewielkiej jego części zlokalizowane jest poddasze, do którego prowadzą schody zewnętrzne z blachy ryflowanej. Budynek zlokalizowany jest w północno-wschodniej części działki nr 7/4, powierzchnia użytkowa budynku to 335,40 m². Dojazd drogą wewnętrzną zapewniony jest od ulicy Sobieskiego. Budynek nie jest podpiwniczony, a jego wysokość w najwyższym punkcie to 6,75 m. Dwa wejścia oraz jedna brama garażowa do budynku znajdują się od strony drogi wewnętrznej. Budynek posiada okna, większość pierwotnej stolarki.</p> <p>Drugi budynek magazynowy znajdujący się po prawej stronie (patrząc od drogi wewnętrznej) jest w całości budynkiem jednokondygnacyjnym. Dach zbudowany jest z desek drewnianych pokrytych papą. Obecnie oba budynki są wynajęte i pełnią funkcje: magazynu i hurtowni.</p>

Zadania do wykonania
<p>Projekt zakłada rewitalizację dwóch budynków, w ramach której zostanie w nich urządzona Powiatowa Biblioteka Międzyszkolna. Celem projektu jest zwiększenie dostępności zarówno uczniów jak i dorosłych mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego do szeroko rozumianej kultury i sztuki. W skład biblioteki wejdą: magazyn książek, czytelnia, wypożyczalnia, sala dydaktyczna, która będzie zlokalizowana na zaadaptowanym poddaszu oraz pomieszczenia sanitarne. Budynki wymagają remontu i dostosowania do wymogów dotyczących funkcjonowania placówek edukacyjnych. W ramach remontu konieczne są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbiórka schodów zewnętrznych i wybudowa nowych wewnątrz budynku, • odświeżenie i naprawa elewacji, • wymiana drzwi i okien, • wzmocnienie belek stropowych, • remont dachu, • wybudowanie łącznika między budynkami, • remont pomieszczeń, • modernizacja instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej.

Uzasadnienie realizacji projektu

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia następujących korzyści:

1. Rewitalizacja zdegradowanego terenu powojkowego. Zagospodarowanie mienia publicznego stosownie do potrzeb społecznych i zabezpieczenie go przed dalszą degradacją, co pozwoli na „przywrócenie” tego terenu miastu;
2. Poprawa warunków edukacji mieszkańców Gniezna i Powiatu Gnieźnieńskiego oraz zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży;
3. Integracja wśród mieszkańców, tworzenie się więzi społecznych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, w tym również osób niepełnosprawnych, dzięki odpowiedniemu dostosowaniu budynków;
4. Poprawa wizerunku Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Gniezna.

Nazwa projektu	<i>Adaptacja budynku koszar powojkowych przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie na salę do prowadzenia zajęć sportowych wraz z zagospodarowaniem otoczenia</i>
Główny beneficjent	Powiat Gnieźnieński
Miejsce realizacji	Obszar byłej jednostki wojskowej przy ul. Sobieskiego 20
Koszt całkowity inwestycji	938 191,77 PLN
Kwota dotacji	703 643,83 PLN
Okres realizacji	2010- 2013

Stan istniejący

Nieocieplony, parterowy budynek (pełniący obecnie funkcję warsztatu samochodowego) będzie służył jako sala do ćwiczeń dla wybudowanej hali sportowej. Na planie kompleksu powojkowego mieści się w jego północnej części. Dojazd do budynku jest zapewniony drogą wewnętrzną od głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest ul. Sobieskiego. Powierzchnia budynku to 334,8 m², nie jest on podpiwniczony, a jego wysokość wynosi: 4,54 m. Po lewej i prawej stronie budynku są zlokalizowane obiekty o wysokości 2,65 m, mają one osobne wejścia. Główne wejście do budynku znajduje się od strony południowo-zachodniej – od strony wewnętrznej drogi dojazdowej. Otynkowane elewacje (elewacja południowo-zachodnia w kolorze beżoworóżowym, pozostałe – szarobrązowym) mają znaczne ubytki, zacieki i zabrudzenia. Większość opierzeń uległa znacznej korozji. Część zniszczonych rur spustowych została zastąpiona przez rury PCV. Tynki zewnętrzne łuszczą się i odpadają. Elewacje: północno-wschodnia i północno-zachodnia są zniszczone przez graffiti.

Zadania do wykonania

Zakres prac w ramach projektu:

- naprawa pojedynczych uszkodzonych elementów ścian oraz ich oczyszczenie,
- budowa nowych otworów drzwiowych,
- wykonanie nadproży stalowych,
- całkowita wymiana instalacji silnoprądowej wraz ze zmianami w istniejącym zasilaniu,

<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa instalacji sanitarnych, • wyburzenie części ścian i budowa nowych, • dostosowanie obiektu do przepisów wynikających z nadania mu nowych funkcji.
Uzasadnienie realizacji projektu
<p>Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia następujących korzyści:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja zdegradowanego terenu powojkowego. Zagospodarowanie mienia publicznego stosownie do potrzeb społecznych i zabezpieczenie go przed dalszą degradacją, co pozwoli na „przywrócenie” tego terenu miastu; 2. Poprawa warunków edukacji mieszkańców Gniezna i Powiatu Gnieźnieńskiego oraz zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży; 3. Integracja wśród mieszkańców, tworzenie się więzi społecznych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, w tym również osób niepełnosprawnych, dzięki odpowiedniemu dostosowaniu budynków; 4. Poprawa wizerunku Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Gniezna.

Nazwa projektu	<i>Budowa hali widowiskowo- sportowej</i>
Główny beneficjent	Powiat Gnieźnieński
Miejsce realizacji	Obszar byłej jednostki wojskowej przy ul. Sobieskiego 20
Koszt całkowity inwestycji	27 350 489,19 PLN
Kwota dotacji	22 340 305,45 PLN
Okres realizacji	2010- 2012

Stan istniejący
<p>Obszar powojkowy, który jest objęty niniejszymi pracami rewitalizacyjnymi, stanowi zwarty teren o powierzchni ok. 4,5 ha. Właścicielem terenu po byłych koszarach przy ul. Sobieskiego 20 jest Powiat Gnieźnieński. Na terenie tym znajdują się budynki powojkowe, natomiast część przestrzeni jest niezagospodarowana i aktualnie nie pełni żadnej funkcji użytkowej. Obecna sytuacja zagospodarowania obszaru wraz z podmiotami użytkującymi dany teren została opisana w pozostałej części dokumentu. Należy podkreślić, iż na rewitalizowanym terenie znajdują się 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych bez wystarczającej bazy sportowo- rekreacyjnej, które będą korzystały z hali sportowej. W najbliższym sąsiedztwie terenu rewitalizowanego znajdują się 2 zespoły szkół, których uczniowie również nie mają zapewnionych odpowiednich warunków do rozwoju fizycznego i stanowią oni potencjalną grupę osób korzystających w przyszłości z hali sportowej.</p>
Zadania do wykonania
<p>Przedmiotem projektu jest budowa hali widowiskowo- sportowej, przeznaczonej do użytkowania przez uczniów pobliskich szkół ponadgimnazjalnych oraz przez młodzież i dorosłych z Powiatu Gnieźnieńskiego. Na obszarze powiatu nie ma obiektu, który spełniałby określone wymogi w zakresie gier zespołowych, w</p>

którym można by organizować zawody i imprezy sportowe z udziałem większej publiczności. Nie ma także sali koncertowej (widowiskowej) o odpowiednich parametrach. Braki w tym zakresie wykluczają możliwość zorganizowania koncertów i widowisk dla większej liczby widzów. Planowana hala wraz z innymi urządzeniami sportowymi będzie służyć do organizowania zajęć sportowych dla szkół, imprez i zawodów sportowych, imprez estradowych i kulturalnych. W hali zostaną zastosowane nowoczesne rozwiązania w zakresie techniki grzewczej, wentylacji i klimatyzacji, techniki generowania dźwięku i obrazu, monitoring wizyjny. Projekt zakłada budowę parkingów, wewnętrznych dróg dojazdowych, które powiążą obszar powojkowy z miejskim układem drogowym oraz wprowadzenie obiektów małej architektury w otoczeniu obiektu.

Zadania do realizacji w ramach projektu:

- budowa hali,
- przebudowa otoczenia: budowa parkingów,
- przebudowa otoczenia: komunikacyjne wewnętrzne drogi dojazdowe, mała architektura,
- uporządkowanie terenu, nasadzenie drzew, krzewów.

Uzasadnienie realizacji projektu

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia następujących korzyści:

1. Rewitalizacja zdegradowanego terenu powojkowego. Zagospodarowanie mienia publicznego stosownie do potrzeb społecznych i zabezpieczenie go przed dalszą degradacją, co pozwoli na „przywrócenie” tego terenu miastu;
2. Poprawa warunków edukacji mieszkańców Gniezna i Powiatu Gnieźnieńskiego oraz zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży;
3. Integracja wśród mieszkańców, tworzenie się więzi społecznych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, w tym również osób niepełnosprawnych, dzięki odpowiedniemu dostosowaniu budynków;
4. Poprawa wizerunku Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Gniezna.

Nazwa projektu	„Działania społeczne na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego”
Główny beneficjent	Powiat Gnieźnieński
Miejsce realizacji	Obszar byłej jednostki wojskowej przy ul. Sobieskiego 20
Koszt całkowity inwestycji	2 800 000,00 PLN (wielkości szacunkowe)
Kwota dotacji	2 380 000,00 PLN (wielkości szacunkowe)
Okres realizacji	2010- 2013

Stan istniejący

W chwili obecnej stan zagospodarowania obszaru powojkowego przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie nie pozwala na pełne wykorzystanie potencjału tego terenu (na co składa się ogólny zły stan techniczny budynków powojkowych). Zważywszy na fakt, że rewitalizacja polega na podjęciu skoordynowanych działań dotyczących nie tylko sfery przestrzennej, planuje się również na tym terenie realizację działań społecznych (tzw. „projektów miękkich”) - współfinansowanych ze środków EFS.

Zadania do wykonania

- imprezy kulturalne (koncerty, widowiska),
- kursy tańca dla dzieci i młodzieży,
- pozalekcyjne zajęcia sportowe,
- imprezy sportowe organizowane dla miasta i powiatu,
- dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze oraz specjalistyczne, służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych nauczycieli:
 - szkolenia dla nauczycieli (blok pedagogiczny: „Jak radzić sobie ze stresem”, zajęcia z emisji głosu itp.),
 - szkolenie dla nauczycieli w zakresie języka obcego,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji bezrobotnych:
 - szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji,
 - doradztwo zawodowe,
- zajęcia rehabilitacyjne, integracyjne, kulturalne dla członków Stowarzyszenia oraz ich rodzin,
- wspieranie rozwoju osobistego, edukacyjnego, zawodowego uczniów, nauczycieli i mieszkańców,
- edukacja poprzez udostępnianie księgozbioru, dostęp do Internetu oraz programów komputerowych, a także poprzez organizację zajęć artystyczno-kulturalnych,
- szkolenie dla przyszłych użytkowników infobiblioteki (młodzież szkolna, nauczyciele, mieszkańcy miasta),
- integracja uczniów i rozwijanie ich talentów poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych.

Uzasadnienie realizacji projektu

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia następujących korzyści:

1. Rewitalizacja zdegradowanego terenu powojennego. Zagospodarowanie mienia publicznego stosownie do potrzeb społecznych i zabezpieczenie go przed dalszą degradacją, co pozwoli na „przywrócenie” tego terenu miastu;
2. Poprawa warunków edukacji mieszkańców Gniezna i Powiatu Gnieźnieńskiego oraz zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży;
3. Integracja wśród mieszkańców, tworzenie się więzi społecznych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, w tym również osób niepełnosprawnych, dzięki odpowiedniemu dostosowaniu budynków;
4. Poprawa wizerunku Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Gniezna.

5.5 Uzasadnienie wiarygodności i realności realizacji Programu

Proces wdrażania Programu Rewitalizacji, poprzez realizację jego projektów, zależy od wielu czynników. Najważniejszym z nich będzie wielkość środków finansowych, jakie koordynator Programu może zapewnić na jego wdrożenie.

Proces rewitalizacji obszaru jest długotrwały i złożony, należy zatem ostrożnie i realnie planować tempo wydatkowania środków na jego realizację. Program Rewitalizacji powinien być odzwierciedleniem realnych ustaleń i możliwości samorządu, a nie kolejnym programem „życzeniowym”. Nie można bowiem dopuścić do stworzenia propozycji projektów, które nie mają poparcia w stosownych planach finansowych dostosowanych do możliwości budżetów lokalnych.

Niniejszy Program Rewitalizacji został przygotowany na podstawie rzetelnej analizy sytuacji w mieście i na obszarze rewitalizowanym, co pozwoliło określić najpilniejsze potrzeby i wskazać niezbędne działania. Dokument został sporządzony w oparciu o obiektywne i wiarygodne źródła informacji, takie jak: dane Głównego Urzędu Statystycznego, informacje zebrane od Starostwa Powiatowego czy Urzędu Miejskiego w Gnieźnie. W sprawie działań na rewitalizowanym obszarze przeprowadzono konsultacje społeczne, by mieszkańcy mieli szansę wypowiedzieć się na temat zaplanowanych zadań. Rola społeczeństwa w kreowaniu działań rewitalizacyjnych jest bardzo ważna, a wyrażone w konsultacjach opinie dowodzą, iż jest to Program, który odpowiada na realne potrzeby mieszkańców.

5.6 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć (efektów) programu

Wskaźniki proponowane do badania efektów Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych³⁸

Wskaźniki produktu:

- powierzchnia zrewitalizowanego obszaru powojkowego,
- liczba projektów z zakresu rewitalizacji obszaru powojkowego,
- liczba zmodernizowanych budynków,
- liczba wybudowanych budynków i obiektów,
- liczba zmodernizowanych pomieszczeń,
- liczba zmodernizowanych i zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych,
- liczba projektów w zakresie infrastruktury oświatowej,
- liczba projektów w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba nowych funkcji na obszarze zrewitalizowanym,
- liczba miejsc pracy utworzonych na rewitalizowanym obszarze,
- liczba powstałych nowych miejsc pracy w związku z realizacją projektu,
- liczba imprez kulturalno-sportowych na rewitalizowanym obszarze.

Wskaźniki oddziaływania:

- zmniejszenie się bezrobocia w mieście,
- wzrost liczby uczniów chcących kontynuować naukę w placówkach na obszarze rewitalizowanym.

³⁸ Informacja o wskaźnikach będzie uzupełniona/zmodyfikowana, po ostatecznych wytycznych Instytucji Zarządzającej odnośnie Programu Rewitalizacji

5.7 Plan finansowy projektów

Tabela 33 Finansowy plan realizacji poszczególnych działań w ramach LPR

Wyszczególnienie	lata 2008 -2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Razem
Adaptacja budynku głównego koszar powojkowych przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie na cele oświatowe oraz organizacji pożytku publicznego z budynkiem Pracowni Gastronomiczno-Hotelarskiej Kształcenia Zawodowego	335 500,00	2 986 101,00	4 988 786,44	4 516 928,82	0,00	0,00	0,00	12 827 316,26
Adaptacja budynków koszar powojkowych przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie na Powiatową Bibliotekę Międzyszkolną wraz z zagospodarowaniem otoczenia	0,00	0,00	929 819,78	929 819,78	929 819,77	0,00	0,00	2 789 459,33
Adaptacja budynku koszar powojkowych przy ulicy Sobieskiego 20 w Gnieźnie na salę do prowadzenia zajęć sportowych wraz z zagospodarowaniem otoczenia	0,00	0,00	469 095,88	469 095,89	0,00	0,00	0,00	938 191,77
Budowa hali widowiskowo- sportowej	94 916,00	0,00	4 000 000,00	23 255 573,19	0,00	0,00	0,00	27 350 489,19
Działania społeczne na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego	0,00	700 000,00	700 000,00	700 000,00	700 000,00	0,00	0,00	2 800 000,00
Razem	430 416,00	3 686 101,00	11 087 702,10	29 871 417,68	1 629 819,77	0,00	0,00	46 705 456,55

6 SPOSÓB WDRAŻANIA

O skuteczności realizacji założeń Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych przy ul. Sobieskiego w Gnieźnie na lata 2008-2013 decyduje sposób jego wdrażania. Starostwo Powiatowe (a dokładnie Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji powołany w tym celu) będzie pełniło funkcję koordynatora, odpowiedzialnego za wdrażanie Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych. Zespół odpowiedzialny będzie za realizację takich zadań jak:

- prowadzenie konsultacji społecznych,
- monitorowanie realizacji projektów, weryfikacja założeń Programu Rewitalizacji i jego aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań,
- prowadzenie działań informacyjnych i publikacja informacji na temat realizacji Programu Rewitalizacji.

Powołany zespół ds. rewitalizacji będzie składał się (minimum) z 3 osób: koordynatora projektu (posiadającego wiedzę na temat specyfiki zarządzania projektami), osoby reprezentującej Wydział Inwestycji i Funduszy UE lub innej osoby posiadającej przygotowanie merytoryczne w zakresie przygotowania, zarządzania i rozliczania projektów oraz osoby reprezentującej Wydział Finansów.

Przygotowanie i wdrożenie projektów spoczywać będzie na pracownikach wydziałów i referatów zajmujących się problematyką projektów. Do ich obowiązków będzie należało:

- przygotowanie dokumentacji technicznej, studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektów,
- przygotowanie wniosków według obowiązujących procedur i zasad oraz złożenie ich w odpowiednim terminie,
- współpraca z samorządem miejskim i wojewódzkim,
- przygotowanie i przeprowadzenie przetargów,
- opracowywanie okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektów,
- zapewnienie właściwej promocji projektów, ze szczególnym uwzględnieniem faktu zaangażowania środków unijnych.

W ramach Rady Powiatu rekomenduje się powołanie specjalnej Komisji ds. rewitalizacji. Do zadań Komisji należałoby opiniowane zadań planowanych do realizacji

przygotowanych przez Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji oraz rekomendowanie ich do przyjęcia przez Radę Powiatu.

7 SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY, AKTUALIZACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

7.1 Monitoring

Unia Europejska nałożyła na państwa, które aplikują o środki z funduszy strukturalnych obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych, by zapewnić efektywne wykorzystanie środków strukturalnych. Monitorowanie każdego przedsięwzięcia w ramach Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych polegać będzie na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych oraz finansowych w postaci ustalonych wskaźników, opisujących jego postęp i efekty. Cały proces monitorowania ma na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu procesu realizacji projektu.

Monitoring spełnia rolę systemu wczesnego ostrzegania i informuje o ewentualnych nieprawidłowościach. W zależności od dostarczonych danych przeprowadza się monitoring rzeczowy i finansowy. Monitoring finansowy pozwala na zgromadzenie informacji o finansowych aspektach realizacji Programu. Służy on zagwarantowaniu pełnej absorpcji alokowanych środków. Jego przeprowadzenie umożliwi dokonanie oceny poprawności wydatkowania środków finansowych. Monitoring rzeczowy dostarcza informacje o postępach podczas wdrażania Programu Rewitalizacji. Służy on zagwarantowaniu realizacji celów strategicznych i częściowych określonych w Programie.

Beneficjent korzystający z dofinansowania ze środków UE, zobowiązany jest do monitorowania i sporządzania sprawozdań z realizacji projektów. Wszystkie projekty realizowane przez Powiat Gnieźnieński objęte będą jednolitą procedurą w zakresie kontroli. Zostanie powołany zespół składający się (minimum) z 3 osób: specjalisty ds. kontroli, specjalisty ds. zamówień publicznych i osoby reprezentującej Wydział Finansów posiadającej przygotowanie w zakresie zarządzania i rozliczania projektów UE.

7.2 Ocena Programu Rewitalizacji

Ocena Programu Rewitalizacji powinna zostać przeprowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów w ramach Programu.

Ocenie powinny podlegać następujące kryteria:

- *skuteczność* – należy ustalić czy zostały osiągnięte cele Programu, określone na etapie programowania,
- *efektywność* – należy porównać zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji Programu z rzeczywistymi osiągnięciami Programu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- *użyteczność* - ocenie podlegają faktyczne efekty Programu na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Programie Rewitalizacji potrzeb i problemów.

Coroczne sprawozdania, które będą przedstawiane Radzie Powiatu będą zawierały poniższe zagadnienia:

- postęp prac w stosunku do założonego planu działania,
- weryfikacja nowych wniosków, projektów oraz innych postulatów społeczności lokalnej,
- aktualizacja planów działania.

Sprawozdania z realizacji Programu Rewitalizacji będą przygotowywane na podstawie raportów monitoringowych i zostaną ocenione przez Radę Powiatu.

Proponuje się ocenę Programu Rewitalizacji wg następujących kryteriów ogólnych:

- *ocena społecznego oddziaływania:*
 - poprawa standardu życia mieszkańców,
 - poprawa sytuacji materialnej społeczeństwa,
 - zmiana wizerunku miasta,
 - zmniejszenie patologii społecznych,
 - poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- *ocena ekonomicznego oddziaływania:*
 - wzrost stopnia zainwestowania terenów,
 - inicjowanie nowych działalności gospodarczych,
 - wzrost liczby miejsc pracy,
 - tworzenie nowej oferty usług turystycznych.

- *ocena środowiskowego oddziaływania*
 - przywrócenie i/lub zmiany dotychczasowych form zagospodarowania terenu,
 - tworzenia stref zieleni urządzonej,
 - rekultywacji obszarów zdegradowanych.

7.3 Komunikacja społeczna

Program Rewitalizacji jest dokumentem programowym, który zostanie przygotowany, wdrożony i monitorowany przy udziale społeczności lokalnej. Starostwo Powiatowe będzie głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Programem Rewitalizacji.

W ramach Programu Rewitalizacji przewiduje się podjęcie następujących działań informacyjnych:

- poinformowanie społeczności lokalnej o podjęciu uchwały przyjmującej Program Rewitalizacji Obszarów Powojkowych,
- poinformowanie społeczności lokalnej o obszarze podlegającym rewitalizacji,
- poinformowanie społeczności lokalnej o celach, działaniach i projektach przewidzianych do realizacji,
- przekonanie zainteresowanych do słuszności przyjętych rozwiązań dla wybranego obszaru i nowego wizerunku miasta.

Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w Programie:

- publikacja Programu, oraz jego oceny, korekty i analizy, nastąpi na stronach internetowych, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej,
- organizowanie publicznych prezentacji Programu przy okazji różnorodnych spotkań ze społecznością lokalną.

8 ZAŁĄCZNIKI

KONSULTACJE SPOŁECZNE W RAMACH PRAC NAD PROGRAMEM REWITALIZACJI – WYNIKI I WNIOSKI

Program Rewitalizacji nie może powstać bez wspólnej pracy Rady Miasta czy Powiatu, grupy specjalistów oraz społeczności lokalnej. Konieczne jest inicjowanie działań, koordynacja i moderacja wielu spotkań w większych i mniejszych grupach. Opracowanie Programu Rewitalizacji wymaga mobilizacji i aktywizacji społeczności lokalnej, opracowania materiału informacyjnego, mediacji w sytuacjach konfliktowych, szukania partnerów dla realizacji projektów i wielu innych, często trudnych do przewidzenia działań.

Informowanie społeczności lokalnej o rewitalizacji stanowi podstawowy obowiązek jednostki odpowiedzialnej za powstanie Programu Rewitalizacji i jest ważnym instrumentem budowania zaufania pomiędzy samorządem a mieszkańcami. W sferze celów społecznych tworzenia Programów Rewitalizacji leżą m.in.: rozwijanie tożsamości oraz aktywizacja i integracja społeczna. Uczestnictwo społeczeństwa stanowi jeden z warunków dobrego przygotowania, a następnie skutecznej realizacji Programu Rewitalizacji. Samorząd lokalny, przedstawiciele sektora prywatnego, organizacji społecznych oraz społeczeństwo powinni współpracować w celu stworzenia kompleksowego, wielozadaniowego Programu Rewitalizacji, który będzie stanowił odpowiedź na istniejące problemy.

Jednostka samorządowa kieruje do mieszkańców informację o obszarach kryzysowych, o możliwościach i konieczności ich rewitalizacji. Ścisła współpraca samorządu, mieszkańców i potencjalnych inwestorów ma zapewnić dyskusję na temat planów i działań na rzecz poprawy sytuacji na wskazanym obszarze rewitalizacji, którego sytuacja oddziałuje również na otaczające tereny.

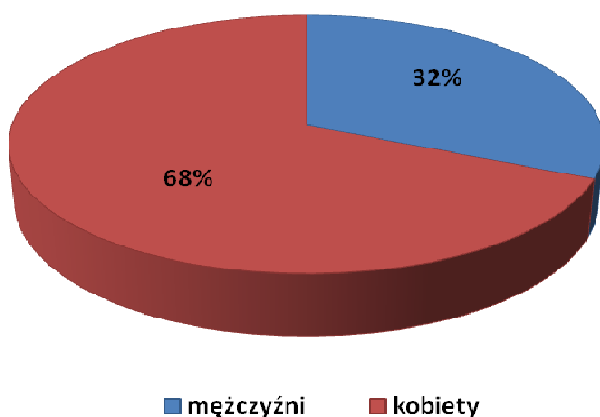
Program Rewitalizacji Obszarów Powojkowych w Gnieźnie został przygotowany przez Starostwo Powiatowe, które jest właścicielem rewitalizowanego obszaru. Przyjęcie Programu Rewitalizacji przez Radę Powiatu zostało poprzedzone konsultacjami społecznymi projektu dokumentu. Konsultacje umożliwiły mieszkańcom miasta i powiatu wnoszenie uwag do dokumentu oraz zgłaszanie propozycji zadań inwestycyjnych.

Mieszkańcy wypełnili ankiety rozprawdzone w szkołach i za pośrednictwem witryny internetowej. Zebrane w ten sposób informacje pozwoliły na rozpoznanie potrzeb mieszkańców, a następnie podjęcie dyskusji nad możliwymi rozwiązaniami. Dzięki takiemu

podejściu, w proces rewitalizacji zaangażowało się wielu uczestników, możliwe było wszechstronne rozpoznanie aktualnej sytuacji w Gnieźnie, a w konsekwencji przygotowanie odpowiednich, wzajemnie uzupełniających się projektów.

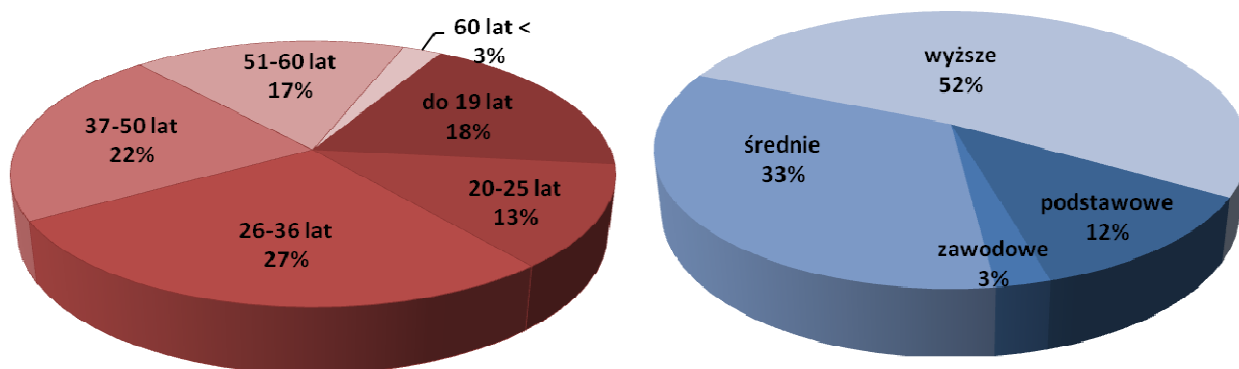
Mieszkańcy Gniezna jak i Powiatu Gnieźnieńskiego wypełnili 219 ankiet. Wyrazili w nich swoją opinię na temat projektów planowanych na obszarze objętym rewitalizacją oraz tego jakie efekty przyniesie ich realizacja. Spośród losowo wybranych ankietowanych 68% stanowiły kobiety, a 32% mężczyźni. Największe grono osób stanowili mieszkańcy Miasta, w przedziale wiekowym 26-36 lat i 37-50 lat. Spośród wszystkich respondentów, najwięcej osób było z wykształceniem wyższym, mieszkających w Gnieźnie dłużej niż 5 lat (94%).

Wykres 9 Struktura ankietowanych wg płci

Źródło: obliczenia własne

Wykres 10 Struktura wiekowa i wykształcenia respondentów

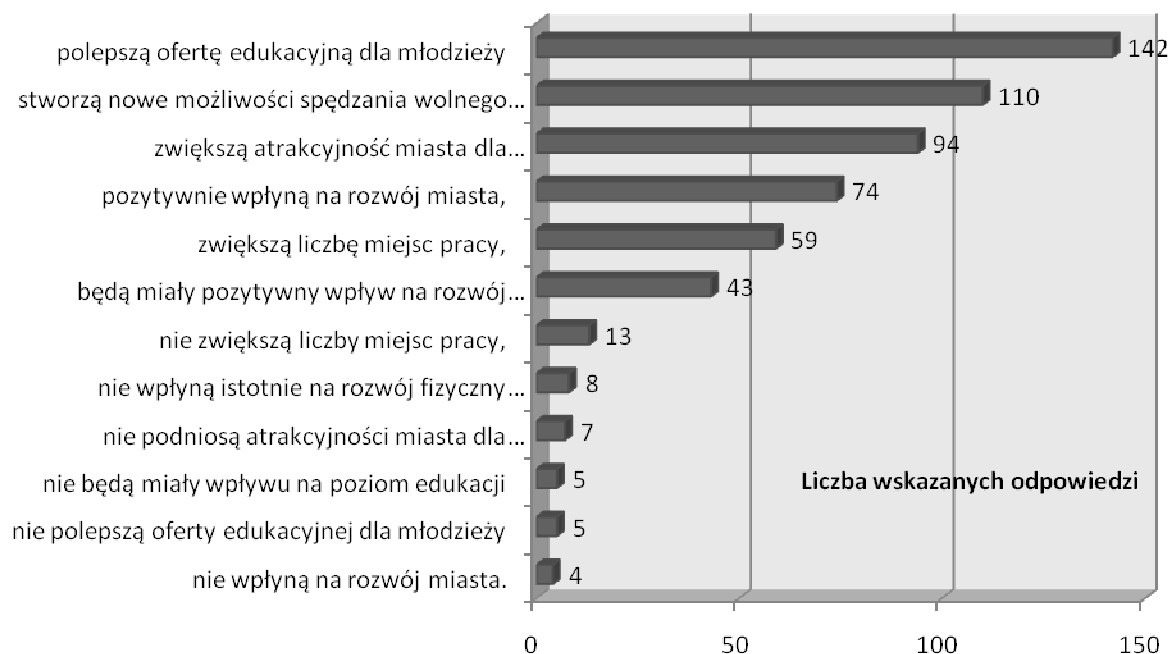
Źródło: obliczenia własne

Projekty zaplanowane na rewitalizowanym obszarze zakładają:

1. *Adaptację budynków po byłych koszarach przy ul. Sobieskiego 20 w Gnieźnie na cele oświatowe wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą*
2. *Budowę hali widowiskowo-sportowej.*

W opinii badanych, działania rewitalizacyjne zmierzające do rozwoju Gniezna, przede wszystkim wpłyną pozytywnie na ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży, zwiększą atrakcyjność Miasta dla mieszkańców, turystów i inwestorów oraz stworzą nowe warunki i możliwości spędzania wolnego czasu.

Wykres 11 Sposób oddziaływania działań rewitalizacyjnych na rozwój miasta

Źródło: obliczenia własne

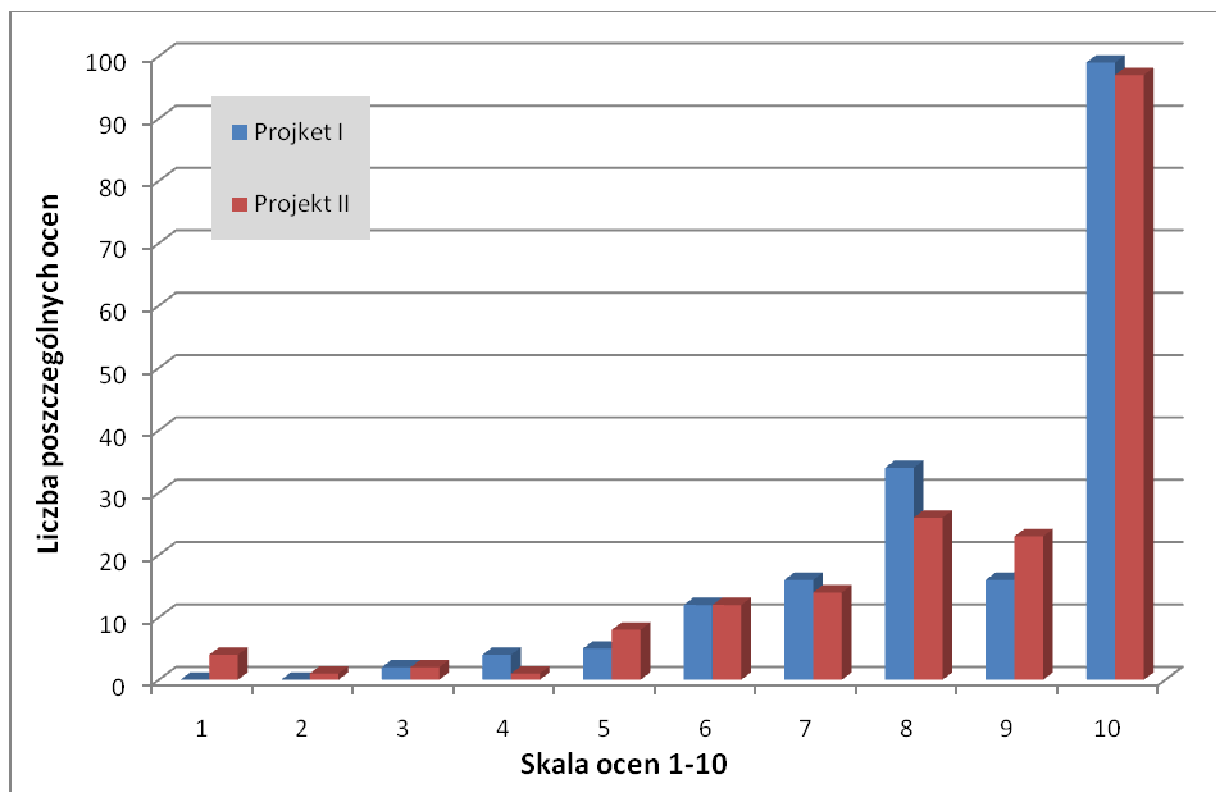
Na pytanie dotyczące zasadności wprowadzenia nowej funkcji sportowo-rekreacyjnej (budowa hali widowiskowo-sportowej) na rewitalizowanym obszarze, aż 87% ankietowanych odpowiedziało, iż jest to dobry pomysł, gdyż hala sportowa jest niezbędna do osiągnięcia celu, jakim jest rozwój turystyki, sportu i rekreacji w Gnieźnie.

. Poproszono ich także, by zajęli stanowisko w sprawie projektu zakładającego remont budynku pokoszarowego, będącego siedzibą 2 szkół ponadgimnazjalnych. W tym przypadku aż 97% ankietowanych wskazało, iż jest dobry pomysły, gdyż poprawią się warunki kształcenia mieszkańców.

Ponadto ankietowani oceniali poszczególne projekty w skali 1-10 zakładając, że 10 to ocena najwyższa. I tak dla projektu nr 1, dotyczącego adaptacji budynku po byłych koszarach na cele oświatowe wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, średnia ocena wyniosła 8,7. Natomiast dla pomysłu budowy hali sportowo-widowiskowej jest to 8,6 pkt.

\

Wykres 12 Oceny projektów w skali 1-10 pkt. (przy założeniu że 10 pkt. to najwyższa ocena)

Źródło: obliczenia własne

Ankietowanych mieszkańców Gniezna zapytano także o ich własne propozycje działań na rewitalizowanym obszarze. Wśród odpowiedzi znalazły się:

- budowa basenu,
- budowa lodowiska,
- stworzenie przedszkola,
- budowa galerii handlowo-rozrywkowej ze sztucznym lodowiskiem,
- zwrócono również uwagę na temat regulacji ruchu drogowego w rejonie rewitalizowanego obszaru (odpowiednie znaki drogowe, ograniczenia prędkości, przejścia dla pieszych w pobliżu szkół).

Przeprowadzone konsultacje dowodzą, iż planowane projekty i działania spotykają się z akceptacją społeczną mieszkańców Gniezna. Ważne będzie teraz prawidłowe i sprawne wdrażanie Programu Rewitalizacji, oparte o ciągłą współpracę z partnerami tego procesu.

9 SPIS TABEL, WYKRESÓW, FOTOGRAFII

Spis tabel

Tabela 1 Struktura powiatu gnieźnieńskiego	9
Tabela 2 Lokaty wg powiatów oraz gmin	11
Tabela 3 Wykaz proponowanych do ochrony zabytków nieruchomych, wchodzących w skład Zespołu Koszar 6 Regimentu Piechoty Pomorskiej, później 69 Pułku Piechoty Gniezno, ul. Chrobrego i Sobieskiego	24
Tabela 4 Kategoryzacja dróg w Mieście Gniezno	27
Tabela 5 Ulice zaliczone do kategorii dróg gminnych z podziałem na rodzaj nawierzchni (stan na dzień 31.12.2006 r.)	28
Tabela 6 Zestawienie zebranych i wysegregowanych surowców na składowisku (w kg).....	33
Tabela 7 Długość linii w poszczególnych latach 2004, 2005, 2006, 2007 w rozbiu na linie naziemne i doziemne.....	35
Tabela 8 Struktura demograficzna Gniezna.....	37
Tabela 9 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	39
Tabela 10 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku	40
Tabela 11 Pracujący wg płci.....	41
Tabela 12 Poziom bezrobocia w latach 2000 – 2007.....	42
Tabela 13 Czas pozostawania bez pracy	43
Tabela 14 Struktura bezrobocia wg wykształcenia	43
Tabela 15 Osoby objęte pomocą społeczną w 2006 roku	45
Tabela 16 Przestępczość w Gnieźnie w latach 2003-2007	48
Tabela 17 Ewidencja wyników działania Straży Miejskiej na 2005 i 2006 r.....	50
Tabela 18 Struktura organizacyjna Zespołu Opieki Zdrowotnej.....	52
Tabela 19 Struktura organizacyjna Szpitala "Dziekanek"	52
Tabela 20 Charakterystyka i lokalizacja placówek oświatowych w Gnieźnie	56
Tabela 21 Maturzyści i absolwenci otrzymujący świadectwo dojrzałości.....	58
Tabela 22 Komputeryzacja	58
Tabela 23 Media lokalne w Gnieźnie.....	62
Tabela 24 Baza gastronomiczno – hotelarska w Gnieźnie.....	73
Tabela 25 Zestawienie dotyczące podatników podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego na zasadach ogólnych, którzy za rok 2007 będąc mieszkańcami powiatu gnieźnieńskiego złożyli zeznanie roczne PIT-37	75
Tabela 26 Zestawienie dotyczące podatników podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego na zasadach ogólnych, którzy za rok 2007 będąc mieszkańcami powiatu gnieźnieńskiego złożyli zeznanie roczne PIT-36	76
Tabela 27 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej dochody	77
Tabela 28 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej stratę.....	77
Tabela 29 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej dochody	78
Tabela 30 Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujący z niej stratę.....	78
Tabela 31 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD.....	80
Tabela 32 Podział branżowy podmiotów gospodarczych	89
Tabela 33 Finansowy plan realizacji poszczególnych działań w ramach LPR	109

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności.....	37
Wykres 2 Struktura demograficzna miasta Gniezna.....	38
Wykres 3 Ruch naturalny w Gnieźnie w latach 1997-2007	38
Wykres 4 Przyrost naturalny	39
Wykres 5 Poziom bezrobocia	43
Wykres 6 Poziom przestępczości w Gnieźnie.....	48

Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej.....	82
Wykres 8 Podział branżowy podmiotów gospodarczych.....	90
Wykres 9 Struktura ankietowanych wg płci.....	115
Wykres 10 Struktura wiekowa i wykształcenia respondentów.....	115
Wykres 11 Sposób oddziaływania działań rewitalizacyjnych na rozwój miasta.....	116
Wykres 12 Oceny projektów w skali 1-10 pkt. (przy założeniu że 10 pkt. to najwyższa ocena).....	117

Spis fotografii

Fot. 1 Makieta grodu państwa polskiego i siedziby arcybiskupstwa z okresu jego największego rozkwitu.....	12
Fot. 2 Portal z Drzwiami Gnieźnieńskimi w Katedrze PWNMP.....	69
Fot. 3 Fragment drzwi gnieźnieńskich - Św. Wojciech chrzci Prusów.....	70
Fot. 4 Gmach Prymasowskiego Seminarium Duchownego w Gnieźnie.....	70
Fot. 6 Kościół Wniebowzięcia NMP.....	71
Fot. 8 Muzeum Początków Państwa Polskiego.....	72
Fot. 9 Pomnik Bolesława Chrobrego pierwszego króla Polski, koronowanego w 1025r.	73

10 BIBLIOGRAFIA

1. Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Gniezna na lata 2008-2015, przyjęty uchwałą XXI /237/2008 Rady Miasta Gniezna z dnia 29 kwietnia 2008 roku
2. Strategia Rozwoju Miasta Gniezna
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Gniezno do roku 2013. Gniezno, marzec 2006 r.
4. Plan rozwoju lokalnego dla Powiatu Gnieźnieńskiego
5. Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego
6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Gniezna
7. Wnioski konserwatorskie do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gniezna w granicach obszaru byłej jednostki wojskowej przy ul. Chrobrego i Sobieskiego Opracowanie : mgr Grzegorz J. Budnik
8. Informacje uzyskane z następujących placówek: Urząd Miejski w Gnieźnie
9. Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie.
10. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
11. Straż Miejska
12. Główny Urząd Statystyczny – Bank danych Regionalnych
13. Urząd Statystyczny - Poznań
14. mapa.szukacz.pl
15. gminy.pl
16. mapagniezna.wlkp.com.pl
17. gniezno.home.pl
18. polskiedzieje.pl
19. e-gniezno.pl
20. igniezno.pl
21. festiwal.igniezno.pl
22. portalturystyczny.pl
23. szlakpiastowski.com.pl
24. turystyka.powiat-gniezno.pl
25. maps.google.pl